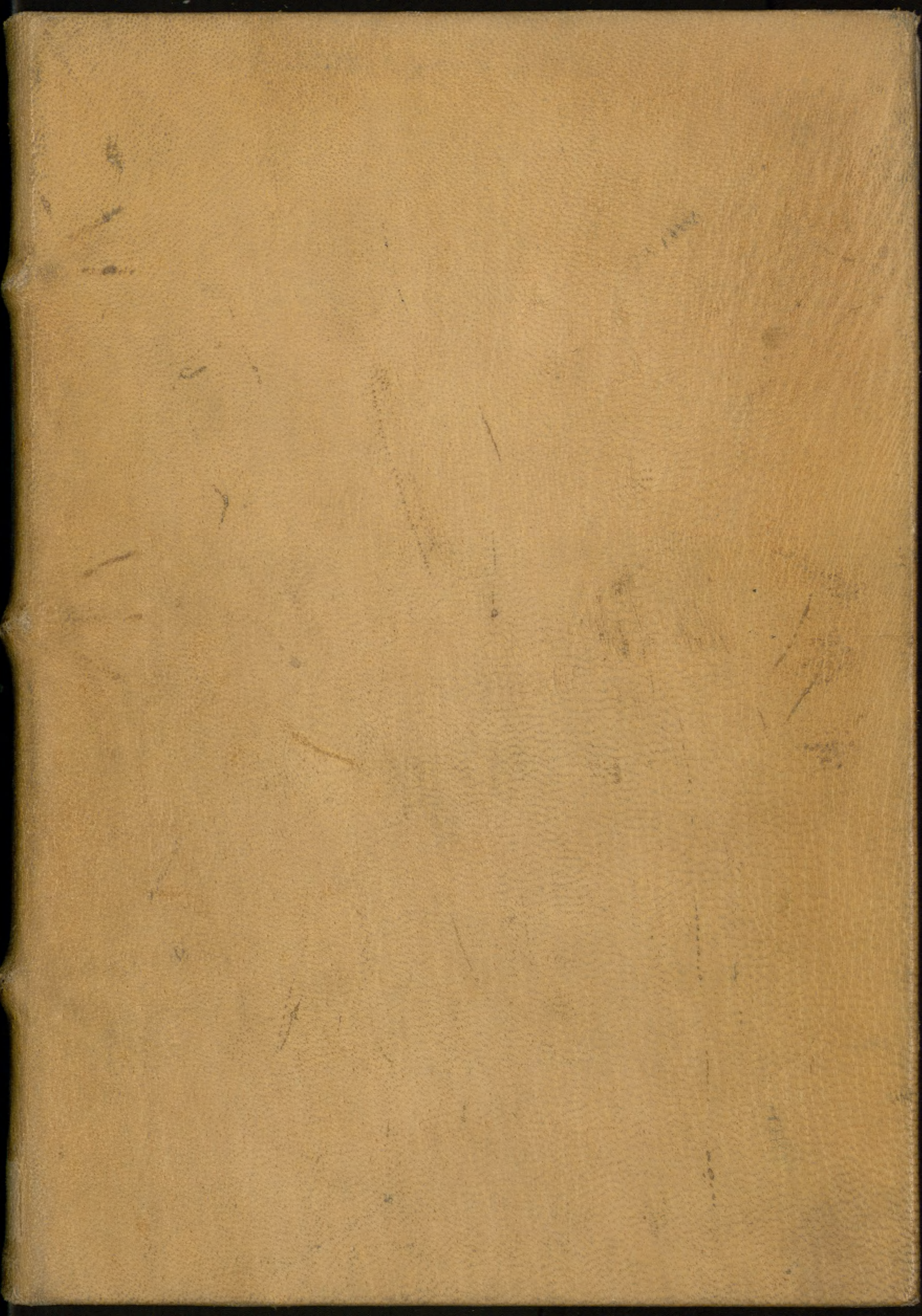
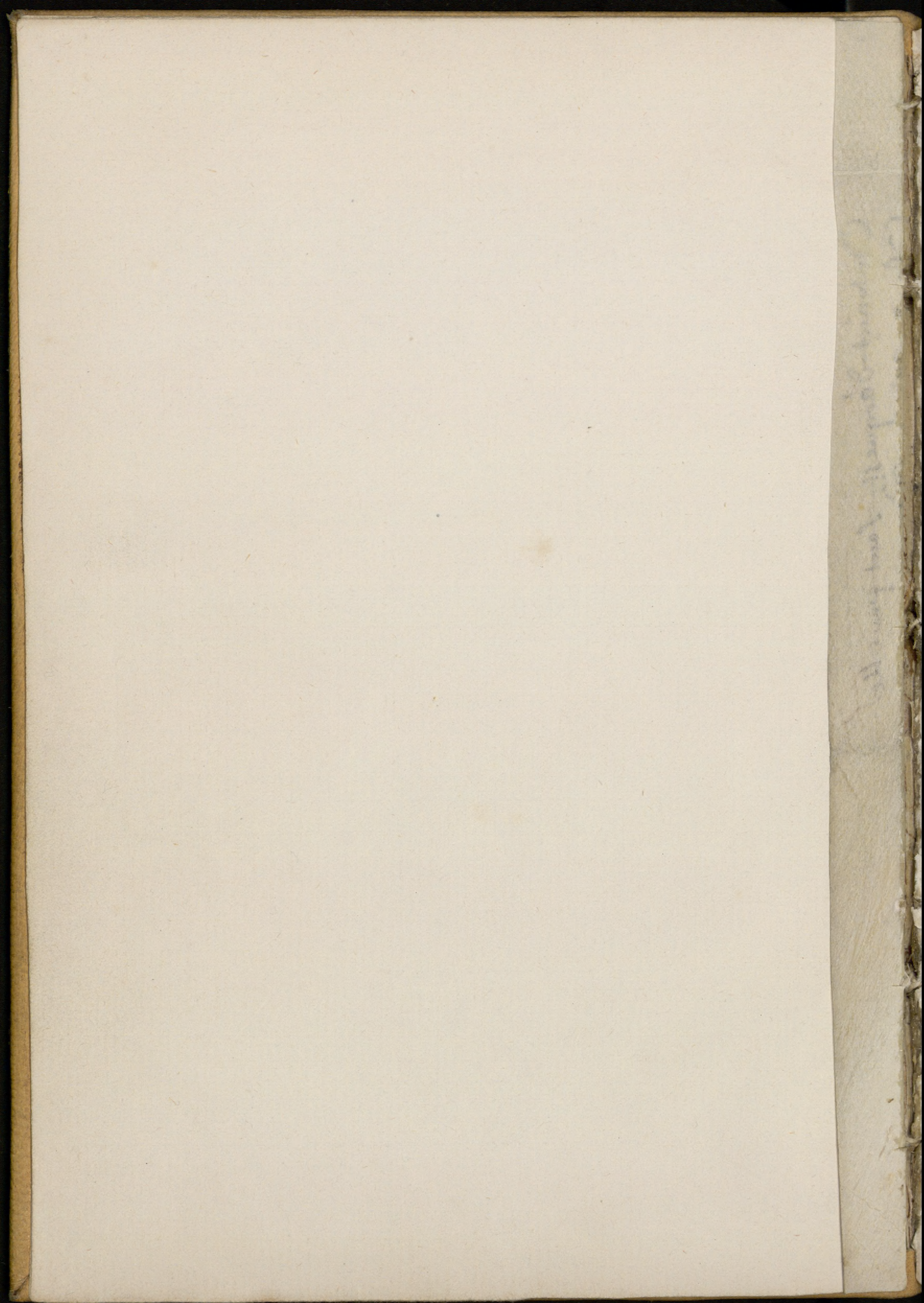
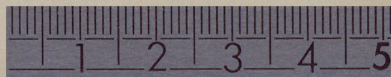
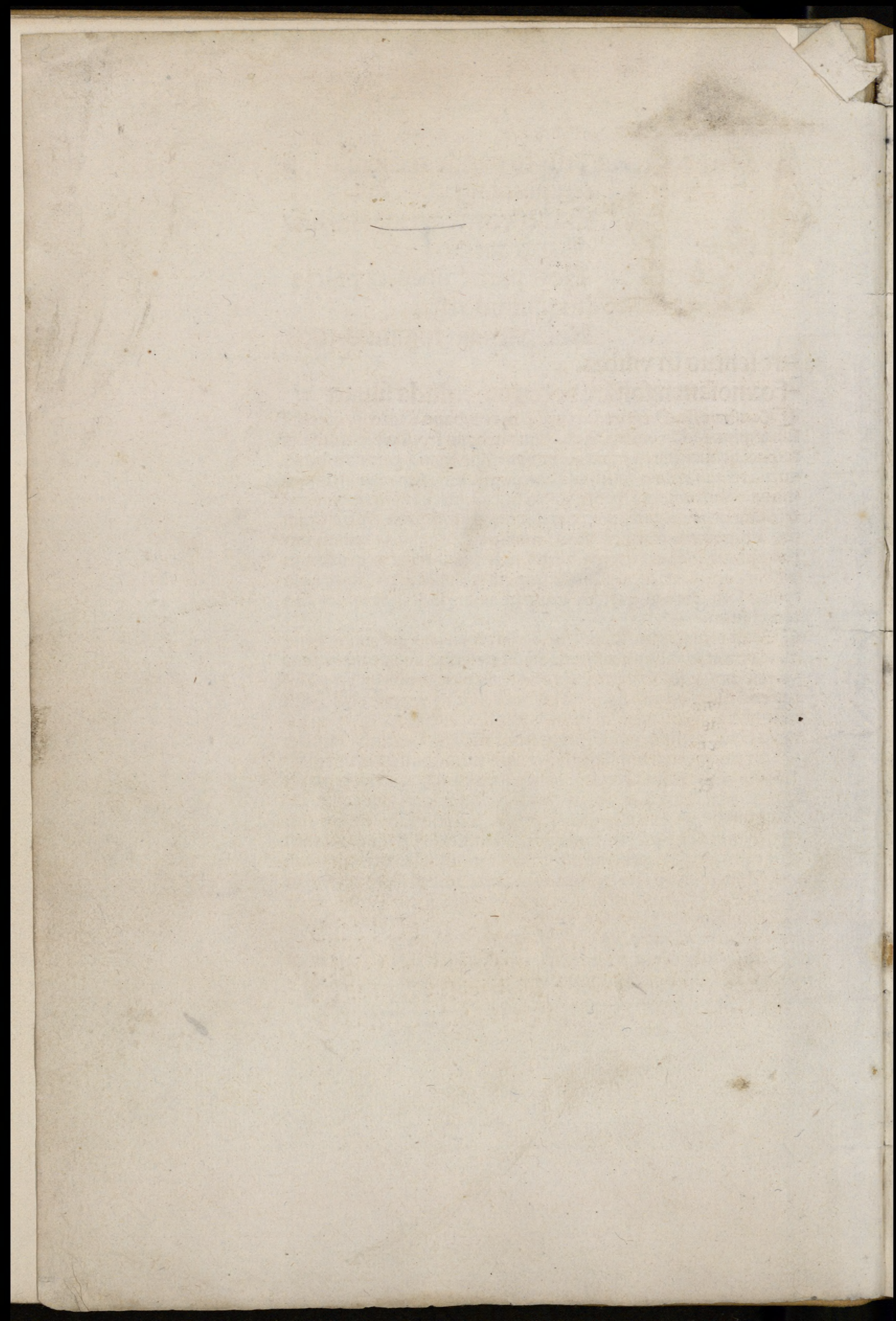

1 2 3 4 5

Itire tu patule recubans sub tegmine fagi

Siluestrem tenuu musam me/ditaris auena

Nos patrie fines et dulcia linquimus arua.

Nos patriam fugimus tu ti/tire lentus in vmbra.

Formosam resonare doces amaryllida siluas

¶ Construe sic. O tytire. i. o virgili. tu recubans. i. iacens. quietus sub tegmine. i. sub vmbra. fagi. i. illius arboris frondose. patule. i. late spaciose. meditaris. i. cantas. musam siluestrem. i. carmē rusticum auena tenui. i. culmo vel stipula dulci: agili. Nos. i. mantuani linquimus. i. dimittimus nō sponte nostra. fines. i. methodū: terminos patrie. i. mantue ciuitatis nostre. et linquimus inq̄ arua dulcia i. campos amenos: delectabiles. Nos. i. mantuani. fugimus. i. relinquim⁹ patriā. i. mantuā. et o tityre. i. virgili. tu lentus. i. quietus ociosus in vmbra. doces id est facis siluas. i. nemora resonare id est cātare. amaryllida formosam. id ē carmen tuum de amaryllide. i. de amica tua compositum.

¶ Sicut dicit seruius super Eneidē In exponēdis autoribus de nomine vita et moribus actoris: de qualitate sermonis ꝛ de intentione vel fine ꝓpter quē scribitur solet queri. vbi dicit seruius q̄ virgilius fuit etiā filius virgilii natus in mantua ciuitate venetie verecūdissimus poeta. vno tñ vicio laborabat. quia lubricus valde fuit ꝛ impatiens libidinis. sic q̄ quidā vocauerunt eū balistā: quia balista non pōt continere impetum. Ideo super eius tumulum scriptum fuit. Monte sub hoc lapidū tegitur balista sepultus. ¶ Catholicon dicit q̄ dictus est Uirgilius a matre sua virgilia: quia ipsa pregnans vidit in somnis virgam ascendentē ex vtero suo ad celum. s. filium suū astrologum ꝛ phylosophum magnū. ¶ Uita eius fuit studiosa. Studuit enim neapoli: cremone: mediolani. Et cum esset. xxviii. annorū scripsit buccolica spacio triū annorū sicut dicitur in fine quarti georgicorū. Carmina que lusi pastorum: audaxq3 iuuenta Tityre tu patule recubans sub tegmine fagi. Fecit vero georgica in octo annis et eneidem in duodecī annis. Et correxit buccolica ꝛ georgica. buccolica quidem ad preces et contemplationē pollionis Sed georgica ad preces messenatis presidis. morte vero preuentus dimisit Eneidē in=

correctam quam ideo iussit post vitam suam cremari contra quē ex=
clamat augustus cesar Ergo ne sup̄mis potuit vox improba ꝟbis
Tam dirum mādare nephas ergo ibit in ignes. Magnaqꝫ doctilo
qui morietur musa maronis. ideo augustus cesar cōdolens tantum
opus extingui prohibuit ipsum cremari et dedit ipsum corrigenduꝫ
duobus magnis philosophis scꝫ tucce et varroni sub tali lege ꝙ su=
perflua demerent et nihil adderēt. ideo in eneide reperiūtur versus
truncati et incompleti. Reperiuntur etiam versus detracti qui non
sunt scripti in corpore libri sicut ibi. Ille ego qui quōdam gracili mo
dulatus auena ⁊ cetera. vsqꝫ arma virūqꝫ cano ¶ Si autē in bucco
licis reperiantur aliqui versus incompleti sicut ibi incipe menalios
hoc non est propter incorrectionem sed ex pigricia scriptorum quos
piget sepe scribere et ostendere versum interscalarem vt dicetur suo
loco ¶ Ex istis potest recolligi etas virgilii scꝫ ꝙ vixit quinq̄gīta an
nis. habebat enim. xxviii. annos quādo composuit buccolica que fe
cit in tribus annis et georgica in octo. et eneidē in duodecim. et hoc
est verū si illos scripserit sine pausatione ¶ Nam virgilius in eneide
vsus est stilo grandiloquo et metro heroico quod tenet vera et ficta
et humana et diuina. ¶ In georgicis vero vsus ē sermōe mediocri.
Sed in buccolicis vsus ē stilo humili scđm materiā humilem de qua
loquitur ¶ Vn̄ ip̄e dicit in buccolicis Si canimus siluas sunt silue
consule digne. i. ꝑm altitudinē materie debet eē stilus altior. Buccoli
ca autē carmina dicūtur a bus qđ ē bos et icos custos. quia sunt car
mina facta de pastoribus boū vel aliorum pecorum q̄ per boues in=
telliguntur. Et sunt in libro buccolicorū decē egloge. Dicitur auteꝫ
egloga ab egle qđ ē capra et logos sermo quasi caprinꝰ sermo: qꝛ loq̄
tur de paruis et vilibus rebus et sic patet qualitas metri. Intentio
auteꝫ virgilii scribentis buccolica fuit sub iocundis verbis et in per
sona rusticorū pastorū laudare augustū cesarē pro beneficiis sibi ab
eo collatis. laudare etiam protectores suos pollionem et mecena=
tem in quo relucet magnum ingeniū virgilii scꝫ comp̄hendere ma=
gnam rem in ꝑua videlicet ímꝑatores senatores et alios p̄sides in
ꝑsona pastorū: sicut in georgicis designauit apes sub nominibꝰ regū
vel ducū quādo dicit ī quarto Magnanimosqꝫ duces. Dicit ergo ī
principio buccolicorū absqꝫ prohemio. Tytire tu patule ⁊c. vbi ītro
ducit duos pastores scꝫ tityrum ⁊ melibeū. per tityrū intelligitur ip
se virgilius et per melibeum intelligitur quidā seruus vicaneus vel
vicinus mātuanus noīe cornelius gillus. Vbi ē notandū ꝙ vigente
bello ciuili inter augustū cesarem et anthoniū augustus fuit victor ⁊
obtinuit cremonā quā dimisit suis militibꝰ ꝓ stipendiis suis. Sꝫ qꝛ
terra cremonensis non sufficiebat eis: ideo dedit eis augustus man
tuam quare mātuani expulsi sunt a suis possessionibus et dictuꝫ est
eis verbū duꝝ veteres migrate coloni. ⁊ hētur ī sequētibꝰ. ꝯtrā tua ve

misere nimiũ vicina cremone. Sed virgili⁹ hoc vidēs venit romā vbi vsus patrocinio pollionis ⁊ mecenatꝭ ĩpetrauit ab iperatore agros sc3 quos milites sibi abstulerāt. qd vidēs gallus cornelius q̄si iuidēs felicitati virgilii q̄ solus recupauerat agros a se dēptos dicit ei. Tityre. i. virgili tu es multũ felix quia tu q̄etus sub vmbra vel tegmīe fagi: arboris frōdose cantas carmīa leta auena tenui sc3 modici stili. Et loq̄tur more pastorũ qui faciũt fistulas suas de culmo vel stipula auene. Et notāda est dr̄a īter patens ⁊ patulũ: q: patulũ est q̄d naturaliter pat3 vel aperit̄ sicut nares. sed patēs est illud quod aliq̄n aperit̄ et aliquando claudit̄: vt ostiũ vel oculi. Fagus aũt est naturaliter patens larga arbor. ❡ Primo aũt tp̄e fructus fagi comedebātur ido dicit̄ fagus a fagi qd est comedere. ❡ Nos patriā fugim⁹. i. nos mātuani patriā relinq̄m⁹ et nō relinq̄m⁹ sponte nostra ymo qd plus est fugim⁹ patriā nostrā coacti fugere. et nos etiā tristes linq̄m⁹ arua nostra: sed tu doces siluas resonare amaryllida. i. amicā tuā: q: facis carmīa iocosa de pollione et de cesare quos amas et illa carmīa resonant p siluas. i. per maiores et ātiquos viros. Et loq̄tur more rustico quo pastores cantant in siluis.

O melibee deus nobis hec ocia fecit. Ty.
Namq3 erit ille michi semper deus: illius aram
Sepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus
Ille meas errare boues (vt cernis) et ipsum
Ludere que vellem calamo permisit agresti.

Construe sic. O melibee o pastor deus. i. cesar augustus fecit. i. dedit hec ocia. i. ista bona vel quietē. Nāq3 ille. i. cesar erit michi. i. virgilio semp deus. i. in vita ⁊ post mortē suā agnus. i. ouis tener. i. iuuenis ab ouilib⁹ nostris. i. a pecorib⁹ nostris imbuet. i. sacrificabit arā. i. sup altare illius sc3 augusti cesaris. Ille sc3 cesar pmisit meas boues. i. vaccas errare. i. per cāpos esse vt cernis. i. vt vides et pmisit ip̄m. i. me virgiliũ ludere calamo agresti. i. fistula rustica q̄ vellē. i. quecũq3 carmīa vellē ludere. O melibee. respōdet tityr⁹. i. virgilius ad melibeũ dicēs ꝙ deus sc3 cesar dedit sibi illa ocia. i. facultatē viuēdi ex p priis agris sine graui labore ❡ Nāq3 erit ille. i. cesar erit michi deus in vita sua ⁊ post mortē. Nam alii iperatores reputabātur īter deos post mortē: sed augustus cesar ī vita sua meruit deitatē et habere tēplum sicut deus ❡ Illius aram ⁊c. i. quādiu vixero faciā sacrificiũ supra altare suũ et irrigabo aram suā de sanguīe agni. ❡ Ille meas errare boues. i. cesar dedit michi agros ⁊ libertatē cantādi carmina rustica metri quecũq3 vellem ludere nō per minas siue per coactionem sicut etiā ipse virgilius dicit in georgicis. carmina que lusi ⁊c.

Non equidez inuideo: miror magis vndiqz totis
Usqz adeo turbatur agris: en ipse capellas
Protinus eger ago: hanc etiaz vix titire duco
Hic inter densas corillos modo nāqz gemellos
Spem gregis ah silice in nuda connixa relinquit
Sepe malum hoc nobis si mens non leua fuisset
De celo tactas memini predicere quercus
Sed tamen iste deus qui sit da titire nobis

¶ Cōstrue sic Equidē .i. certe nō inuideo .i. nō habeo īuidiā miror magis .i. admiror ꝙ turbat̄ .i. ꝙ nos mātuani turbamur vndiqz .i. ex omi ꝑte totis agris .i. ī agris nostris vsqz adeo .i. intantū vel multū en .i. ecce ipē .i. ego melibeus eger .i. nō sanus ago .i. duco ꝓtinus .i. lōge a finib⁹ capellas .i. capras o tityre vix .i. cū difficultate duco .i. cōduco hāc scz caprā hec capra scz cōnixa ē .i. peperit hic .i. in isto loco inter corillos .i. illas arbores densas .i. spissas gemellos .i. duos filios exn̄tes supple spē gregis .i. spē future gn̄ationis: et ipsa inq̄ relinq̄t ah .i. interiectio admirātis illos gemellos in silice nuda .i. supra lapidē durū. memini quercus .i. illas arbores tactas fulmīatas de celo .i. desup predicere .i. significare hoc malū .i. nos ꝑdituros agros sepe multoties nobis mātuanis si mēs .i. cogitatō nō fuissz leua .i. bene ꝯsiderasset. Sēsus ē nos ꝑdere agros res manifesta scz quercus predicabat sed nos mētis īprudētia capti intelligere nequim⁹. Sz tityre .i. virgili da .i. dic nobis q̄s est iste de⁹ q̄ dat tibi ista ocia ¶ Non eq̄dē. Loq̄tur iterū melibeus sed ne videat̄ loqui ex īuidia dicit se nō īuidere sz mirari de felicitate virgilii q: alii mātuani patiūtur oīs miserias q: turbant̄ in agris ipsorū vsqz adeo .i. multū. Et est turbat̄ verbū impꝑsonale qđ indr̄nter se hz ad omnē ꝑsonā: in quo vult melibe⁹ latēter redarguere augustū cesarē nō designando illū q̄ turbat. vult etiā ostēdere ꝙ oēs mātuani fuerūt turbati sine aliq̄ discretione: et etiā sine culpa q: nō fuerūt expulsi ꝓpter sua demerita: sz ꝓpter vicinitatē ad cremonā vt dictū est. Et nō dr̄ turbamur q: verbū impꝑsonale designaret paucos ⁊ nō oīs ¶ En ipse capellas. Hic melibeus mōstrat euidēter suas turbatōnes dicēs ꝙ ipē eger corpore ⁊ animo vix ducit secū duas capras .i. matrē ⁊ exorē: et cā laboris est q: capra sua .i. exor de nouo cōnixa ē .i. est enixa vel peperit gemellos .i. duos filios q̄ sūt spes futuri gregis ⁊ future gn̄atiōis. Et augmētatio laboris ē q: nō peperit ī lecto molli: sz supra silicē vel lapidē dur ⁊ sine vestimētis vel straminib⁹ adīuoluendū gemellos. ¶ Sepe malū hoc nobis. Hic melibeus dicit ꝙ si ipse fuisset sapiēs ⁊ cōsiderasset signa

et auguria ipse potuisset ꝑcauere istā turbationē q2 anno precedenti querc⁹ que sūt arbores glādifere ⁊ ꝑtinētes esui fuerūt tacte de celo id ē leuiter fulmiate. Querc⁹ sūt arbores ī tutela iouis ⁊ sibi ꝯsecrate ideo nō ꝑmisit eas dure fulmīari ⁊ qñ arbor iouis fuit tacta ⁊ turbata signū erat ꝙ mātuani q̄ erant ī tutela augusti turbarentur Sed tñ iste deus. O tityre da. i. dic mihi q̄s est ille de⁹ qui dedit tibi ocia et ludere q̄ velles. Ubi notandū est ꝙ dare significat tria. s. dicere: ꝯtribuere: ⁊ ꝯcedere. Juxta illos vers⁹. Dico ꝯtribuo ꝯcedo significat do. Cetera videātur super textu. d allegoria aūt quā aliq̄ volūt in eis versibus predictis quia dicūt carmina cantari a virgilio de vrbe romana vide seruium et alios expositores

Tityrus.

Urbem quā dicunt romam melibee putaui
Stultus ego huic nostre similez quo sepe solemus
Pastores ouium teneros depellere fetus
Sic canibus catulos similes: sic matribus edos
Noram: sic paruis componere magna solebam
Uerū hec tantum alias inter caput extulit vrbes
Quantum lenta solent inter viburna cupressi

Construe sic ego titirus stultus. i. īprudens o melibee putaui. i. credidi vrbem. i. ciuitatem quā scʒ vrbem dicunt. i. vocant romā esse supple similem. i. equalē huic nostre. i. mantue quo. i. ad quā nos pastores ouiū. i. caprarū sepe solem⁹. i. cōsueuim⁹ depellere. i. a lacte remouere seu enutrire fetus teneros. i. agnos nouiter natos. Sic. i. eodē modo cognouerā romā esse similē mātue sicut norā. i. nouerā catulos. i. paruos canes esse similes canib⁹ magnis ⁊ sicut norā inq̄ edos id ē hircos teneros esse similes matrib⁹ suis. Sic solebā ꝯponere. i. cōparare magna. i. res magnas paruis. i. rebus minimis verū. i. certe hec scʒ roma tantū extulit caput. i. est maior inter alias vrbes. i. ceteras ciuitates q̄tum cipressi id est ille arbores magne solēt se extollere supple. inter viburna lenta id est inter illas arbores paruas seu curuas. ¶ Urbem quam dicunt romam et cet. Tityrus respōdet more rustico per longas ambages quis fuit ille deus et q2 null⁹ homo potest esse sine loco: ideo describit locum in quo est augustus: scilicʒ romam: et facit topographiam sicut si aliquis describeret parisium ad ostendendum quis sit rex. dicit ergo O melibee ego stultus et ignarus pastor quando audiebam loqui de roma putabam ꝙ esset quedam pauper ciuitas sicut mantua nostra in qua nos pastores ouium depascimus agnos Sed talis est dr̄ia inter romam et mātuā q̄lis ē inter magnos canes et ꝑuos. s. catulos: vel iter hedos

et capras: qr roma excedit alias vrbes sicut cupressus viburna. i. fru ctices. Cupressus eni ē arbor alta et viburnū est paruū arbustum.

Et que tanta fuit romam tibi causa videndi Me.

¶ Cōstrue. que cā. i. q̄ occasio tāta. i. tā magna fuit tibi tityro vidē di. i. eūdi romā. i. illā vrbē. Et q̄ tāta. Querit iterū melibe⁹ q̄ fuit cā fi nalis q̄re tityr⁹ venit romā qr magna cā reqrit̄ ad magnū effectū.

Libertas: que sera tamen respexit inertem Ty.
Candidior postquam tondenti barba cadebat
respexit tamen: et longo post tempore venit
Postquā nos amaryllis hab3 galatea reliquit
Namq3 fatebor enim: dum me galatea tenebat
Nec spes libertatis erat: nec cura peculi
Quāuis multa meis exiret victima septis
Pinguis: et ingrate premeretur caseus vrbi
Nō vmquā grauis ere domū mihi dextra redibat

¶ Cōstrue Libertas cādidior. i. pura fuit cā q̄re ego veni romā q̄ li bertas sera. i. tarda tñ respexit. i. ꝯspexit me inertē. i. pigrū postq̄ bar ba mea cadebat. i. decedebat tondēti. i. radēti tñ libertas respexit me et venit. i. aduenit michi lōgo tp̄e. i. p longū tp̄us post. i. postea et p⁹ q̄ amaryllis. i. roma hēt. i. possidet nos. i. me tityrū galathea. i. man tua reliqt. i. dimisit me. fatebor eni. i. dicā veritatē dū galathea. i. mā tua tenebat. i. possidebat me tityrū spes. i. fiducia libertat; hñde non erat mihi nec cura. i. solicitudo peculi id est gregis erat mihi q̄uis multa victima. i. multa sacrificia exiret. i. pcederet ex meis septis. i. ex meis ouilib⁹ et q̄uis pinguis caseus p̄meret̄. i. fieret. vrbi ingrate. i. ad mantuā ingratā ¶ Nō vmq̄. i. nūq̄ dextra sc3 man⁹ redibat. i. re uertebat̄ domū meā grauis. i. plena ere. i. argēto ¶ Libertas. rñdet tityrus q̄ libertas fuit cā q̄re venit romā sc3 vt esset liber vñ seruus vult libertatē vt careat s̄uitute. sed nobilis vel īgenu⁹ vult libertatē vt viuat s̄m suū arbitriū. Nō erat aūt alibi libertas sicē rome. Que sera tñ. Hic tityr⁹ increpat seip̄m qr prius nō venerat romam vt eēt liber fuit eni piger q̄rendo libertatē q̄uis finalr̄ ip̄a3 habuerit. Cā didior. Hic more rustico designat tēp⁹ a quo fuit liber sc3 ab illo tp̄e quo habuit amicā amaryllidā vel ab illo tēpore q̄ rosa fuit barba sua Sic eni ꝯputabāt rustici tēpora sc3 āno quo fuer̄t ꝯiugati qr nesciūt aliter di stiguere tp̄a. Et notādū est q̄ cādidior nō ē adiectiuū de bar ba qr tūc virgili⁹ nondū hēbat barbā candidā vel canā: cū ipse esset xxviii. annorū qñ fecit hūc librū. S3 cādidior est adiectiuū de libertas

et est sensus libertas candidior respexit cũ ab illo tpe quo barba sua tondebaẗ: vel q: postea dicit fortunate senex ideo pōt dici q est muta tio psone et q virgili⁹ loq̃tur in psona cuiusdã veteris ¶ Postq̃ ꝛc
Per amaryllidã intelligit romã: et per galateã intelligit mãtuam. et dicit q libertas sibi venit qñ dimisit mãtuam et venit romam.
¶ Namq3 fatebor eni. Hic supfluit illa ꝯiũctio eni cã metri ꝯplẽdi et dicit tityrus q q̃diu mãsisset mãtue nũq̃ fuisset diues aut liber. Ubi notaẗ q nõ est ꝓmotio nisi i bonis vrbibus: q: miseri sũt castra sequẽtes Et dicit peculi per apocopã.i. peculii qđ significat diuicias dicit eni a pecudib⁹ q: tote diuitie antiquorũ erãt i pecudib⁹ et armẽtis: q̃uis loq̃tur more rusticorũ qui ex laborib⁹ suis sibi sufficiunt et administrãt alimẽta et tñ ciues vrbiũ sepe deridẽt eos ꝛ faciũt eos expendere suas pecunias in ludis et tabernis: exactionib⁹: ipositio nibus gabellis. ꝛc. sic q qñ redeũt ad domos suas vix reportãt lucrũ de caseis vel aliis alimentis que vendiderunt. Me

Mirabar quid mesta deos amarilli vocares
Cui pendere sua patereris in arbore poma.
Tityrus hinc aberat: ipse te tityre pinus
Ipsi te fontes: ipsa hec arbusta vocabant

¶ Construe sic. O amarylli.i. o roma mirabar.i. admirabar quid.i. quare tu mesta.i. tristis vocares.i. vocabas deos.i. supos et mirabar cui.i. in cui⁹ honorẽ patereris.i. suares poma.i. officia vel dignitatẽ pẽdere.i. esse i sua arbore.i. in vrbe pricipali sc3 quia rome pendebant officia. tityrus.i. virgili⁹ aberat.i. absens erat hinc.i. a roma et o tityre.i. o virgili ipe pinus.i. ille arbores vocabãt.i. appellabant te virgiliũ et ipsi fõtes vocabãt inq̃ te et ipa arbusta.i. alie arbores vocabãt inq̃ te virgiliũ ¶ Mirabar. Hic melibe⁹ loq̃tur ad vrbẽ romã sub noĩe amaryllidis quã tityr⁹ amabat dicẽs q ipse mirabaẗ q̃re amarillis tristis vocabat deos sc3 roma orabat vt ad eã veniret virgilius mirabaẗ etiã cui ipsa amarillis seruabat pulchra poma i sua arbore sc3 pulchra officia suabãtur rome ꝛ pulchre dignitates ꝓ virgilio q̃ erat absens ¶ Ipse te tityre Nunc scio o virgili q alte pinus et alte arbores.i. vrbs romana et cesar: ꝛ sacri fõtes.i. sapiẽtes senatores qui sunt pleni sapientia: et arbusta.i. populus romanus vel parui seculares expectabant te. Tyti.

Quid facerem: neq3 seruitio me exire licebat.
Nec tam presentes alibi cognoscere diuos
Hic illum vidi iuuenem melibee: quot annis
Bissen os cui nostra dies altaria fumant

Hic mihi responsuz primus dedit: ille petenti
Pascite vt ãte boues pueri summittite thauros.

¶ Cõstrue sic Quid facerẽ mãtue supple: neqȝ licebat. i. nõ potuissẽ exire. i. liberare me virgiliũ: a seruitio. i. a seruitute nec licebat inq̃ cognoscere. i. iuenire alibi. i. ĩ aliis ciuitatibꝰ a roma diuos. i. dños tam p̄ntes. i. tã ꝓpicios et o melibee vidi. i. cognoui illũ iuuenẽ. i. octauianũ augustũ: ⁊ vidi inq̃ quot ãnis. i. singulis ãnis augustũ cui. s. augusto nr̃a altaria fumãt. i. sacrificãt bissenos dies. i. ꝑ duodeci dies ĩ anno hic. i. augustꝰ dedit. i. tribuit primꝰ. i. ĩ prima mea petitõne: responsuz. i. libertatẽ et ille. i. augustꝰ dicit supple mihi petẽti. i. q̃renti libertatẽ: o pueri. i. o pastores pascite. i. nutrite boues. i. vaccas vt ãte id ẽ sicut fecisti ⁊ summittite. i. ꝯiũgite thauros cũ vaccis. Quid facerem. rñdet tityrꝰ O melibee q̃d fecissem si nõ venissez romã: q: manens ĩ mãtua semꝑ fuissem seruus: nec ĩuenissem deos vel dños tã propicios sicut hic nec amicos adiutores. Hic illũ vocat octauianũ augustũ iuuenem nõ puerum: quia senatus decreuerat vt nemo vocaret eum puerum ne minueretur laus imperii: quia ve terre cuiꝰ rex puer ẽ. dicit ergo hic. i. rome vidi quot ãnis. i. singulis ãnis augustũ qui ẽ mihi ille deꝰ de quo q̃rebat melibeꝰ ¶ Bissenos cui. i. isti deo ego sacrifico semel in mẽse: q: quolȝ mẽse faciebant festum augusti ¶ Hic mihi. i. iste fuit q̃ p̄mo dedit mihi libertatẽ in prima mea petitione dicẽs mihi et aliis pastoribꝰ meis pascite vt añ boues. i. viuite libere sicut añ solebatis. i. añ tꝑa bellorũ ⁊ ꝯiũgite thauros cũ vaccis ⁊ equos cũ iumẽtꝭ ad gñatõem: sicut dicit deus in geñ. i. Crescite et multiplicamini. ⁊cꝭ.

Fortunate senex ergo tua rura manebunt Me.
Et tibi magna satis: quãuis lapis omnia nudus
Limosoqȝ palus obducat pascua iunco
Non insueta graues tentabunt pabula fetas
Nec mala vicini pecoris contagia ledent.
Fortunate senex hic inter flumina nota
Et fonte sacros frigus captabis opacum
Hinc tibi que semper vicino ab limite sepes
Hybleis apibus florem depasta salicti
Sepe leui somnum suadebit inire susurro.
Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras
Nec tamen interea rauce tua cura palumbes

Nec gemere aeria cessabit turtur ab vlmo

Cōstrue sic O tityre senex.i.antiq̄ fortunate.i.bonā fortunā habēs
ergo tua rura.i.tui agri manebūt ⁊ magna pascua supple manebūt
satis tibi.i.tityro q̄uis lapis.i.mōs nudꝰ.i.discoopťꝰ q₃ꝓ et palꝰ.i.
lacꝰ obducat oīa pascua.i.comestionē aīaliū:iunco.i. illa herba limo
so.i.paludosa ⁊ pabula.i.pascua insueta.i.nō ꝯsueta nō tētabūt fetas
graues.i.nō nutriēt capellas grauidas. Nec cōtagia mala.i.male ĩ=
fectiones vicini pecoris.i.gregis:ledēt.i.inficiēt fetas supple O for=
tunate senex captabis.i.freq̄ter capies hic.i. ĩ isto loco int̃ fluīa id ē
fluuios nota.i.caros ⁊ fōtes sacros.i.aq̄s dedicatas niphis frigꝰ o=
pacū.i.vmbrā delectabilē hinc.i.ex alia ꝑte sepes.i.clausura q̄ ē a li=
mite.i.terīno vicino.i. ꝓpiquo tibi sꝑ fiet supple depasta.i. comesta
florē salicti.i.salicis apibus.i.ab illis aīalibus hibleis.i.sic dictis: et
apes suadebit.i.ĩcitabit te inire.i.accipere somnū.i.q̄etē susurro le=
ui.i.murmure tenui ⁊ frōdator canet.i.cātabit sub rupe alta.i.de sco
pulo magno ad auras.i.ad ventos Nec palumbes.i.turtures rauce
cessabūt tua cura gemere:nec turtur.i.illa auis cessabit gemere.i.cā
tare ab vlmo.i.ab illa arbore ¶ Fortunate senex. Vocat tityrū.i.vir
giliū senē nō rōne etatꝭ:s₃ rōne fortune: q₂ hēbat bonā pinguē fortu=
nam sicut solēt habere senes vel sensati hoīes. dicit ergo O tityre tu
es felix q₂ agri tui manebūt et pascua lata circūdata mōtibꝰ saxosis
ex vna ꝑte et aqua paludosa ex alia et oues tue pregnātes:⁊ fete tue
nō habebūt pascua insolita ymo sicut ĩ mātua similia nec ledentur
ex cōtagio vicini pecoris Fortunate senex. hic iterū melibeꝰ narrat fe
licitatē tityri q̄tū ad seip̄m dicēs. o tityre pecora tua sūt fortunata:
vt diximꝰ tu es etiā felix inter ista flumīa iuncta ⁊ fōtes sacros q₂ in
fontibꝰ sūt nimphe sacre. hic enī in estate capies frigus opacū.i.vm=
brā delectabilē et habes ex vno latere sepē ⁊ salicē vbi apes pascūtur
ex quaꝝ susurro vel tenui murmure dormies: Et hic ē sinodoche se=
pes depasta florē salicti. Vbi notādū q̄ h̄ sepes est serpēs s₃ hec sepes
est dumus vel clausura Salictum autem est species salicis vel locus
in quo crescunt salices quod alio nomīe dicitur salicetū et dicitur sa
lix a saliendo quia cito de terra salit crescendo ¶ Hinc alta sub rupe
dicit ex alia parte audies cantare philomenam et palumbes et tur=
tures quarū cantus est vt gemitus: Et est frondator equiuocum q̄a
significat illum qui in estate facit manipulos ex frondibus arboru₃
ad nutriendum animalia in hyeme vel significat illum qui remouet
folia de vitibus vt vue maturefiant a sole: et etiam significat auicu
lam que cantat inter frondes et vix videtur quando cantat. ¶ Vl=
mus autem est arbor quam ytali supponūt vitibus suis. Palūbes
est auis dicta quasi parcēs lumbis q₂ nō coit nisi semel ĩ ānovel bis
Sed alii colūbi dicūtur quasi colētes lūbos q₂ quol₃ mense coeunt et

est palumbes agrestis iuxta illō. Tecta colūba subit sua rura palū-
bes hēbit. Sꝫ virgiliꝰ dicit palumbes est nomen grecū qd̄ latini mu
tant ius. ⁊ est auis cantās rauce sicut homo tussiens.

Ante leues ergo pascentur in ethere cerui Ty.
Et freta destituent nudos in littore pisces
Ante pererratis amborum finibus exul
Aut ararum parthus bibet: aut germania tigrim
Quam nostro illius labatur pectore vultus.

¶ Construe. Cerui. i. illa aīalia leues. i. veloces pascent̄. i. nutriētur
in ethere. i. aere ⁊ freta. i. maria destituēt. i. relinquēt pisces nudos. i. si
ne aqua ī littore. i. ī ripa maris. aut ego ero exul. i. electꝰ a p̄ria mea
et hoc dicto finibꝰ. i. regionibꝰ āborū scꝫ partorū ⁊ germanorū perer
ratis. i. circūdatis aut parthus. i. ille pplūs bibet ararim. i. illum flu
uiū aut germania. i. ille populꝰ bibet tigrim. i. illū fluuiū q̄. i. anteq̄
vultus. i. memoria illiꝰ. i. cesaris labat̄. i. recedat a nostro pectore. i. a
nostro corde ¶ Ante leues ergo. Respōdet tityrꝰ q̄ ꝯsideratis istis fe
licitatibꝰ ip̄e nūq̄ desinet amare illū deū nec posset facere ꝯ̄rium si-
cut īpossibile ē mutare rerū ordinē. s. ceruū volare: pisces ābulare: et
fluuiū orīētis trāsferri ī fluuiū occidētis cū sua totali regione.

At nos hinc alii sitientes ibimus affros Me.
Pars scithyā: et rapidum crete veniemus oaxem
Et penitus toto diuisos orbe britannos
En vnquā patrios longo post tempore fines
Pauperis et tiguri congestum cespite culmen
Post aliquot mea regna videns mirabor aristas
Impius hec tam culta noualia miles habebit
Barbarus has segetes: en quo discordia ciues
Perduxit miseros: en quis conseuimus agros.
Insere nunc melibee piros: pone ordine vites.
Ite mee quondam felix pecus: ite capelle:
Non ego vos post hac viridi proiectus in antro
Dumosa de rupe procul pendere videbo
Carmina nulla canam: non me pascente capelle
Florentem cytisum: et salices carpetis amaras

¶ Construe.at.i.sed o tytire supple nos alii scz mãtuani hic.i.a regi
one nr̃a ibimꝰ affros sitiẽtes.i.ad affricã.s.libiã vbi est regio calidissi
ma et pars nr̃m supple ibit scithyã.i. ad illã regionẽ et veniemus.i.
ibimꝰ oaxẽ.i.ad illũ fluuiũ rapidũ.i.velociter fluentẽ crete.i.illiꝰ pa
trie:⁊ veniemꝰ britãnos.i.ad ãglicos diuisos.i.sepatos penitꝰ.i.oĩno
toto orbe.i.ab oĩ climate en vmq̃.i.nũq̃d aliq̃n veniemꝰ ad fines pa
trios.i.ad pr̃ia3 nrã3 lõgo tp̃e.i.p magnũ tp̃s pꝰ.i.postq̃ recesserimꝰ
et en vmq̃.i.nũq̃d alñ ego melibeus videbo culmẽ.i. stipulã tigurii
pauperis.i. domus pastoralis ꝯgestũ.i.ꝯpositũ cespite.i. gleba terre
et ego melibeꝰ vidẽs pꝰ aliq̃t aristas.i.post multa tp̃a regna.i.meas
possessioẽs mirabor.i.admirabor⁊ miles ĩpius.i.malus hẽbit.i.pos=
sidebit hec noualia.i.noua rura tã culta.i. tam bñ laborata ⁊ barba
rus miles.i.extraneꝰ hẽbit supple has segetes en quo.i. ad quã mi=
seriã discordia.i.lis pduxit miserit ciues miseros.i. mãtuanos exu=
les en quis.i.q̃bus ꝯseuimꝰ.i.plãtauimꝰ agros.i.arua o melibee in
sere.i.plãta nũc piros.i.illas arbores ordine.i.sᵐ ordinẽ ⁊ pone.i.di=
spone vites.i.vineas ordie.o mee capelle quondã.i.aliq̃n felix pecus.
dico supple ite.i.a me abite:et ego melibeus ꝓiectꝰ.i.iacẽs ĩ antro.i
in fouea nõ videbo vos capras posthac ꝓcul.i. a lõge de rupe dumo
sa.i.ex scopulo spinoso pẽdere.i.pascere.Et ego nulla carmĩa canã.i.
nõ cãtabo more rustico:et vos capelle nõ carpetis.i.nõ comedetis sci=
thysu3.i.illã herbã ⁊ nõ carpetis salices.i.illas arbores amaras ho=
minibꝰ supple ¶ Ad nos. Hic melibeꝰ postq̃ narrauit miserias fu=
turas p̃nosticat eas dicẽs o tityre tu es felix ĩ terra tua:nos autẽ mi
seri.i.exules extra solũ positi: et ẽ ibi ꝓlensis ibimꝰ vna ps ad oriẽtẽ
et septẽtrionẽ:alia ad affricã sitientẽ scz ad libiã vbi ẽ regio calidissia
⁊ q̃si inhitabilis:et ꝯtrariũ scithia ẽ patria frigidissima ĩ septẽtrioẽ
cuiꝰ frigiditatẽ poĩt virgiliꝰ ĩ q̃rto georgicorũ. Oaxes ẽ fluuiꝰ illius
regioĩs vel pr̃ie albus q: fluit p terrã crethosã:diuisos orbe britãnos
q: nõ sũt nisi septẽ climata:⁊ inter illa britãni nõ sũt inclusi ⁊ enume
rati.britones aũt vocat ãglicos q̃ venerũt de saxonia:⁊ expulerũt bri
tones de illa britãnia maiore q̃ ẽ magna insula inter septẽtrionẽ ⁊ oc
cidentẽ sepata a gallia ⁊ ab oĩ alia patria. ¶ En vmq̃ vna dictio est
en ĩterrogat vmq̃.i.alñ en nũq̃.i.nũq̃d aliq̃n veniemꝰ ⁊ p modũ dolẽtis
plãgit melibeꝰ dicẽs heu nũq̃ videbo ĩterũ pr̃ia3 meã ⁊ puũ tiguriũ
meũ ꝯpoĩtũ ex cespite ⁊ cooptũ culmis:⁊ dicit tiguri ꝓ tigurii sic priꝰ
dicit peculi ꝓ peculii.Cespes ẽ gleba tre herbosa ex q̃ rustici faciunt
muros domoꝝ suaꝝ eas supaddẽdo ĩ modũ lapidis.Culmꝰ ẽ calamꝰ
nouꝰ crescẽs ⁊ capr̃ ꝓ stipula q̃ crescit sicut calami crescũt ⁊ iñ dr̃ cul
mẽ tectũ vel festũ domꝰ ⁊ culmẽ h̃ capr̃ ꝓ domo sicut pars pro toto.
¶ Post aliquot ⁊c.i. nũq̃ erit michi licitũ pꝰ aliq̃s miserias videre
regna mea id est possessiones meas et agros meos quos regebam
Et per aristas intelligit etates ⁊ per etates annos per methalensim

¶ Impius hec. vocat augustũ militem et latenter increpat eũ: quia abstulit a mãtuanis agros suos sine misericordia vel quia victor gesSit bellum ciuile contra anthoniũ. Nouat noualia agros qui renouã tur noua segete quolibet anno ¶ Sed proprie noualia sunt silue no ue crescentes postq̃ abscisa sunt nem ra: plangit ergo melibeus se seminasse et plantasse pro aliis extraneis et barbaris. ¶ En quo discordia ciues. hic exclamat contra ciuitates discordes dicẽs q discordia est causa totius miserie quia omne regnuȝ in se diuisum desolabitur ¶ Insere nunc melibee. hic facit apostrophã loquendo ad seipm yronice et per modũ displicentie hortans seipm ad plantãdum arbores et ad seminandũ segetes: quasi diceret q frustra laboraret ¶ Ite mee. hic dolenter recedit a suis possessionibus dicens ad capras suas ite sub aliud dominiũ quia ego ero sepultus in quadam fouea et nũq̃ videbo vos pascendo pendentes arbores et dumos: nec cãtabo carmina sicut solent pastores ¶ Et ẽ scitysus virgultum crescens in sithya ciuitate et dicunt quedaȝ glose q est hedera arborea: aliqui etiam dicunt q est caprifolium et vocat salices amaras nõ capris quia eas libenter comedunt: sȝ hominibus sunt amare.

Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte
Fronde super viridi sunt nobis mitia poma
Castanee molles et pressi copia lactis.
Et iam summa procul villarum culmina fumant
Maioresq́ȝ cadunt altis de montibus vmbre

O melibee poteris requiescere. i. manere mecũ hac nocte h. i. in isto loco fronde sup viridi. i. sup herbam viridem poma. i. illi fructus sũt nobis mitia. i. dulcia et castanee sunt molles. i. mature et copia. i. abũdantia lactis pressi. i. casei est nobis suple. et culmĩa sũma. i. alti camini villarũ. i. opidorũ fumãt. i. fumũ emittũt procul. i. a longe et vmbre maiores cadũt. i. duplicant̃ de altis montibus. i. magnis montibus: ¶ Hic tamẽ tytirus consolat̃ melibeũ qr iã aduesperascit ipm inuitãs ad cenam sup herbã viridẽ et ad fercula rustica scȝ ad caseuȝ castaneas et poma ¶ Et iam summa. Hic virgilius p signũ noctis vult ostẽdere finem istius egloge adesse sicut dies finitur adueniente vespera et palumbi recedũt in vespere ad siluas et relinquũt agros qui sunt iuxta mare tirenum et camini fumãt vel culmina domorum quia ꝑparatur cena et nox que est magna vmbra videtur cadere de montibus altis qui obiciuntur soli Cetera videantur supra textum.

Finis prime egloge.

Incipit secunda.

Formosum pastor coridon ardebat alexim
Delicias domini nec quid speraret habebat.
Tantum inter densas vmbrosa cacumina fagos
Assidue veniebat ibi hec incondita solus
Montibus et siluis studio iactabat inani
O crudelis alexi nihil mea carmina curas
Nil nostri miserere mori me deniq̃ cogis
Nunc etiam pecudes vmbras et frigora captant
Nunc virides etiam occultant spineta lacertos
Testilis et rapido fessis messoribus estu
Allia serpillumq̃ herbas contondit olentes
At mecum raucis tua dum vestigia lustro
Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis
Nonne fuit satius tristes amarillidis iras
Atq̃ superba pati fastidia. nonne menalcam
Quãuis ille niger quãuis tu candidus esses
O formose puer nimium ne crede colori
Alba ligustra cadunt: vaccinia nigra leguntur.

¶ Cõstrue. coridon pastor ardebat. i. ardẽter diligebat alexi. i. illũ puerum formosum. i. pulchrum existentem supple delicias domini. et coridon nõ habebat illud quod speraret. i. desideraret: siue ne quid speraret habebat. i. nec spem potiendi habebat et coridon veniebat assidu[e]. i. sepius tantum. i. tantũmodo inter fagos. i. illas arbores dẽsas i. spissas et inter cacumina vmbrosa. i. inter summitates montis vmbram habentes. ⁊ ipse solus ibi. i. in illo loco iactabat. i. fundebat in cassum hec verba sequentia sc3 o crudelis ⁊c. incondita. i. subito dicta in montibus ⁊ siluis. inani studio. i. vano labore. o alexi o puer crudelis. i. sine misericordia nichil. i. non curas mea carmĩa. i. meas cantilenas et nil. i. non miserere. i. misereris nostri. i. mei coridonis et tu cogis me coridonem mori. i. perire obire. ⁊ pecudes. i. aĩalia captãt. i. capiunt vmbras. i. frigerationes et frigora. i. loca aprica et spineta. i. spine vel locus in quo crescunt spine occultant. i. tegunt lacertos. i. illa aĩalia et testilis. i. vxor coridonis vel alia puella ꝯtondit. i. prepa

rat allia.i.illa legumina et serpillum.i.illam herbam et herbas olentes .i.odoriferas messoribus.i.operariis fessis.i.fatigatis estu.i.calore rapido.i.vehementi .et arbusta resonant sub sole ardenti.i.calido mecū.i. cū me corydone.cum cicadis.i. illis aīalibus raucis.i. rauce cantātibus.dū lustro.i.circūdo tua vestigia.i.tuos passus.¶ Nōne id est nūquid fuit satius.i.melius me pati iras.i.rancorem tristes.i.non fictas:et pati inq̄ fastidia supba.i.verba superbie plena amarillidis.i.illius mulieris.⁊ nōne fuit satius me corydonē supple amasse menalcā.i.illum pastorē. Quāuis ille scʒ menalca esset niger:q̄uis tu alexis esses cādidus.i.formosus¶ O puer formose.i.pulchre.ne.i.nō crede.i. confidas nimiū.i.multū colori.i. pulchritudini. Nam ligustra.i.illi flores alba.i.pulchra cadūt.i.labuntur ⁊ vaccinia.i. ille viole nigra.i.purpurei coloris legūtur.i.colligūtur.¶ Formosū pastor. ¶ Secunda egloga seq̄tur que sic intitulaẗ alexis: q: loq̄tur de vehemēti amore quē habebat virgilius ad alexim. In qua egloga introduciẗ poeta recitās mutuū amorē iter duos pastores scʒ corydonem ⁊ alexim in domo pollionis dicens quidā homo scʒ corydon pastor ardebat.i.impatiēter amabat alexim. Et notandū est q̄ corydō est virgilius: ⁊ est nomē fictū a noīe cuiusdā auis dulciter cantātis q̄ dicitur coridalis galice chardōnereau.que iterpretaẗ dulce canēs:q: virgilius hic incitat dulciter cesarē ad amorē suū. Cesar autē in persona alexis introduciẗ:et interpretaẗ alexis sine respōsione: q: nichil in ista egloga respōdet.vel interp̄tatur supbus nō dignās respōdere precibus.et dẗ ab a. q̄ est sine:et lexis ratio vel rn̄sio.¶ Et quid per alexim intelligaẗ est diuersus mod⁹ dicendi q: ista egloga in aliquibus locis videẗ sonare vnū et alibi aliud. Dicūt enī aliqui q̄ virgilius amauit tres.scʒ vnū puerū noīe alexandrū quē post multas preces dedit ei pollio dn̄s suus spālis quē puerū cū tanta difficultate obtinuit q̄ prima facie desperabat ip̄m sibi dari.amauit etiā lertā puellam et cebetē puerū quos dedit sibi mecenas ad cui⁹ requestā fecit georgica.Et dicūt quidā q̄ fecit istā eglogā de amore quo amabat illuʒ cesar augustus qui cū maxīa difficultate sibi restituit agros suos dicit ergo p̄io virgilius in p̄sona alterius poete q̄ corydon q̄dam pastor. ardebat alexim.i.ardēter diligebat.⁊ capitur ardēter methaphorice et sic dixit doctrinale xp̄i bonus ardet amorē.et ardebat alexim id est illū puerū qui erat delicie domini sui scʒ pollionis.Et ista v̄ba vidētur magis sonare de alexādro:s; loquēdo de cesare ardebat alexim.i.cesarē qui erat delicie domini.i.dn̄s delectabilis mutādo constructōnē trāsitiuā in intrāsitiuā quia dicit doctrinale illud qd̄ regiẗ et rector idē tibi signāt.¶ Nec quid speraret hēbat.i.nūq̄ sperabat ip̄m puerū sibi dari:vel de cesare nūq̄ spabat hēre agros suos quos tamen postea per importunitatē et frequentiam precandi obtinuit.

¶ Tantum inter densas. loquitur more hominis desperantis qui tristis vadit ad loca solitaria ad deflendum. dicit ergo ꝙ corydon non sperans &c. faciebat carmina sua tristia in montibus et siluis. ¶ Inani studio. quia loq̄batur absenti et nichil respondenti ¶ O crudelis alexi. loqtur virgilius ad alexādrum vel ad augustum vocans eum crudelem et inexorabilem et impiū sine mīa quia non exaudit preces imo cogit eū pre dolore ¶ Nunc etiā pecudes. hic ostendit alexim debere misereri sui. qr non cessauit tota die orare eum cum magno sudore et sub estu diei qđ ostendit per signa que sequuntur. quia pecudes querunt vmbrā ⁊ lacerti virides querūt spineta. Nunc etiam testilis. i. exor corydonis vel alia puella portat prandium messoribus sub estu diei. et vtitur nomine rustico mulieris quia aliter rustici vocant mulieres suas testam vel cortices quia sunt sicce et scalide. et est mirabile de illo prandio quod in tempore calidissimo fit ex herbis calidissimis sicut ex allio et serpillo. Et cōsonat dicto rusticorum qui dicunt ꝙ allia refrigerant. et consonat plinio in historia qui dicit ꝙ omnis medicina operatur per simile vel contrarium hoc est per se vel per accidens. calor enim per se calefacit. et ꝑ accidens frigefacit. allia enim in viris maximis aperiunt meatus corporis et resoluunt a corpore calorem vnde derelinquūt corpus frigidiꝰ sicut ruta facit viros castos et feminas luxuriari. ¶ At mecum raucis Cicada est vermis garrulus et querit vmbraʒ sub estu diei ¶ Nōne fuit satius. i. nunquid fuisset michi melius amasse menalcam pastorem licet ille sit niger. vel nonne fuisset michi melius amasse quandam rusticaʒ mulierē licet iracundā et superbam ꝙ̄ pati ꝓ te tot labores. Per amarillidam intelligit leriam et per menalcam cebetem puerum quos sibi dedit mecenas qui licet non fuissent tam pulchri sicut alexander tamen debuissent sufficere virgilio: vel intelligit ꝙ fuisset melius sequi anthonium ꝙ̄ augustum ¶ O formose puer. Hic appropriat ꝙ res nigre aliquādo plus prosunt ꝙ̄ albe ꝙ̄uis dicat virgilius in georgicis ꝙ aries albus est melior. non tamen est regula generalis quia ligustra que sunt flores albi cadunt et dimittuntur quasi vilia et tamen viole purpuree tendentes ad nigredinē colliguntur tanꝙ̄ preciose. hoc seruius. alii dicunt ꝙ vacciniū est flos herbe que dicitur vaide galice. et secundū alios ligustrū est flos sambuci. et vacciniū est quoddā granū nigrū qđ ad tīgēdum est aptum. sic dicitur vulgariter ꝙ piper est melior ꝙ̄ creta

Despectus tibi sum: nec quis sim queris alexi
Quam diues pecoris niuei: ꝙ̄ lactis abundans
Mille mee siculis errant in montibus agne
Lac michi non estate nouum: non frigore desit
Canto que solitus: si quando armenta vocabat
Amphion dirceus in acteo aracynto.

Nec sum adeo informis: nuper me in littore vidi
Cuꝫ placidum ventis staret mare: non ego daphniꝫ
Iudice te metuam si nunquā fallat ymago

¶ O alexi ego sum tibi despectus.i.nō placeo tibi nec queris qs.id est
qualis ego sum ꝙ diues.i.ꝙ tum opulentus pecoris niuei.i.gregis can=
didi:ꝙ abundans.i.copiosus lactis.i.liquoris:mille agne.i.oues mee.i
ꝓprie errant.i.pascuntur in montibus siculis.i.atheniēsibus: lac nō ē
michi.i.corydoni nouū in estate.i.tempore calido nec lac desit in frigore
sꝫ omī tempore ego habeo.canto.i.cano que amphion.i.inuentor artis
musices dirceus.i.rex thebanorum solitus ē cantare in aracinto.i.ī illo
monte acteo.i.atheniensi siquando.i.aliquādo vocabat armenta.i.gre
ges suo cātu dulci.nec sum adeo.i.intantum informis.i.turpis q: vidi
me corydonē in littore.i.in ripa maris.cum mare staret.i.esset placiduꝫ
i.clarum vel quietum ventis et non metuam daphniū.i.illum puerum.
et hoc dicto te alexi existente iudice si ymago.i.facies nūꝙ me corydonē
fallat.i.decipiat ¶ Despectus tibi sum. Hic coridon allicit alexim ad su
um amorem ꝑ illa tria quibus vtuntur amatores :scꝫ ꝑ diuitias.ꝑ pul=
chritudineꝫ corporis et per cantum ¶ Quā diues.iactat se habere oues
niueas.i.albas que oues sunt meliores vt habetur in georgicis et me=
lius est habere femellas multas que pariunt et habent lac ꝙ arietes.
¶ Lac michi. Iactat se habere lac nouū per totum annū quia oues bis
pariunt in ytalia sicut habetur in georgicis. Bis grauide pecudes.etc.
et est laudabilius habere lac in vtroqꝫ tpē ꝙ habere caseum q̄ ꝑ potest ser
uari ꝑ annū ¶ Canto que. Hic se iactat ex cantilena dicens ꝙ ipē ita be
ne cantat sicut amphion dirceus qui fuit rex thebanorum inuentor ar=
tis musices qui tam dulciter cantabat ꝙ faciebat montes salire et tri=
pudiare ¶ Aracyntus est mons thebanus quem vocant atheuꝫ.i.athe=
niensem.et loq̄tur tanꝙ ignorans loca nobilia more rusticorum. sicut si
aliquis diceret montem atheum esse dimonēsem vel parisium q̄ tamen
est mons rothomagensis. ¶ Nec sum adeo informis. Hic iactat se de
pulchritudine corporis.quia resperit se in littore qn̄ mare erat placiduꝫ
quia qn̄ mare est turbidū non bene repn̄tat ymaginem et vidit se valde
pulchrum si ymago sua non fallat:q: ymago sepe fallit repn̄tando si=
cut pꝫ de speculo cōcauo in q̄ nō repn̄tat faciēs sicut est:nec in aq̄ vbi ap
paret ꝙ baculus integer sit fractus: Sꝫ cā q̄re resperit se in littore ē.q:
pastores non habēt speculū in cāpis nisi fōtē vel aquā placidam ¶ Non
ego daphnium. Dicit se esse ita pulchrū sicut fuit daphnꝰ primus pastor
filius mercurii ex vna nimpha ꝑ quem intelligit virgilius cornificium
ꝑ yroniam metrificatorem ineptum et virgilio semper emulum.

O tātum libeat mecum tibi sordida rura
Atqꝫ humiles habitare casas: et figere ceruos:
Hedorumqꝫ gregem viridi compellere hibisco

Mecum vna in siluis imitabere pana canendo:
Pan primus calamo ceras coniungere plures
Instituit: pan curat oues: ouiumq; magistros
Nec te peniteat calamo triuisse labellum
Hec eadem vt sciret quod non faciebat amyntas.
Est michi disparibus septem compacta cicutis
Fistula: dametas dono michi quā dedit olim
Et dixit moriens te nunc habet ista secundum
Dixit dametas: inuidit stultus amyntas
Preterea duo nec tuta michi valle reperti
Capreoli: sparsis etiā nunc pellibus albo
Bina die siccant ouis vbera: quos tibi seruo
Iāpridem a me illos abducere testylis orat
Et faciet. quoniam sordent tibi munera nostra

¶ Construe. O alexi libeat tibi. i. placeat tantū. i. tantūmōdo habitare. i. freq̄ntare: rura sordida. i. que tu credis eē sordida ⁊ casas humiles. i. puas domos pastorales et libeat tibi figere ceruos. i. venari illa aīalia ⁊ libeat tibi cōpellere. i. ducere mecum gregem. i. pecus hedorum. i. hircorum. hibisco viridi. i. ad virgultum viride et imitabere. i. imitaberis mecū. i. cum me corydone vna. i. simul pana. i. deū pastorum in siluis. i. nemoribus canendo. i. cantādo: pan. i. ille deus instituit. i. docuit primus cōiūgere i. simul iungere plures calamos. i. fistulas. et pan curat oues. i. est sollicitus ouiū et curat mag̃ros ouium. nec peniteat. i. nō pigeat te alexim triuisse labellum. i. labia tua calamo. i. fistula et amyntas optabat supple vt sciret hec eadem que volo te docere qđ non faciebat. i. nō sciebat. et fistula est michi corydoni cōpacta cōfecta coniūcta septē cicutis disparibus i. septē spaciis diuersis: quā. i. fistulam dametas dedit michi dono. i. in donū. et dametas dixit moriens ista fistula habet te corydonem nunc secundum. i. magistrum secundum: et dicit dametas hec verba et amitas quidā pastor stultus inuidit. preterea duo caprioli reperti michi. i. a me. nō tuta valle. i. in incognita valle: et hoc pellibus sparsis. i. tinctis albo siccant. i. desiccant lactendo vbera ouis. i. matris quos. i. capriolos seruo. id est custodio tibi et testilis. id est illa mulier orat. id est rogat iampridem. id est a longo tempore abducere. id est remouere illos a me. et ipsa faciet. id est habebit quoniam nostra munera sordent. id est videntur sordida tibi ¶ O tantum libeat. Hic virgilius significat vitā pastoralē vt alexis non spnat eum dicens vtinā placeret tibi hitare mecū ista rura que putas esse sordida et habitare paruas domos et parua tiguria

pastoralia et figere seruos.i.delectari mecū et ducere hedos ad hibiscū. Et est hibiscus genus virgulti mollis ⁊ flexibilis. dicitur hibisco.i. ad hibiscum ponēdo datiuū pro accusatiuo sicut in eneyde et clarior celo .i. ad celum ❡Mecū vna.hic virgilius inuitat illum puerū ad delectatio nem carmis cum dicit cantabis mecū in siluis sicut deus totius nature qui dicitur pan. quod nomē in greco significat oīe vel totū et inde dici tur panis Et fuit pan deus rusticus qui pingebat̄ ad similitudīez toti⁹ nature: habebat cornua sicut luna vel ad modū radiorū solis et faciē ru beam sicut ignis vel ether qd̄ idem est vt dicit̄ i georgicis. Ether enim est spera ignis vel aer superior. Et in pectore habebat stellā ad represen tandū ymaginē stellarū: et eius pars inferior erat hispida et pilosa ad significandū radices arboris que sunt in terra sicut capilli in capite Et habebat pedes curuos ad significandū circuluz anni. Natura eni oīa ista habet in se ideo deus nature sic pingebatur Iste aūt amauit yringā nimphā sed ipsa ꝓpter sui turpitudinē noluit ip̄m diligere: et fugiēs a facie eius implorauit terre auxiliū et mutata est in calamū quā pan per forauit ⁊ fecit fistulam ad suū solatiū. et inde dicitur ꝙ pan fuit primus fistulator et ab illo fistula habet dignitatē. ideo corydon inuitat alexim ad cantandū carmīa diuina. Iste pan habuit luctam contra amorē sed amor obtinuit quia oīa vincit amor vt dicit̄ in eneyde Iste coniūxit mul tas fistulas cū cera insimul et inde cantata est optima melodia. Per ca lamū intelligit̄ armonia sperarū septem planetarū vel septem artes li berales quas deus instituit vt dictum est. Antiqui depingebāt eū habe re pedes caprinos ventrē pilosum indutum pectus pelle caprina varia vultū rubicundū: hn̄tez duo cornua scʒ solem et lunā: tenentem in vna manu fistulaz et in alia baculū pastoralē reflexū que reflexio' denotabat annū. et fuit filius exoris vlixis. Plutarch⁹ hystoriographus grecus q̄ fuit post xp̄m narrat ꝙ audiuit ab auo suo ꝙ dū veniebant ad ytaliam nauigādo venerūt iuxta cyprum insulā de directo respicientē ytaliā et anchorauerūt nauem et nauta principalis nō noīabat se suo nomie ⁊ au dierunt vnā vocē proprio noīe ter ip̄m vocantē et dixit ꝙ pan erat mor tuus et ꝙ nūciaret illis quos videret in portu maris ytalie et ytali fece runt magnū planctum. ❡Hec eadē vt sciret. i. amyntas fecisset omnia que voluissē prosciēdo ista carmīa que te volo gratis docere. vnde amyn tas intelligit̄ cornifici⁹ qui fuit inuidus contra virgiliū et scripsit ꝯtra eum sed auctoritate romanorū fuit expulsus. ❡Est mihi disparibus. Hic corydon dicit se habere vnā fistulam de septē calamis.i. septē arti bus liberalibus quā dedit sibi dametas.i. theocritus magister suus ex quo cornificius fuit inuidus. ❡Preterea duo. Hic inuitat eū ꝑ donū duorū capreolorū siluestriū habētium adhuc pelles dispersas varijs co loribus quia iuuenes sūt: et isti capreoli lactent matres. talia autē ani malia multū placent pueris quia natura gaudet diuersis et per illos ca priolos intelligit duas eglogas in quibus sūt varie sentencie velate sub verbis obscuris. ❡Iāpridē a me. Hic accelerat illū iuuenē q̄a testylis

iam petiuit illos et habebit illos niſi ipſe feſtinet et veniat ſtatim

Huc ades o formoſe puer: tibi lilia plenis
Ecce ferunt nimphe calatis: tibi candida nais
Pallentes violas et ſumma papauera carpens
Narciſum et florem iungit bene olentis anethi
Tum caſia atqꝫ aliis intexens ſuauibus herbis
Mollia luteola pingit vaccinia caltha
Ipſe ego cana legam tenera lanugine mala
Caſtaneaſqꝫ nuces: quas amarillis amabat
Addã cerea pruna: et honos erit huic quoqꝫ pomo
Et vos o lauri carpam: et te proxima myrte
Sic poſite: quoniã ſuaues miſcetis odores

¶ O puer formoſe huc ades. i. mecum maneas ecce nimphe. i. dee fe-
runt colligunt portant lilia. i. illos flores plenis calatis et nais. i. illa ni-
pha candida. i. pulchra carpens ſumma papauera. i. illos fructus: fert
inꝙ violas. i. flores pallentes. i. albos tibi alexi: et ipſa nais iungit. i. cõ-
ponit tibi narciſum. i. illum florem et fertinꝙ florem anethi. i. illius vio
le bene olentis. i. bonum odorem dantis: tum etiam nais intexens. i. com
miſcens cum caſia. i. herba ſuauiſſimi odoris. atqꝫ intexens aliis her-
bis. i. floribus ſuauibus. i. delectabilibus pingit. i. ꝯponit vaccinia mol
lia de caltha luteola. i. cum illa herba. et ego legam. i. colligam mala. i.
poma cana. i. alba tenera lanugĩe: et legam caſtaneas molles quas ſcilꝫ
caſtaneas mea amarillis. i. amica. amabat et addaꝫ pruna cerea. i. illos
fructus cerei coloris: et honos. i. laus erit huic pomo: o lauri. i. o vos ar-
bores carpam vos. et o myrte proxĩa carpã te. i. accipiã vel colligã. et vos
arbores eritis ſic poſite. i. ordinate qm̃ miſcetis. i. dabitis odores ſuaues
i. delectabiles ¶ Huc ades. Hic adulatur ei laudando ſuam pulchritu-
dinem. dicens ꝙ in campis ſunt fontes et nimphe que colligunt ſibi vio-
las et alias herbas odoriferas ¶ Ipſe ego. Inuitat eum p donum po-
morum et caſtanearũ quia pueri diligunt talia: et vocat poma cana co-
ctana que ante maturitatem hñt caniciem: vel intelligit poma pſica. i.
peſcas que ſunt piloſe. ⁊ eſt lanugo prima barba tenuis ſicut lana ¶ Et
vos o lauri carpam. Adiungit ad precedentia lauros et mirthos. et eſt
myrthus femĩ generis quia os grecum ſepe mutamus ĩ vs mulicbre.
vel computatur ſub noĩe arboris

Ruſticus es corydon nec munera curat alexis
Nec ſi muneribus certes concedit yolas
Heu heu quid volui miſero michi floribus auſtruꝫ

Perditus: et liquidis immisi fontibus apros
Quem fugis ah demens: habitarunt dii quoqz sil/
uas
Dardanusqz paris: pallas quas condidit arces
Ipsa colat: nobis placeāt ante omnia silue
Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellā
Florentem cythisum sequitur lasciua capella
Te corydon o alexi. trahit sua quemqz voluptas
Aspice aratra iugo referunt suspensa iuuenci
Et sol crescentes decedens duplicat vmbras
Me tamen vrit amor: quis enim modus adsit
amori.
Ah corydon corydon que te demencia cepit
Semiputata tibi frondosa vitis in vlmo est
Quin tu aliquid saltem potius quorum indiget
vsus
Viminibus molli que paras detexere iunco
Inuenies alium si te hic fastidit alexis

¶ Construe sic O corydon tu es rusticus. i. ignauus: nā alexis nō curat munera. i. dona tua et si certes. i. disceptes muneribus prohēndo puerū yolas. i. dn̄s suus nō cōcedit. i. nō ꝑmittit. heu heu quid volui. i. optaui michi corydoni misero: ego ꝑditus destructus decept⁹: īmisi. i. posui austrū. i. illum ventum floribus: et īmisi. i. posui apros. i. porcos siluestres fontibus liquidis. i. serenis: ah o alexi demens. i. stulte quem scʒ amatorem fugis: dii habitarunt. i. habitauerūt siluas. i. nemora et paris dardanus. i. dux troianorum habitauit siluas. et pallas colat. i. hitet arces i. turres quas ip̄a condidit. i. composuit ergo silue. i. nemora placeāt āte omīa. i. bona mūdana nobis. i. pastoribus lena. i. dracena torua. i. torue ambulans seqtur lupum. i. illud aīal et ipse lupus seqtur capellā ad deuorādū. et capella lasciua seqtur cythisū. i. illū florē florētē. i. virentē. et o alexi corydō seqtur te et sua voluptas. i. amor trahit. i. attrahit quēqz. i. vnūquēqz. o alexi aspice iuuēci. i. parui boues referūt. i. portāt aratra suspensa. i. supposita iugo. i. collo suo. et sol decedēs. i. versus occidentē tēdēs duplicat. i. condensat vmbras: tamē amor scʒ alexis pueri vrit. i. cōburit me quis modus adsit. i. cōueniat amori: ah o corydon corydon q̄ demētia. i. stultitia cepit. i. detinuit te vitis. i. amor semiputata est tibi. i

tu es deceptus ab amore et vitis.i.amor est adhuc in vlmo frondosa.i.i teipso.quin.i.quinimo paras.i.preparas detexere.i.finire cōponere ali quid.i.aliqđ bonum iunco molli.i.ex illa herba flexibili et viminibus.i. iuncis quorū vsus.i.natura hominum indiget potius.i.melius:o cory don tu īuenies alium amicum si hic alexis fastidit.i.tedio afficiat te ¶Rusticus es corydon.Hic poeta loquitur ad corydonem dicēs ꝙ ale xis vel cesar nō curat carmina sua quia rusticus est et rustici nō habent preciū īter magnates.¶Nec si muneribus.i.si tu velis dare munera ꝓ habendo illum pueruȝ pollio dn̄s suus non dabit tibi illum.nec cesar ꝓ muneribus tuis dabit tibi agros mantuanos¶Heu heu Hic corydon increpat seipm̄ ꝑ quandā similitudinem pastoraleȝ: quia sicut ille q̄ im mittit porcos in fontē liquidū turbat aquā et qui dat florib⁹ austrū ven tum pluuiosum destruit flores.ita corydon turbauit seipȝ petendo fru= stra qđ non potuit obtinere¶Quem fugis.loquitur iterum ad alexi. et est ah interiectio dolentis.i.quare dedignaris vitā pastoralem quia dardanus paris qui fuit filius priami regis troiani fuit pastor in siluis Unde regio troiana dicitur dardana a dardano rege qui ibi regnauit ¶Pallas.hic loq̄tur īdignanter.i.pallas habitet in turrib⁹ vel ciuita tibus quas ipsa condidit:rura autem magis placent pastoribus.Poe te eni fingunt mineruā siue palladē fuisse natam ex capite iouis ꝑ ar= tem magicam et quia in capite est ingenium ideo dicitur dea sapiētie et artium et inuenisse omēs artes et domificandi: colendi terras.etc̄ ¶Torua lena.Hic corydon excusat seipm̄ q̄uis frustra petierit alexi quia omis res sequitur suum appetitū vel illud in quo delectatur sicut patet ꝑ exempla quia lena sequitur lupum ad deuorandum ⁊ lupus ca pram et capra sequitur frondes sibi delectabiles.ita corydon sequitur alexim qui sibi placet¶Aspice aratra.Hic vult ponere finem sue eglo= ge sicut fecit ibi iam mare thyrenum.et cetera.et computat more rusti= corum qui cōputant horas diei per ligaturam boum et quando dissol= uunt boues tunc est finis diei¶Me tamen vrit amor.id est q̄uis om= nia capiant finem:amor tamen meus semper durat¶Quis enim mo dus.Quia omnia vincit amor vt dictum est prius:nam erit ille michi semper deus:vnde dicit quidam.Nescio quid sit amor nec amoris sen= tio modum.sed scio si quis amat nescit habere modum¶Ah corydon. Loquitur poeta ad corydonem.dicens ꝙ melius fuisset ei cogitare de propriis negotiis suis q̄ amare alexim quia non licet rusticos quoscun qȝ querere ea que sunt supra se. ¶Semiputata tibi.id est stultus es qui vis amare et tamen vitis tua semiputata est.et est in vlmo frondo= sa.frōdes enim nocent vitibus vt habetur in georgicis. Et per hoc in= telligit ꝙ vtilius est complere eneydem quam inceperat q̄ orare pro a= gris mantuanoruȝ restituendis: quia melius sic recuperaret gratiam īperatoris.Uel alr̄ pōt ītelligi q̄si diceret poeta.o chorydō tu es bn̄ furi= osus ⁊ credo ꝙ bibistis de vino sēiputate vit̄.q̄cūqȝ eī sacrificabat de tali

vino maledicebatur de furia: vel potest aliquãdo intelligi. i. sicut vitis deserta que non est perfecta sed solum semiputata fert tarde fructũ maturũ: ita tarde vel nũꝙ hẽbis gratiã cesaris vel alexis ¶ Inuenies alium. Hic dat sibi remedium qꝛ fortuna non est stabilis: et ideo si iste cesar contẽnat te forsitan post se veniet alius qui te diliget: dicetur enĩ post ꝙ sors oĩa versat. cetera videantur supra textum.

Me.

Dic michi dameta cuium pecus: an melibei

¶ Construe sic. O dameta. i. pastor dic michi. i. menalce cuiuz pecus. i. cuius est pecus an. i. nunquid est melibei. i. illius pastoris. ¶ Tertia egloga que dicitur palemõ. et est obiurgatio pastoris quia sunt duo pastores altercantes adiuicẽ cum iurgiis. Unde pastor est menalcas cornificius inuidẽs contra virgiliũ qui extraneus incipiebat esse dilectus cesari: et timebat cornificius illud qd sibi contingit scꝫ postponi virgilio. ¶ Scd's pastor est dametas. i. virgilius qui respondet menalce se defendens viriliter: et isti duo loquũtur inuicẽ vsqꝫ ad medium egloge vbi introducitur alius pastor qui audit ista iurgia qui vocatur palemon ibi. Dicite quãdoquidẽ. et sic in ista egloga sunt tres principales persone. denominãtur tamẽ a digniori scꝫ a palemone iudice. Cornificius autẽ improperabat virgilio multa conuicia scꝫ ꝙ possessiones q̃s tenebat non erãt sue sed exul extraneus erat ⁊ mercenarius et ꝙ nichil habebat. dicebat enĩ ꝙ metra que virgilius scribebat non erant sua sed erat soluꝫ aggregator. Incipit ergo menalcas a iurgiis interrogãs dametam. Dic michi dameta cuiũ pecus. quasi dicat bene scio ꝙ non est tuum sed nũquid est melibei pastoris. i. cuius sunt possessiones quas tenes nunquid sunt cesaris vel cuius sunt metra que scribis nũquid sunt homeri vel theocriti. Unde virgilius qñ improperabatur ei se intermiscere dictis suis aliq̃s versus homeri: respondebat ꝙ fortis est qui eripit clauam ab hercule. Est hic notandũ ꝙ antiqui dicebant cuius. ia. iũ. sicut dꝛ meus. a. um. sicut patet hic.

Dameta

Non verum egonis: nuper michi tradidit egon

¶ Construe. pecus nõ est melibei: sꝫ est egonis egõ. i. ille pastor tradidit michi damete nuper. i. nõ a longo tpe ¶ Non verum. Hic rñdꝫt dametas. i. virgilius negatiue ꝙ oues non sunt melibei sed sunt egonis. quia egõ pastor dedit sibi nuper eas. i. sciam buccolicorum huit a theocrito

Me.

Infelix o semper ouis pecus: ipse neeram
Dum fouet: ac ne me sibi preferat illa veretur
Hic alienus ouis custos bis mulget in hora
Et succus pecori et lac subducitur agnis

Cõstrue. O ouis exñs semp pec⁹. i. aial ĩfelix. i. ĩfortunatũ dũ ipe dametas fouet. i. ãplectit neeram. i. illã amasiã veretur. i. timet ne illa neera preferat me sibi. i. ne plus me diligat. Hic custos. i. dametas alien⁹ ouis ouiũ mulget. i. sugit oues bis ĩ hora. i. ĩ die: et succ⁹. i. liqꝛ subducit peco-

ri et lac subducitur agn'⁹ ¶ Infelix. Dicit menalcas q̄ inter alia pecora oues sunt aialia infelicia q̄r coiter habent miseros pastores vbi vult diffamare dametā. i. virgiliū ex inuidia dicēs. Ipe neeram. et dedignat ipam noiare noie ,ppzio sicut. ipa petenda michi. i. ipse dametas blādit neere pellici coi pastoribus: et timet ne ipa p̄ponat sibi dametam et sic ē inuidus ¶ Hic alienus ouis. i. in isto loco iste pastor bis in hora mulgz oues et sic est valde auarus et fugit totā sbām ouiū et agnorū tanq̄ mercenarius et nō verus pastor. quasi dicat cornificius q̄ virgilius non erit predilect⁹ a cesare q̄r nō est nisi tyrān⁹ et crudelis exactor populi Da.

Parcius ista viris tamen obiiciēda memento
Nouimus: et qui te transuersa tuentibus hyrcis
Et quo sed faciles nimphe risere sacello

¶ O menalca memēto ista scz verba esse obiicienda. i. dicēda parci⁹. i. cōstātius viris scz prudentibus: nā nouim⁹ te supple et nouim⁹ qui te corruperit supple et nouimus quo. i. in quo loco sacello. i. sacro. et hoc dicto hircis tuentibus transuersa sed nymphe faciles ad mīam risere. i. derisere te ¶ Parcius ista viris. Respondet virgilius dicens. tu nō debuisses obiicere talia friuola viro constanti qui nō timet talia verba iutilia et specialiter tu quē bene cognosco esse infamē quia qui videt te videt vnum hyrcum et ecōtra. viso cū vno hirco qui respicit transuersabilit et tu videris. i. tu es valde imūdus luxuriosus sicut hircus qui tempore libidinis respicit oblique. et capitur ibi trāsuersa aduerbialiter. i. nomē pro aduerbio ¶ Et quo. i. nōne bene scio q̄ tu cōmisisti stuprū in loco sacro. i. in tēplo nympharum qđ est sacrilegiū et meruisti lapidari si nymphe non fuissent tibi misericordes. faciles. i. benigne et exorabiles ꝛ graciose derisus tū es deabus tanq̄ turpis. Me.

Tum credo cum me arbustum videre miconis
Atqz mala vites incidere falce nouellas

¶ O dameta credo q̄ nimphe derisere quando videre. i. viderunt me. i. menalcam. incidere. i. amputare arbustum. i. arbores in tali loco existētes miconis. i. illius pastoris. et etiam quādo viderunt me incidere vites nouellas. i. teneras mala falce. i. malo īstrumēto ¶ Tum credo. Respondet menalcas rustice et naturaliter: rustici enim quādo obiiciuntur eis opprobria non purgant se a primis obiectis sed addunt alia vt forte ostendant non esse vicia magna q̄ dicant non feci quod dicis imo etiam hoc et hoc. sz ista nō sunt magna vicia. Naturaliter eñ hoīes irati hoc faciunt. audentes enī nedum fecisse mala īmo et illa fateri sine vereciidia. dicit ergo menalcas bene credo q̄ nimphe risere quādo viderūt me ,ppter stuprum. et hoc fuit verū etiā quando cōmisi vnū aliud crimen: scz quādo abscidi nouellas vites qđ tamē est capitale crimen sz antique possunt bene sine damno abscindi. quasi dicat et si ego cōmisi hoc ꝛ illđ quid tibi est quia non potes me corrigere. Da.

Aut hic ad veteres fagos: cum daphnidis arcum
Fregisti: et calamos: que tu peruerse menalca
Et cum vidisti puero donata: dolebas
Et si non aliqua nocuisses mortuus esses
¶ O menalca nimphe supple viderẽt te hic.i.ĩ isto loco scꝫ ad veteres fa
gos cum fregisti.i.rupisti arcum et calamos.i.fistulas daphnidis.i.illiꝰ
pueri que scꝫ arcum et calamos.o peruerse.i.pessime menalca cum vidi
sti donata.i.data puero.i.daphnidi dolebas.i.tristabaris.et si non aliq̃
i.aliquatenus vel aliqua ratione nocuisses.i. malum fecisses puero tu
mortuus esses.i.tu perires ex inuidia ¶ Aut hic. Dametas.i. virgilius
iterum redarguit cornificiũ inuidie et detractionis quia pridie fregit ar
ma et fistulas daphnidis pastoris et erat iratus qꝛ arma et fistule erãt
data daphni et ex inuidia mortuus fuisset si non nocuisset ei in aliquo.
Pastores enim habent arma vt dicitur in georgicis. Armaqꝫ amideũ
qꝫ canam cressasqꝫ pharetras. In hoc vult ostendere ꝙ cornificiꝰ erat
sibi inuidus quia cesar dederat sibi agros. vult etiam dicere ꝙ cornifi
cius lacerauerat carmina esyodi poete in georgicis etiã vtebatur illis
tanꝙ̃ suis. Inuidebat etiã virgilio qui hẽbat artem poeticã Me.
Quid domini facient: audent cum talia fures
Non ego te vidi damonis pessime caprum
Excipere insidiis multum latrante licysca
Et cum clamarem: quo nunc se proripit ille
Tityre coge pecus: tu post carecta latebas
¶ Quid domini.i.principes facient cum fures.i.latrones audent fa-
cere talia facta supple.o menalca pessime.i.peruerse non.i.nõne ego vi-
di te dametã excipere.i.furari caprũ damonis.i.illius pastoris insidiis
i.occulte.et hoc dicto licysca.i.cane siluestri latrante.i.clamante: ⁊ cũ cla
marem.i.dicerem tityro.o tityre coge.i.duc pecꝰ vel serua quo.i.ad quẽ
locum ille.i.dametas se ꝓripit.i.se transportauit et tu latebas.i.abscon-
ditus eras post carecta.i.illum locum in quo crescunt carices ¶ Quid
dñi. Menalcas vocat nunc dametã furem: dicẽs quid fieret si loquere
tur vni dño quando iste fur audet sic respõdere. Sũt aũt q̃dam nomina
que significantur ꝑ officia sicut amator phĩc dꝛ phs: ⁊ nomẽ triũ lr̃arũ
dꝛ fur. sicut salustius cuidã latroni dicit tu es nomẽ triũ lr̃arũ ⁊ sic ex of
ficio furãdi. vult etiã dicere ꝙ virgilius est seruus miser et indigens qꝛ
soli tales furantur. dicit enim catho. Cum deest aliena sequuntur. Nũ
quid ego te vidi pridie furantem caprum damonis pastoris et quando
ego clamaui licysca clamauit et tu te abscondisti retro carecta: et hoc cõ
firmat se esse furem quia visus est certissimus sensuum. et vult dicere ꝙ
virgilius furatus est ab homero et a theocrito et esyodo carmina que di
cebat esse sua: vel ꝙ uratus est possessiones vel agros cesaris. Et est licy

sca vel licyscus canis q ex lupo et cane generatur. et est optimus canis contra lupos ideo dicit ꝙ in furando licisca latrabat et virgilius se abscondit in caractis. id est locis vbi crescunt salices vel iunci marini

Dametas

An michi cantando victus non redderet ille
Quem mea carminibus meruisset fistula caprum
Si nescis meus ille caper fuit: et michi damon
Ipse fatebatur: sed reddere posse negabat

¶ An ille. i. damon victus supatus cantando non redderet michi damete caprum supple quem scꝫ caprum mea fistula meruisset carminibus. i cantibus: o menalcas si nescis. i. si ignoras ille caper meus fuit et damō. i. ille pastor fatebatur michi damete illum caprum esse meum sed negabat se damonem posse reddere. i. restituere. ¶ An michi. Respondet dametas. i. virgilius nō multiplicando vicia sicut prius fecit menalcas sꝫ dicit se non esse furem nec cepit rem alienam inuito domino quia ille caper erat suus quod bene sciebat damon et confiteibatur sed dicebat seipsum non posse reddere quia differebat ipsum dare donec faceret carmē vel tragediam. Et interrogabat virgilius cornificium dicens. nunquid bene scis ꝙ ego possum bene obtinere illum caprum ex carmine meo. i. nunqd bene scis ꝙ possum et bene scio facere tragedias et carmina que sic vocantur a tragos qd est hircus quia premium tragicorum erat hircus. et sic dato ꝙ non fuisset meus tamen poteram illum licite accipere quia paratus eram illum mereri cantando. et per hoc significat ꝙ virgilius si tenebat agros non tenebat nisi suos et cesar hoc bene sciebat: sed vix poterat eos sibi restituere quia eos dederat suis militibus veruntamen propter sui scientiā et magnam prudentiam et subtilia carmina cum deuotis et humilibus precibus meruit eos sibi restitui et sic meruit caprum cantando sicut dicit Oratius. Carmine tragico vilem cantauit ob hircum

Cātando tu illū: haud vnquā tibi fistula cera Ba.
Iuncta fuit: non tu in triuiis indocte solebas
Stridenti miserum stipula disperdere carmen

¶ Construe sic. Meruistis supple habere illum caprum cantando: quasi diceret non. quia haud pro non fistula nunꝙ fuit tibi iuncta. id est coniuncta cera. non. id est nunquid solebas indocte. id est inutiliter. vel indocte potest esse vocatiui casus disperdere. id est vlulare carmen miserū in triuiis. id est in biuiis stipula. id est fistula stridenti. id est male resonāti ¶ Cantando tu illum. Obiurgat iterum menalcas. id est cornificius contra virgilium dicens tu meruisses caprum cantando. tu mentiris: quia nunꝙ sciuisti cantare nisi solum vlulare in biuiis et nunꝙ habuisti bonam fistulam iunctam cera. sed solummodo fistulam scissam male et stridule resonantē. i. nunꝙ habuisti bonos libros ad studēdū nec vnꝙ

bonam phiam sciuisti. ¶ Et sciendum q̄ pastores q̄ vendebant lac sie-
bant esse in quadriuiis vbi vlulabant ad denunciandum lac esse venale
in memoriam cereris: quia quādo querebat filiā suam ꝓserpinam vlula
bat in vrbibus et triuiis sicut dicitur in eneyde. Nocturnisq₃ echate tri
uiis vlulata per vrbes. Dameta

Vis ergo inter nos quid possit vterq₃: vicissim
Experiamur ego hanc vitulam: et ne forte recuses
Bis venit ad mulctram: binos alit vbere fetus
Depono: tu dic mecum quo pignore certes

¶ O menalca vis. i. consentis vt cantemus inter nos quid vterq₃ no
strum possit sc₃ cantare experiamur et ego dametas depono. i. in vadiu₃
pono hanc vitulam et ne forte recuses. i. refutes eam. dico tibi q̄ ipa vi-
tula venit bis sc₃ in die ad mulctrā et ipa alit. i. nutrit binos fetus. i. du
os vitulos vbere. i. mā milla sua et dic michi quo pignore. i. quo vadio cer
tes mecum ¶ Vis ergo. Respondet dametas. i. virgilius tu dicis q̄ ne-
scio cantare: vis tu q̄ cantemus ambo inter nos quia non habemus iu-
dicem quia adhuc non venit palemon et ponamus vadia inter nos q̄ suc
cedant victori et ego depono vel assigno precium vel vadium carminis
sc₃ vnam vaccam iuuenem q̄ licet sit iuuenis tamen bis in die venit ad
mulctram: sc₃ mane et sero. et possumus dicere mulctram vel mulctrum
vel mulctrarium vas in quo mulgetur lac: dicitur enī in georgicis. im-
plent mulctraria vacce. Tu dic mecū quo pignore certes. i. quod vadiu₃
vis ponere. Me.

De grege non ausim quicquā deponere tecum
Est michi nanq₃ domi pater: est iniusta nouerca
Bisq₃ die numerāt ambo pecus. alter et hedos
Verum id quod multo tute ipse fatebere maius
Insanire libet quoniam tibi pocula ponam
Fagina celatum diuini opus alchimedontis
Lenta quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos edera vestit pallente corymbos
In medio duo signa conō et quis fuit alter
Descripsit radio totum qui gentibus orbem
Tempora que messor: que curuus arator haberet
Necdu₃ illis labra admoui sed condita seruo

¶ Non ausim. i. nō auderem deponere. i. seqstrare quicq̄. i. aliqd de gre
ge. i. ex ouibus nanq₃ pater est michi domi: et nouerca iniusta est de mi
et ambo scilicet pater et nouerca numerāt. i. cōputāt pec⁹. i. oues bisq₃

dic.sc3 mane et sero.et alter numerat hedos.verū ponā.i.deponā id qđ
tu fatebere.i.dices esse maius:sc3 vadium ꝙ sit vacca:et libet.i.expedit
te insanire qm̄ pono tibi ista supple.Nā ponam pocula.i.vasa fagina.i.
de fago facta: q̄ sunt opus celatum:alchimedōtis diuini.i.illius p̄clari
sculptoris.q̄bus.i.in quib⁹ poculis vitis lenta supaddita torno facili ve
stit.i.coopit corymbos.i.vuas hedarum diffusos.i.dispsos hedera.i.illa
herba pallente.i.pallida.in medio illoru3 poculorum sunt duo signa sc3
conon.i.ymago cononis ducis.⁊ quis fuit alter.agricole nesciūt supple
sed fuit ille qui descripsit totū orbem gentibus.i.hoībus vadio.i.cū vir=
ga et descripsit q̄ tempora messor.i.vindemiator haberet.et descripsit q̄
tempora arator haberet.i.rusticus possideret.et ego menalcas necdum
i.nō adhuc admoui.i.apposui labra s3 suo illa pocula cōdita.i.abscōdita
¶ De grege.Respondet menalcas.i.cornificius sicut ille qui timet vin
ci quia ip̄e nō auderet deponere aliq̇d aīal de grege quia habebat no=
uercam et patrem qui bis in die numerabant gregem .sc3 mane et sero.
et dicit iniusta quia coīter nouerce sunt iniuste primogenitis ¶ Uerum
id quod multo.⁊c̄.Et tibi dabo vnū aliud preciū quod est melius ꝙ vac=
ca tua sc3 vnum vas.de fago ad potandū qđ factū est ab eximio sculpto=
re sc3 ab alchimedonte.in quo scripta est hedera alba habens corymbos
i.vaccas vel grana quedā.et sup illam hederā est tornata vel cum torno
facta vua vitis q̄ coopit illos corymbos. et in medio illius vasis ē yma=
go cononis qui fuit dux ⁊ magnus discipulus magni ptholomei ducis
alexandrie et ymago vnius alterius phi ¶ Descripsit vadio.i.cum vir=
ga cum qua vtuntur geometri quia fuit astrologus ¶ Necdum illis.i.
illa pocula non sunt adhuc in vsu sed sunt noua.i.recentia.Per ista in=
telligitur ꝙ cornificius timebat vxorem suā et nō audebat deponere po
culum sed solum quendam librum de quo mulier non curat:⁊ vult dīc
ꝙ habet quendā librum quē virgilius nūꝙ vidit

Et nobis idem alchimedon duo pocula fecit
Et molli circum est ansas amplexus achanto
Orpheaq3 in medio posuit:siluasq3 sequentes
Necdum illis labra admoui:sed condita seruo
Si ad vitulam spectes nichil est ꝙ pocula laudes

¶ Et idem alchimedon.i.ille sculptor fecit nobis duo pocula:et ille al=
chimedon amplexus est ansas.i.illud ꝑ quod tenemus vasa circu3.i.vn
diq3 achanto.i.illa herba molli.i.flexibili ⁊ ip̄e posuit orphea.i.illu3 cā
torem et posuit siluas.i.nemora seꝙtes sc3 cātum orphei necdum.i.non
adhuc admoui.i.posui labra illis vasis:sed seruo illa condita.i.abscondi=
ta etsi spectes.i.respicias ad vitulam.i.vaccam nichil est ꝙ.i.quare lau
des pocula ¶ Et nobis idem Respondet dametas condemnando pocula
que menalcas reputabat preciosa.Illud em̄ nō est preciosum quod ē cō
mune.dicit ergo virgilius.ego etiam habeo duo pulchra pocula ab al=

chimedonte et circa ansas est sculptus achantus herba volubilis et in medio posuit orpheum qui fuit optimus cātor qui faciebat siluas correre et ideo in poculis meis sunt sculpte silue sequentes orpheum ¶ Necdū illis. Derisorie repetit verba cornificii et est ypallage quia nō mouem⁹ labra ad pocula sed econtra et sic si consideres vitulam meam non laudabis pocula tua respectu eiusdem. Me.

Nunquā hodie effugies: veniā quocunqȝ vocaris
Audiat hec tantum vel qui venit ecce palemon
Efficiam post hac ne quenquā voce lacesses

¶ O dameta nunq̄ effugies. i. vitabis disputationē hodie quocūqȝ pignore scȝ. vocaris. i. vocaueris veniam. i. descendā aliquis supple audiat hec. i. hanc disputationē vel ille qui venit audiat nos et ecce palemon qui audiet nos. et ego efficiā. i. faciā post hac ne lacesses. i. prouoces quēq̄. i. aliquē voce. i. verbis tuis ¶ Nūq̄ hodie. Loqͬ menalcas. i. cornificius non effugies disputationē imo ego cōueniā tecum in quocūqȝ pignore. et veniat aliquis qui audiat nos et non curo quis sit vel veniat a casu. ecce palemon. i. quidam pastor vel cesar qui audiet nos. Da.

Quin age si quid habes: in me mora non erit vlla.
Nec quemquā fugio: tātum vicine palemon
Sensibus hec imis: res est non pauca reportes.

¶ Construe. Quin. i. quinimo age. i. dic si habes quid. i. aliquid ad dicēdum vlla mora. i. aliqua tardatio non erit in me dameta: nec fugio. i. effugio quenq̄. sȝ o palemon vicine reportes. i. iudices hec. i. istam disputationem sensibus imis. i. bona prudentia quia res. i. disputatio non est pauca ¶ Quin age. Respondet dametas si scias aliquid ostēde illd corā quocūqȝ iudice ¶ Tātum vicine palemon. captat beniuolentiam qz notat eum suum vicinū et aduertit eum vt bene cōsideret argumētationē amborum quia de magna re agitur Palemon

Dicite quādoquidem in molli consedimus herba:
Et nunc omnis ager: nunc omnis parturit arbos
Nunc frondent silue nunc formosissimus annus
Incipe dameta: tu deinde sequere menalca
Alternis dicetis: amant alterna camene

¶ O vos ambo dicite carmina vestra q̄n quid cōsedimus. i. quiescimus in herba molli. et nunc omnis ager frōdet et nunc annus formosissim⁹ frondet et silue nunc frondent. i. florent. et oīs arbor nunc parturit. i. fructificat. o dameta incipe carmīa tua. et o menalca seq̄re deinde. i. dic p⁹ dametā carmīa tua et vos dicetis carmīa alternis scȝ vicibus. qz camene. i. muse amāt alterna carmīa. i. alternatim dicta ¶ Dicite vsqȝ. Hic locuti sunt menalcas et dametas: nunc loquitur palemon qui a casu oc-

curritet eligitur iudex et loquitur more pastorum dicens. dicite carmia vestra supra herbā viridem: nunc eī floret omnis ager et parturit omis arbor. carmina enim requirunt corletum. incipe dameta et postea menalcas tibi respondebit. Da.

Ab ioue principium muse: iouis omnia plena
Ille colit terras: illi mea carmina cure

Pricipiū muse. i. carmis mei ē ab ioue. i. ab illo deo oīa sūt plena iouis. i. oīa sūt i ptāte iouis. ille iupr colit. i. arat tras et mea carmia sunt cure. i. sollicitudī illi ioui. Ab ioue pricipiū. i. incipiam carmē ab ioue vel cesare q2 omnia sunt plena iouis q2 deus est vbiq3 et semper vel potestas cesaris est vbiq3 locorum Illi mea carmina. i. iupiter vel cesar cō placet in carminibus meis Menalcas.

Et me phebus amat: phebo sua semper apud me
Munera sunt lauri: et suaue rubeus hyacinthus

Phebus. i. ille deus amat me. et lauri sunt semper apud me. i. menalcam phebo. i. illi deo sua munera. i. dona. et hyacinthus illa herba rubeus. i. rubea est suaue donum. vel suaue potest esse captum aduerbialiter Et me phebus amat. Respondet menalcas dicens. si tū habes ioue3 propicium ego habeo phebum qui est summus deorum. quia vnicuiq3 deus suus est summus. ideo dicitur communiter: Si quis amat ranam ranam putat esse dyanam. et phebus dat michi sua munera laurum et iacinthum herbā rubeam. i. dignus sum corona laurea. Ubi notandum est q phebus amauit daphnem que fugiens a facie eius mutata est in laurum. quia amantes virginitatem semper virent sicut laurus. Phebus autem et boreas amauerunt puerum iacinthum: boreas vero quia puer magis delectabatur in amore phebi: percussit de vno disco iacinthum et interfecit eum sed mutatus est in florem sui nominis Dameta.

Malo me galathea petit lasciua puella
Et fugit ad salices: et se cupit āte videri

Construe sic. Galathea. i. concubina sc3. puella lasciua. i. voluptuosa. petit. i. pcutit me malo. i. pomo et ipsa fugit. i. currit ad salices. i. ad loca voluptuosa. et cupit se videri: sc3 a me ante. id est āteq recedat Malo me. Hic dametas laudat se ex sua pulchritudine dicens q galathea concubina prouocat et percutit ipsum pomo in signum amoris. et fugit ante eum ad salices. id est loca delectabilia. sed vult ante videri vt ipse sequatur eā visam. et vt ipse concupiscat decorem suu3 Per hoc volunt aliqui q non solum roma īmo etiam galathea. i. gallia petebat carmina virgilii. et sic laudat se a scientia. Me.

Et michi sese offert meus ignis amyntas
Notior: vt iā sit canibus non delya nostris

¶ Construe. et amyntas. i. ille puer meus ignis. i. amor meus notior. i. adeo notus offert sese michi vt delya. i. exor mea non sit iam nota. i. tam cognita nostris canibus sicut est amyntas ¶ At michi. Respondet menalcas. d. sicut tu habes amicam puellam ego habeo puerum amicum i. forte cesarem a puritate sensus vocatum puerum et est michi iam tam priuatus q canes mei agnoscunt cum sicut exorem meam delyam vel dyanam a delos insula dictam

Parta mee veneri sunt munera: namqz notaui Da.
Ipse locum: aerie quo congessere palumbes

¶ Munera. i. dona sunt parata. i. preparata mee veneri. i. mee amice ipse i. ego dametas notaui locum scz quo. i. i quo loco palumbes. i. ille aues aerie. i. in aere volantes congessere. i. nidos fecere. ¶ Parta mee. Iterū dameta gloriatur in domo et possessione sibi data. d. ego habeo iam locum paratū mee veneri vel delectationi quia signaui meum locum delectabilem et pinguem vbi palumbes collegerūt nidos suos et hoc situ arboribus spissis et in terra fructifera

Quod potui: puero siluestri ex arbore lecta Me
Aurea mala decem misi: cras altera mittam

¶ Et ego menalcas feci quod potui. nam misi puero. i. amico meo. i. amynte vel cesari decem mala. i. poma. aurea. i. aurei coloris lecta. i. collecta ex arbore siluestri: et ego mittaz cras altera scz poma ¶ Quod potui. Hic menalcas dicit se etiam portasse donum delectabile suo amico. scz decem poma siluestria q̄ iam sibi misit et cras mittet alia. i. mittet cesari decem eglogas buccolicorum et georgica. potest etiam intelligi p predicta tēplum delectabile qd virgilius pponit in georgicis construere in reuerentiam cesaris vbi dicit. In medio michi cesar erit templū qz tenebit. et cornificius iactat se in laudem cesaris facturum buccolica et georgica melius q virgilius

O quotiens: et que nobis galathea locuta est. Da.
Partem aliquam venti diuum referatis ad aures

¶ Construe. O quotiens galathea locuta est michi supple et q̄. i. qualia dulcia verba galathea. i. amica locuta est nobis: o vos venti referatis aliquā partem verbor dulcium ad aures diuū. i. deorum. quia ita dulce locuta est vt deorum auditu eius digna sint verba. ¶ O quotiens Hic dametas gloriatur in dulciloquio galathee vbi vult dicere q cesar priuate et secrete loquebatur secum optans q aliquis ventus deferat illa dulciloquia ad aures potentum. quia si ipse se laudaret laus sua sordesceret. ideo vellet q venti deferrent Me.

Quid prodest q meipse animo nō spernis amynta
Si dum tu sectaris apros: ego retia seruo

Construe. o amynta quid prodest ꝙ nō spernis me aīo. i. libentissime amas. Si dum. i. si quando tu sectaris apros. i. vadis ad venādū apros ego menalcas seruo. i. custodio rhetia. ¶ Quid prodest. occulte menalcas ostendit dametam mentiri et ꝙ cesar non diligit ipm: q2 quādo cesar vadit ad venationem dametas solū seruat rhetia ꝙd est minime delectationis in venatione. quasi diceret de virgilio sub propria persona si cesar amasset te: duxisset te ad bellū cōtra anthoniū vel ad vnū aliō bellum ꝙd noluit cesar facere Da.

Phyllida mitte mihi: meus est natalis yola.
Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito.

O yola o deus mātuanorum mitte mihi phyllida. i. amicam meā quia est meus natalis. i. est dies natalis mei et cum faciam. i. sacrificabo vitula. i. ex vitula pro frugibus ipe. i. tu yola venito. i. venias ad sacrificiū. ¶ Phyllida mitte. Dametas gloriatur in diuiciis suis vbi aduertendum est ꝙ antiqui venerabantur diem sue natiuitatis et cum in oībꝰ aliis sacrificiis castitas seruaretur: tamē spāliter ī sacrificiis illius diei vtebantur voluptatibus ideo dametas orat yolam deum mātuanorum vt in die sui natalis mittat ei phyllidā cōmunē amasiā pastorum et quando faciet vitula. i. qñ offeret vel sacrificabit vitulam pro frugibus rogat ipm vt adsit et in propria persona: q2 tunc non est opꝰ voluptatū nec vt mittatur phyllis: vbi est aduertendū ꝙ antiq ante messes ducebant circa agros vnam vitulam quam postea sacrificabāt cereri vt etiam habetur in georgicis. Tuncq3 nouas circum felix eat hostia fruges. Et faciebant festum sue natiuitatis. ⁊ est phyllida accusatiuus grecus huius noīs phyllis ⁊ yola est vocatiuus grecus huius noīs yolas. Me.

Phyllida amo ante alias: nā me discedere fleuit
Et longum formose vale: vale inquit yola.

Ego menalcas amo phyllida ante alias mulieres et phyllis fleuit me i. a me discedere. i. recedere et ipa fecit supple discedendo longum. i. lōgam rōcinationem dicendo mihi o yola. i. menalca formose vale vale. ¶ Phyllida amo. Hic menalcas habet aliud nomē sc3 yolas vel ē anthonomasia sicut vir fortis vocatur achilles vel sanson. et adulter vocatur paris. ita optimus pastor vocatur yolas qui fuit pastor deificatus: dicit ergo menalcas ꝙ ipe amat felicitatē et voluptatē et ꝙ phillis ipm diligit plusꝙ alios ꝙd probat q2 quando recessit ab eo fleuit amare et longam recōmendationem sibi facit dicendo, sepe vale vale qδ est verbum discedentium. Sed capitur ibi vale noīalr et est nomen indeclinabile seruat tñ accidentia verbi quia doctrinale dicit ꝙ est ibi sistole et boethesis: producitur eñ vltima sillaba de vale ᵱm naturam verborum scđe ꝯiugationis. sed in hº metro corripiī et est boethesis q2 vocalis non cedit vocali. et significatur ibi ꝙ menalcas iactat se esse

ita diuitem sicut est dametas. Da.

Triste lupus stabulis: maturis frugibus ymbres
Arboribus venti: nobis amarillidis ire

¶ Construe lupus est triste. i. res tristis vel cōtraria stabulis. i. ipsis agnis et ymbres sunt tristes vel cōtrarie frugibus et venti sūt ɔrii arborib⁹ ⁊ ire amarillidis. i. vxoris sūt tristes nobis pastorib⁹. i. mihi. Triste lup⁹. Hic deide ꝓponit aliqua prouerbia naturalia vt experiatur an menalcas sciret ꝓponere talia et dicit ꝙ ista sunt ɔria: lup⁹ et stabula et capit ibi stabula ꝓ agnis vel ouibus et est ɔtinēs ꝓ ɔtento et pluuia est cōtraria frugibus maturis et venti arborib⁹ et vxores irate suis maritis. Me.

Dulce satis humor: depulsis arbutus hedis
Lenta salix feto pecori: mihi solus amyntas

Humor. i. humiditas est dulce. i. res dulcis satis. i. segetib⁹ et arbut⁹ i. illa arbor est dulcis hedis. i. capris depulsis. i. separatis a matribus et salix. i. illa arbos lenta est dulcis pecori. i. gregi et amyntas. i. ille puer solus est mihi dulcis. ¶ Dulce satis. Respondet menalcas dās prouerbia cōtraria. dicēs ꝙ lꝫ ymbres sint ɔtrarie frugibus maturis tū sunt dulces seminib⁹ et arbuta sunt dulcia hedis separatis a matrib⁹ Salix etiam est dulcis ouibus et capris sed solus amyntas est dulcis mihi menalce et nihil sibi placet sicut ille puer vel sicut cesar: quasi diceret ꝙ non est sibi cura si amaryllis. i. roma vel ciues romani non diligant eum qꝛ cesar eū diligit: ɔsules eīn erant ꝓ virgilio contra cornificium. Da.

Pollio amat nostram quāuis sit rustica musam
Pierides vitulam lectori pascite vestro.

¶ Pollio. i. ille patronus amat nostram musam. i. carmīa nr̄a q̄uis sit rustica. i. q̄uis carmīa sint de rebus vilib⁹ facta o pierides o muse pascite. i. nutrite vitulam. i. vaccam vestro lectori. i. pollioni. ¶ Pollio amat. hic blanditur dametas suo patrono scꝫ pollioni ad cui⁹ rogatum facta sunt ista buccolica: pollio ei amabat carmina et scripsit thragedias et historias. ¶ Pierides Pirius est mons i q̄ habitāt muse dee carīm: iō orat dametas vt ille muse dent pollioni pinguem vitulaꝫ. i. premiū carmīs buccolici quod sibi ascribitur tanq̄ protectori et gloriatur in hoc virgilius ꝙ habet bonos amicos in senatu. me.

Pollio et ipse facit noua carmina: pascite thauruꝫ
Iam cornu petat: et pedibus qui spergat harenam

¶ Construe et ip̄e pollio facit noua carmīa: pascite tauruꝫ qui taur⁹ petat cornu et qui spergat harenam pedibus qui inuadat hoīes cornu et euodat terram suis pedibus. ¶ Pollio et ip̄e. Hic ostendit me-

nalcas se etiam diligi a pollione: et blanditur ei sicut facit Dametas in precando non sibi vitulam: sed taurum qui est fortior: dametas enim p vitulam significabat fecunditatem carminis: menalcas aūt per taurū intelligit fortitudinem sensus ad confringendum carmina aliorum poetarum. Da.

Qui te pollio amat: veniat quo te quoq3 gaudet
Mella fluant illi: ferat et rubus asper amomū

¶ Construe: o pollio qui amat te veniat. i. perveniat ad talem triūphū quo. i. ad quem gaudet te venisse supple et mella. i. illi liquores fluant i. fecunda sint illi et rubus asper. i. durus ferat. i. tribuat ei amomum florem redolentissimum. ¶ Qui te pollio. Iterum dametas blandit pollioni imprecando oīa vota illi qui ipm diligit q̄ oret pro seipo dicens: o pollio ille qui diligit te perveniat ad talem pfectionē ad q̄lem vellet te pervenire et fluat illi abundantia mellis et sint ei oīa fecūda et fertilia sic q̄ dumus ferat amomum florem redolentissimū et bene dicatur terra in opere suo. me.

Qui bavium non odit amet tua carmina meui
Atq3 idem iungat vulp es: et mulgeat hyrcos

¶ Ille qui non odit bavium. i. illū poetam o meui. i. o poeta ille amet tua carmina et qui amat tua carmina ille idem iungat vulpes idest illa aīalia aratro et ille idem mulgeat hircos id est lac trahat ex hircis ¶ Qui baviū. menalcas facit facetā derisionem volens significare q̄ carmina virgilii et pollionis nihil valent quia bavius et meui⁹ fuerunt duo ignari poete inimici virgilii et oratii et carmina unius erāt eque misera sicut carmīa alterius ideo dicit o meui qui nō diligit vel odit carmīa bavii amet tua carmīa q: similia sunt in malicia atq3 idē iungat vulpes. i. ille qui diligit carmīa vestra perdet tempus suum sicut ille qui iungit aratro vulpes vel qui mulget hircos.

Dametas.

Qui legitis flores et humi nascentia fragra
Frigidus o pueri fugite hinc: latet anguis in herba

¶ O pueri qui legitis idest colligitis flores et fragra idest mora rubea nascentia idest crescentia humi id est in herbis fugite hinc id est recedite ab illo loco quia anguis frigidus idest serpens venenosus latet in herba. ¶ Qui legitis. Hic dametas proponit unū enygma loquens ad pueros qui colligūt flores et fragra que sunt mora rubea nascentia ex herbis et dicit eis: o pueri fugite hinc quia anguis latet in herba: et loquitur mantuanis qui habitabant inter milites asperos qui mordent et interficiunt sicut anguis et consulit eis cedere maiori iuxta dogma cathonis maiori cede.

menalcas.

Parcite oues nimium procedere: non bene ripe
Creditur: ipse aries etiam nunc vellera siccat
O pastores parcite. i. prohibete oues nimiũ ꝓcedere. i. ne oues nimis ꝓcedãt. Nã nõ bñ creditr. i. ꝯfiditr ripe aquarũ supple q2 ipe aries. i. vnꝰ aliꝰ aries nũc desiccat vellera. i. pellem suam ¶ Parcite. hic menalcas oñdit se bene intellexisse predictum enygma eẽ dictum de mantuanis q2 sub vno alio enygmate oñdit illd q̃d accidit virgilio quia cum repeteret agrum suũ miles interemisset eum nisi saltuisset in fluuium. Et dictum est sibi veteres migrate coloni: ideo dicit Menalcas ad pastores mantuanos non ducatis oues iuxta ripariam ne cadant in fluuium quia nuper cecidit vnus aries qui adhuc siccat vellera sua quia non est diu ꝙ cecidit Da.
Tityre pascentes a flumine reice capellas
Ipse vbi tempus erit omnes in fonte lauabo
O tityre reice. i. repelle a flumie. i. fluuio capellas pascẽtes et ipe. i. ego lauabo oĩs in fonte vbi tempus erit oportunũ supple. ¶ Tityre. Hic dametas precipit reicere capellas a flumie q2 ipe lauabit eas cũ tpũs fuerit et non lauabit in riuo sed in fonte. i. quando cesar redierit de bello actico virgilius impetrabit pacem mantuanoꝝ a cesare. et loquitur ei in propria persona non per aliam interpositam sicut fecerat prius anteq̃ haberet noticiam cesaris per pollionem mgr̃m augusti In cuius laudem fecit istam eglogam ⁊ dicit seruius ꝙ reice capellas est proseleumaticus pro daptilo. sed ƨm doctrinale et modernos reicio et refert pro distat producunt re. ⁊ sic non põt eẽ proseleumaticus s3 ẽ sineresis et ꝯfluunt due vocales in vnam et debet proferri rice. Me.
Cogite oues pueri: si lac preceperit estus
Ut nuper: frustra pressabimus vbera palmis
O pueri. i. pastores cogite. i. in ouilia colligite oues si estus. i. calor ꝑceperit. i. preoccupauerit lac vt nuper fecit supple: nã frustra pressabimus. i. constringemus vbera. i. mãmillas palmis. i. digitis vel manibus. ¶ Cogite oues. Menalcas iubet cogere oues in tecta propter calorem solis qui exterminat lac. et ꝑ hoc intelligit ꝙ mantuani captiui sub furore tribulationis non pñt fructificare nec tunc est tẽpus repetendi agros donec pertranseat furor. Da.
Heu heu ꝙ pingui macer est mihi taurus in aruo
Idem amor exitium est pecori: pecoriq3 magistro.
Heu heu ꝙ. i. q̃tũ taurus est macer in aruo. i. agro pingui. i. fertili. Nam idem amor est exitium. i. destructio pecori. i. gregi idẽ. i. amor est exitium magistro pecoris. ¶ Heu heu. Hic dametas tangit materiã et paupertatem mantuanorum dicens ꝙ taurus suus est macer ĩ agro

pingui et dicit q hoc est p amorem qr amantes desinunt comedere et obliuiscunt pastus et dicit q idem amor est destructio pastoris et gregis. Et magis intelligitur iste sermo de amore cupiditatis qui crescit in immensū q de amore cōcupiscentie carnalis: quia propter auaritiam et cupiditatem procerum multum tribulati fuerunt virgilius et alii mantuani ideo dicit idem amor. Me.

His certe neq3 amor causa est: vix ossibus herent
Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos

Certe amor non est causa his. i. agnis q sūt macri sed vix herēt ossibus. i. tales agni vix retinēt ossa et nescio. i. ignoro qs oculus. i. qs aspectus fascinat. i. corrūpit agnos His certe. Reddit menalcas aliā cām dicens q amor nō est cā macerationis et intelligit de amore cōcupiscentie carnalis sed superbia excecauit mātuanos ⁊ orta ē inter eos discordia sicut dictum est prius en quo discordia ciues perduxit miseros Da.

Dic quibus in terris: et eris mihi magnus apollo
Tres pateat celi spacium non amplius vlnas

O menalca dic qb9 in terris. i. in quibus loc; spatiū celi pateat. i. appareat magnū amplius sc3 vltra tres vlnas. i. vltra illam mēsurā. Et eris mihi magnus apollo. i. sūmus sapiens. Dic quibus Hic dametas pponit vnū aliud enygma et est questio talis in qua pte terre celū nō videt vltra spaciū triū vlnarum ⁊ est vlna mēsura qtū duo brachia pñt extēdi et si rūdeat ad istā qstionē coronabit sicut apollo Sz nō dat respōsio in textu: intelligit tñ de puteo vno in quo si qs eēt nō posset videre celū vltra latitudinē putei qñ qs est in fūdo. Me.

Dic quibus in terris inscripti nomina regum
Nascātur flores: et phyllida solus habeto

O dameta dic mihi qb9 i terris flores nascāt id ē crescūt iscripti. i. iscripto hñtes noīa regū ⁊ tu sol9 hēto. i. hēbis phyllida. Dic quib9. Menalcas nesciens rūdere pponit aliud enigma et ē tale in quib9 terris crescūt flores hñtes noīa regū: et dicūt aliqui q p h9 intelligit iacithus herba rubea que nata fuit ex sanguie aiacis ⁊ iacinthi sicut dicit ouidi9: isti duo vocant reges qr fuert filii regū ⁊ sic iacith9 de noīe aiac; h3 vnā sillabā ⁊ h3 totū nomē iacithi reg;. ⁊ si dametas soluat istā qstionē pmittit ei phyllis tāq ppria q ē cōis amica pastor ⁊ hoc ē maius donū qd pmittere ei poss3 apollo sed hoc est īpossibile Pale.

Non: nostrum inter vos tantas componere lites
Et vitula tu dignus: et hic et quisquis amores
Aut metuet dulces: aut experietur amaros

Claudite iã riuos pueri :sat prata biberunt
¶ Nõ est vestrum iudicare sed nr̃m est.i.mei palemõis ꝯponere.i.finire lites.i.iurgia inter vos.ꝛ tu dameta et hic menalca est dignus vitula et quisquis metuet amores dulces aut quisq̃s expiet amaros talis supple est dignus vitula.o pueri claudite iam riuos.i.finite disputationem sat prata bibere id est satis dixistis. ¶ Nõ nr̃m.h̃ loquit̃ palemõ iudex volẽs dare sẽtẽtiã diffinitiuã et ẽ ponẽda pausa post nõ:q̃si dicat non vestrũ:sed nr̃m ẽ sentẽtiã dare vel ꝯponere lites vr̃as qꝛ litigãtes nõ debẽt eẽ iudices sue cãe.lectura aũt nõ valeret si totũ continue legeret̃:qꝛ diceret palemõ se nõ factuꝝ q̃d facit:iudicat eñi eos eẽ pares qꝛ vnus dicit prius se pati tristiciam in ira amaryllidis.alter dicit se h̃re dulcedinem amynte et sic viderent̃ eẽ ꝯ̃rii: sed palemõ ꝯcordat eos et dicit ꝙ nõ est cõtrarietas qꝛ ista duo scꝫ metus ꝛ delectatio reperiunt̃ in eodẽ qꝛ quicũqꝫ amat delectat̃ in re amata et timet ne ꝑdat eam. ¶ Claudite .h̃ põit finẽ iu hac egloga qꝛ in fine diei qñ oues satis biberũt claudendi sunt riuuli aque que hauritur de puteo.

¶ Finis tertie egloge.

Sicelides muse paulo maiora canamus:
Nõ omnes arbusta iuuãt:humilesqꝫ mirice
Si canimus siluas silue sunt consule digne.
Ultima cumei venit iã carminis etas
Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.
Jam redit et virgo:redeunt saturnia regna:
Jam noua progenies celo demittitur alto.
Tu modo nascenti puero:quo ferrea primum
Desinet:ac toto surget gens aurea mundo:
Casta faue lucina:tuus iam regnat apollo
Teqꝫ adeo decus hoc eui te consule inibit
Pollio :et incipient magni procedere menses
Te duce si qua manent sceleris vestigia nostri:
Irrita perpetua soluent formidine terras.
Ille deum vitã accipiet :diuisqꝫ videbit
Permixtos heroas:et ipse videbitur illis
Pacatumqꝫ reget patriis virtutibus orbem
¶ Construe sic.o muse .i. dee sicelides.i.siceliẽses canamꝰ.i.describaꝰ

paulo maiora.i.modicũ altiora ꝛ arbusta.i.virgulta et mirice.i.ille ar
bores non iuuãt.i.nõ delectãt oĩs si canimus siluas.i.carmẽ buccoli
cuꝫ silue.i.carmia buccolica sũt digne ꝯsule scꝫ pollione vltima etas.s.
ferrea carmis cumei.i.sybillini venit.i.accessit ꝛ magnus ordo seclorũ
id ẽ seculoꝝ nascit.i.reficit ab integro.i.denuo et virgo.i. iusticia re=
dit.i.reuertitur et regna saturnia.i.aurea secula redeũt et noua ꝓge
nies.i.soboles celo.i.ex celo demittit.i.deorsũ mittit o lucina.i.o iuno
casta faue puero.i.filio pollionis mõ nascẽti quo scꝫ puero nascẽte gẽs
ferrea.i.dura primũ.i.in primis desinet.i.cessabit et gens aurea sur=
get toto mũdo: tuus apollo.i.augustus cesar regnat.i.dñatur o pollio
decus.i.etas aurea inibit.i.inchoabit adeo.i.intãtũ te cõsule exñte hꝰ
eui.i.tp̃e huius etatis et magni menses incipiẽt ꝓcedere.i.perpetuo
manere et si qua vestigia nr̃i sceleris manent illa supple fiẽt irrita te
i.pollione duce.i.regnante ꝛ soluẽt.i.dissoluent terras.i.oẽs gẽtes for
midie ꝑpetua.ille augustus vel saloninus puer pollionis accipiet id ẽ
hẽbit vitã deũ.i.deoꝝ et ip̃e videbit heroas.i.nobiliores ꝑmixtos id ẽ
ꝑmixtos diuis id ẽ diis et ip̃e augustus vel saloninus videbit illis id
est ab illis heroidis et ip̃e reget.i.gubernabit orbẽ.i.mũdũ pacatũ.i.
pacificatũ patriis virtutibus.i.pr̃na industria. ¶ Sicelides muse
Quarta egloga que dr̄ interpretatio noui seculi in qua virgiliꝰ lau=
dat augustũ cesarem laudat etiam asinũ pollionẽ et eius paruũ filiũ ꝛ
quia aggreditur magnaꝫ phiam: ideo vocat auxilium musarum et ea
rum eloquentiam et precipue vocat musas sicelides quia theocritus
quem ip̃e insequitur in buccolicis suis fuit sicilliensis et ẽ sicilides ad
iectiuũ grecum quia latini dicũt sicilienses et proponit virgilius cane
re paulo maiora: ista eñ egloga q̃uis discedat a carmie buccolico ta=
mẽ non prorsus recedit ab illo quia interserit aliqua buccolica. ¶ Nõ
oĩs. Hic reddit rõnem quare vult transcendere buccolica ꝛ loquitur
de alta materia quia non semꝑ iuuat vel delectat loqui de rebus par
uis quas intelligit per arbusta.i.rustica carmia et per miricas id est
genesta que non crescunt in altum et capitur ibi iuuant personaliter
¶ Ultima cumei. Hic notandũ est ꝙ sybilla prophetissa fuit cumana
i.de cuma ciuitate que sybilla diuisit etates et secula per metalla ita ꝙ
prima etas fuit aurea.i.optima. Secũda argentea non eque bona si=
cut prima. Tertia erea vel cuprea et vltima fuit ferrea.i.pessima in=
ter alias. predixit sybilla nedum etates sed etiam predixit quis regna=
ret in qualibet etate vel in quolibꝫ seculo qr in seculo aureo debebat
regnare saturnus et in decimo et vltimo debebat regnare apollo. di
cit ergo virgilius ꝙ prophetia sybille impleta est et intelligitur de au
gusto de pollione et de suo puero. pollio eñ fuit dux exercitus germaĩ
ci qui cepit salonam ciuitatem dalmatie et postea meruit ꝯsulatũ ꝛ eo
dẽ anno suscepit de vxore filium quem vocauit saloninũ a noie ciuita=
tis capte qui puer qñ natus fuit incepit ridere q̃d est contra naturam

nascentiũ in q̇ parẽtes notauerũt malũ ꝑsagium ſꝫ ꝟgilius interpre
tatur oīa ī bonũ ille tñ puer nõ diu vixit iõ ꝓphia ſybille veri⁹ ꝑtinet
xp̄o ꝙ̄ salonınõ .¶ Magn⁹ ab integro. hic tãgit opinionẽ ph̄oꝝ ãtiq̇
rũ dicẽtiũ ꝙ qñ ãn⁹ eẽt ꝯplet⁹ q̇ ꝯtiet decẽ secula debebãt redire secula
ſicut prius vt īciperꝫ vita aurea: dicebãt eī mũdũ eẽ eternũ ⁊ vitã regi
⁊ gubernari ꝑ astra: iõ qñ astra redeũt ad cursũ quẽ prīo habuerĩt addu
cẽt mũdo vita priores ſicut hẽr sexto eneyd. illi q̇ erĩt ī cãpo eliseo expe=
ctabunt illũ ãnũ resolui vt ip̄o resoluto redirent ad vitã suã ſicut fuerĩt
dicit ḡ ꝙ ordo sclõꝝ nascit̃ ab ītegro ſcꝫ ab illo magno ãno q̇ ꝯpleto et ī
tegro redeũt secula q̄ fuerũt ſicut pri⁹. Jsta tñ opinio ẽ erronea q: veri
tas fidei ẽ ꝙ mũdus incepit et finiet ⁊ ſicut incepit nõ per nãm ſꝫ per
grãm ſic etiã finiet ꝑ grãm qñ deo placuerit et est notandũ ꝙ dꝫ ꝓferri
ri secloꝝ ꝑ syncopã quia aliter nõ staret ꝟsus. ¶ Jã redit et ꝟgo. ph̄i
ſic intelligũt istũ versũ ſcꝫ ꝙ terra in pria etate spõte oīa ferebat ſine
cultura iõ vocãt illã terrã virginẽ q: ſine genitore parit: fideles tñ ītel
ligũt đ ꝟgīe maria ¶ Redeũt saturnia regna. i. regna aurea q: sub au
gusto cesare debebat eẽ pax in vniuersa terra et abũdãtia bonoꝝ ſꝫ me
lius intelligit̃ de xp̄o de q̇ dixerĩt angeli ⁊ ī terra pax hoīb⁹ bone volun
tatis. ¶ Jam noua ꝓgeīes. i. sub augusto cesare erĩt hoīes bõi et q̄ſi di=
uini: ſꝫ meli⁹ intelligit̃ de xp̄o q̇ habuit nouũ modũ geniture ſcꝫ de ꝟ
gīe maria ⁊ missus est de celo. tũ ꝓpter aīam creatã: tũ ꝓpter diuinita
tẽ incarnatã. ¶ Casta faue lucia. Jnuitat deã pt⁹ q̄ đ: lucia q: dat na
scentib⁹ lumẽ vite et alñ vocat̃ iuno: et alñ luna: et alñ dyana. dicit ḡ ad
eã ꝙ faueat ⁊ applaudat q: apollo q̇ ẽ frater lune iã regnat. dicebat eī
sibilla ꝙ apollo regnaret in decio seculo et vltīo ⁊ p̄t ītelligi de saloni=
no: pollione et đ cesare q̄ꝝ quelꝫ ꝯꝑat apollini ⁊ p̄cipue videt̃ ītelligi đ
pollione q̇ đ: tãq̄ apollo et ip̄m noīat expressius dicẽs ꝙ erit ornatus
in mũdo ip̄o duce vel gubernante policiã et incipiẽt mẽses. i. quītilis
et sextilis incipiẽt hr̃e magna noīa q: vocabũt̃ iulius ⁊ august⁹ a noī
b⁹ īperatoꝝ īꝑpetuũ coꝝ meõriã. ¶ Te duce. i. tp̄e polliõis q̇ erat vn⁹
dux rõanoꝝ purgabũt̃ vestigia maloꝝ p̄teritoꝝ ſi q̄ remãſerĩt ex tp̄e
p̄cedẽti ⁊ expurgabit̃ vet⁹ fermẽtũ ⁊ viuẽt hoīes ſñ formidie. i. secure ſi
ne timore. perpetua. i. longa. Jlle deũ vitam. i. solinus pollio vel cesar
ducet optimã vitã iustã: et diuinã: et magnates videbũt eũ mixtũ cuꝫ
diis ⁊ ip̄e videbit eos diuinos. ſꝫ sybilla intellexit oīa ista de xp̄o q̇ ab=
stulit pctã mũdi q̇ dedit magnos mẽses. i. vitam eternã et nat⁹ fuit qñ
mẽses incipiũt crescere ſcꝫ post tropicũ capricorni q̇ dedit securitatem
asseq̄ndi pacẽ ꝑadiſi ⁊ euitãdi īferna q̇ ascẽdit ad celos vidẽtibus disci
pulis et accepit vitam deoꝝ q: de⁹ hõ factus ẽ q̇ sedet ad dexterã pr̃is
¶ Pacatũqꝫ reget. i. saloninus gubernabit īperiũ romanũ prius pa
cificatum per patrẽ suũ: vel augustus reget imꝑiũ pacatũ ꝑ iuliũ ce=
sarẽ. ſꝫ meli⁹ intelligitur de xp̄o qui celum terrãqꝫ regit in secula secu
lorum qui fecit volũtatẽ pr̃is qui mi[illegible]t eum et dedit pacem hominib⁹
bone voluntatis.

At tibi prima puer nullo munuscula cultu
Errātes hederas passim cum baccare tellus
Mixtaq3 ridenti colocasia fundet achanto
Ipse lacte domum referent distenta capelle
Ubera: nec magnos metuent armenta leones
Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores
Occidet et serpens: et fallax herba veneni
Occidet: assirium vulgo nascetur amomum:
Et simul heroum laudes: et facta parentis
Jam legere: et que sit poteris cognoscere virtus
Molli paulatim flauescet campus arista
Incultisq3 rubens pendebit sentibus vua:
Et dure quercus sudabūt rosida mella

¶ Cōstrue sic. o puer: tellus. i. terra fundet. i. dabit tibi pria munuscula id est munera nullo cultu. s3 sua spōte ⁊ tellus fundet passim. i. vbiq3 hederas errantes. i. illam herbā vagantē cū baccare. i. cū illa herba et tellus inq̄ fūdet colocasia. i. illam herbā mixtā achanto. i. cū illa herba ridēti. i. odorifera ⁊ ipē capelle referēt domū vbera distenta. i. plena lacte nec armēta. i. greges nō metuēt magnos leones ⁊ ipa cūabula. i. lecti pueroꝝ fūdēt. i. dabunt flores blandos. i. molles et serpēs occidet i. morietur et herba fallax veneni. i. herba venenosa occidet et amomum i. pigmētū assyriū. i. de assyria nascetur vulgo. i. populo vel passim: ⁊ tu puer poteris legere laudes. i. facta heroum. i. nobiliū et facta. i. gesta parentis. i. patris et poteris cognoscere q̄ v̄tus id ē qualis virtus sit ⁊ campus id ē ager flauescet. i. fiet flauus arista. i. spica molli. i. dulci: agili et vua rubeus. i. rubea pendebit. i. suspensa erit sentibus. i. vepribus vel spinis: incultis. i. nō laboratis et quercus id ē ille arbores dure sudabunt. i. emittent mella rosida. i. liquores optimos et delectabiles. ¶ At tibi prima. Hic applaudit illi puero salonino dicēs q̄ terra dabit sibi parua munera et excusat se virgilius in hoc q̄d dicit munuscula. Si canimus siluas. i. sicut aliud carmen requiritur de siluis altis et aliud de arbustis humilibus ita alia munera pertinent magnis viris et alia puis pueris et est ibi parenthesis quia in medio illius clausule sc3 prima tellus fundet: ponitur alia orō vel clausula sc3 si canim⁹ siluas dicit ergo q̄ tellus pria mater siue cultura vel labor dabit spōte illi puero hederam In quo significatur q̄ erit poeta et vir scientificus quia poete coronabantur ex hedera: et dicit errantes id est vagā

tis quia hedera diffundit spatiose ramos et radices: terra etiam fun-
dit ei bacchar .i. herbam que tollit fascinũ vt dicitur alibi. Et cingite
bacchar frontem ligite ne nati noceat mala lingua susurro. Et in hoc
significatur ꝙ ille puer erit pulcherrimus. ¶ Achãto: achãtũ est her
ba odorifera cordialis que nascitur in egypto et dicitur colocasia: in q̃ si-
gnificatur ꝙ ille puer erit plenus virtutibus. sed melius intelligun
tur oĩa ista de xp̃o q̃ est sapientia pr̃is speciosus forma pre filiis hoĩm
plenus gr̃a et veritate cuius sapientia diffusa est per totũ orbẽ cui re
ges obtulerũt munera qui sunt terreni reges. Ipse lacte domum .i. re
gnante illo puero vel pollione vel cesare capre et oues abundabũt la-
cte nec indigebunt custode nec erit aliquis insidiator qꝛ lupus nõ ha
bitabit cũ agno. Sed melius intelligitur de xp̃o quo veniente fideles
abundauerunt lacte fidei que nutrit aĩam que est subã rerũ speranda
rum: et valde sapienter loquitur virgilius de istis donis quia lac con-
uenit pueris. et vult dicere ꝙ sicut puer crescit ascendendo de virtute
in virtutem ita crescent sua munera qꝛ istud ꝯuẽit etati scʒ ꝙ puer ha
beat puerilia et vir virilia. Nec magnos .i. ferocitas leonũ refrenabitur
nam feroces hoĩes mitescent et domabuntur sub iugo fidei et mãsue
scent. ¶ Ipsa tibi blandos. Cunabula sunt lecti puerorũ et dicuntur qua-
si cynabula qui a Cyn grece dr̃ niti latine: pueri eĩ adnituntur illis lectis
Dicit ergo ꝙ cunabula ministrabũt illi puero herbas odoriferas ꝯ fasci-
num sic ꝙ nullo egebit: sed oĩa seruient ei. Et melius intelligitur
de xp̃o qui plenus virtutibus et gr̃a non potuit fascinari nec decipi
ip̃o dicente ad sathanã non tentabis dominũ deũ tuũ sed ei soli serui-
es. ¶ Occidet et serpens .i. qñ regnabit saloninus erit pacificata hosti
litas rerũ inter se sic ꝙ nihil nocebit homini nec serpens nec herba ve
nenosa: xp̃s eñ super aspidem et basiliscum ambulabit. Et legitur in
actibus aplõꝝ q̃ serpẽs momordit paulum in digito sed nihil nocuit
ei. ¶ Assyrium id est crescente salonino crescet in assyria et nascetur p
oẽm terram mundi in assyria illud amomum scilicet quoddã pigmen-
tum vel species aromatica quia licet lex inceperit in ihrlm̃ tamen di
uulgata est in oẽm terram qꝛ in oẽm terrã exiuit sonus eorum .i. apo-
stolorum. ¶ At simul heroum. loquitur ad puerum vel ad pollionem
vel cesarem: sed magis videtur loqui ad puerum dicens ei. o puer tu
poteris cognoscere virtutes tuorum parentum quia pacificauerunt
tibi mundum tuum. Xp̃o etiam nato manifestata est hominibus im
mensa et miraculosa dei potentia fuit partus virginis et mutatio aq̃
in vinũ cognoscere cogitationes hominũ resuscitatio mortuorũ. et sic
de aliis multis miraculis ¶ Molli paulatim flauescet .i. illo tempore
erit abundantia farris et vini et olei quia valles abundabunt frumẽ
to: et spineta ferent vuas quia cessabunt hereses: et rudes homines
conuertentur ad maturitatem fidei. ¶ Et dure quercus. Dicit ꝙ in
illo tempore quercus dabit mel vbi oportet vti yperbola intelligendo

de salonino quia non est verum ꝙ quercus amara ferat ex semel ni si hoc dicatur yperbolice ad designandaȝ fecunditatem terre:ideo me lius intelligitur de christo in cuius tempore viri antiqui non litterati fuerunt repleti scientiis et virtutibus sicut beatus petrus et alii apostoli qui effuderunt mel id est sapidam scientiam vel sapientiam: paulus etiaȝ apostolus qui erat asper et spinosus persecutor fideliuȝ effectus est maturus catholicus et vitis.

Pauca tamen suberunt prisce vestigia fraudis
Que tentare tethim ratibus:que cingere muris
Oppida:que iubeant telluri infindere sulcos:
Alter erit tum typhis:et altera que vehat argo
Dilectos heroas.erunt etiā altera bella
Atqȝ iterum ad troiā magnus mittetur achilles
Hinc vbi iam firmata virum te fecerit etas
Cedet et ipse mari vector:nec nautica pinus
Mutabit merces:omnis feret omnia tellus:
Non rastros patietur humus:nō vinea falcem
Robustus quoqȝ iam tauris iuga soluet arator
Nec varios discet mentiri lana colores
Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti
Murice iam croceo mutabit vellera luto
Spōte sua sandix pascentes vestiet agnos.
Talia secla suis dixerunt currite fusis
Concordes stabili fatorum numine parce
Aggredere o magnos:aderit:iā tempus honores
Cara deum soboles magnum iouis incrementum
Aspice conuexo nutantem pondere mundum:
Terrasqȝ tractusqȝ maris:celumqȝ profundum
Aspice venturo letentur vt omnia seclo
O mihi tam longe maneat pars vltima vite:

Spiritus: et quãtum sat erit tua dicere fata
Non me carminibus vincet nec thratius orpheus
Nec linus: huic mater quãuis atꝫ huic pater adsit
Orphi calliopea: lino formosus apollo:
Pan etiã archadia mecum si iudice certet
Pan etiã archadia dicat se iudice victum.
Incipe parue puer risu cognoscere matrem.
Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
Incipe parue puer: cui non risere parentes.
Nec deus hunc mensa: dea nec cubili est dignata

¶ Construe. pauca vestigia. i. aliqua signa fraudis prisce. i. doli antiqui suberũt. i. latenter erunt que scꝫ vestigia iubeant id est iperẽt thethim id est mare tentare. i. nauigare ratibus id est nauibꝰ q̃ etiã vestigia iubeãt opida. i. castra cĩgere. i. circũdare murꝭ lapidibꝰ ⁊ q̃ vestigia iubeãt ĩfindere. i. imponere sulcos. i. aratra telluri. i. terre et alter thyphis. i. nauigator erit et altera argo. i. nauis q̃ vehat. i. portet heroas i. nobiles delectos. i. electos ad bellũ et altera bella erunt etiã id ē vigebunt et magnꝰ achilles id ē ille hõ mittetur ad troiã id ē ad illã ciuitatẽ hinc. i. deinde. vbi id ē postq̃ etas firmata. i. ꝯpleta fecerit te pueruꝫ virũ scꝫ fortẽ ⁊ adultũ ip̃e vector id ē ille bellator supra mare existẽs cedꝫ mare id ē reliq̃t mare nec pinus id ē nauis ex pino facta nautica id est in qua sunt naute mutabit merces portabit ad mutãdum merces pro vendendo ⁊ oĩs tellus. i. oĩs regio feret id ē ꝑducet oĩa scꝫ nccĩa vite humane ⁊ humus id ē terra nõ patieꝛ id est sustinebit rastros id ē illa instrumenta et vinea nõ patieꝛ falcẽ id ē illõ ĩstrumẽtũ ⁊ arator robustus id ē fortis soluet id ē deponet tauris. i. ab illis aĩalibus iuga id ē illa ĩstrumẽta et lana nõ discet id est nõ assuescet mentiri id ē falso ostentare colores varios ⁊ ip̃e aries. i. agnꝰ mutabit. i. variabit ĩ pratꝭ vellera. i. lanã suã murice. i. est illo colore rubẽti. i. rubicũdo suaue. i. dulciter et mutabit luto. i. illo colore croceo. i. rubeo ⁊ sãdix. i. illa herba vestiet id ē coopiet sua spõte agnos pascẽtes et ꝑce. i. ille tres dee ꝯcordes numĩe stabilĩ id ē ꝯitate firma fatoꝝ. i. deoꝝ dixerũt. i. iusserũt suis fusis. i. suo filo currite. i. ꝑcurrite tl̃ia secla. i. tl̃ia sc̃la ꝯo puer existẽs soboles. i. ꝓgenies ꝯtra dilcã deũ. i. deoꝝ ⁊ tu o magnũ iouis incremẽtũ. i. ornamẽtũ aggredere i. suscipe magnos honores: aderit iã tp̃s. i. tp̃s iã stati erit p̃ns. o puer aspice mũdũ nutãtẽ. i. labẽtẽ põdere. i. onere ꝯuexo. i. curuo ⁊ aspice ĩq̃ terras ⁊ tactꝰ marꝭ. i. ãbitũ marꝭ ⁊ celũ ꝓfũdũ: ⁊ aspice vt oĩa letẽtur seclo. i. ex seculo venturo. i. futuro ꝯo. i. vtinam vltima ꝑs vite ⁊ spiritus tam longe vite maneat michi et quantũ sat erit id est sufficiet dicere

i.laudare tua facta.i.tua gesta et preclara facinora.orpheus.i.ille pre stantissimus poeta thratius .i.de thratia nec linus.i.ille poeta nō vincet me .i.non superabit me ad dicendum tua facta q̄uis calliopea adsit mr huic.i.orpheo et q̄uis apollo .i. ille deus formosus.i.pulcher adsit.i.sit in subsidium pater huic lino et pan.i.deus pastorum si certz i.disceptet et hoc dicto archadia .i.illa ꝓuincia iudice.i.iudicante dicat se esse victum.i.superatū a me .o parue puer incipe nunc cognoscere matrem tuam risu .i.per risum matrē scz clodiam et decē mēses tulerunt .i.fecerunt longa fastidia .i.tedia matri.o parue puer:o vulcane incipe ridere cui.i.vulcano parentes non risere .i.non fecerunt risum nec deus.i.iupiter voluit hunc.i.vulcanū mensa. i. in mensa sua nec dea.i.pallas dignata est cubili.i.non voluit eum in matrimonio

¶Pauca tamen. Hic excusat saloninū dicēs ꝙ si tempore suo remāsissent aliqua vestigia maloꝝ hoc non est ex culpa sua sed ex residuo temeritatis precedentis seculi:sed melius intelligitur de xp̄o qui de se sufficiens fuit tollere peccata mundi sed remanserunt aliqui praui indurati in malicia sua:licet etiam abstulit peccata et maluz culpe nō tn̄ abstulit maluz pene que sequunꝰ ex culpa precedenti sed dimisit multas penas et miserias. ¶Que tentare thethim.dicit ꝙ illo tp̄e manebit in aliquibus auaricia quia aliquis ꝓpter lucrum nauigabit ⁊ aliquis bella mouebit.Manebit etiā fames ꝯtra quā aliqui arabunt et colent terras:sed non erit tanta auaricia nec tanta bella sicut prius.

¶Hinc vbi iam firmata.loquitur ad puerū saloninū dicens ꝙ quādo ip̄e creuerit et peruenerit ad etatem virilem cessabit vectura nautica quia oīs tellus sponte afferet oīa necessaria hoībus nec aliqua terra egebit aliquo : quod fuit verum de xp̄o:q꞉ discipuli habebant sufficientiam et in qualz patria erant contenti rebus quas illa dabat quia dicit catho.Cōmoda nature nullo tibi tempore deerūt. ¶Nō rastros i.erit terra ferax et fertilis sine cultura quod melius intelligitur de virgine que peperit sine viro. ¶Robustus quoqꝫ.Istud intelligiꝰ de xp̄o qui soluit iuga veteris legis . ¶Nec varios .Hic est hyperbole ⁊ excessus varietatis ad designandam fecunditatē temporis sicut aliquando dicimus morior fame.i.habeo famez maximā. Dicit eīn ꝙ tēpore salonini nō oportebit intingere lanas quia vellera ouium nascēꝰ cū oībus coloribus.Quod melius intelligitur de xp̄o cuius discipuli erant contenti qualicunqꝫ vestium colore et vestis vilis coloris placebat eis sicut purpura.Sicut patuit de iohāne baptista de quo legitur Prebuit hyrcum tegmīe camelus .⁊c. Murex est genus purpure vel ostri et dicit ꝙ in illo tp̄e parce sorores erunt concordes.Ubi est notandum ꝙ poete fingunt vitam nr̄am regi et gubernari per tres deas sorores comparando eam ad filum vel ad naturā dicentes ꝙ vna soror portat colum:alia portat fusum et trahit filum de colo.Tertia rumpit filum:p̄ria vocatur cloto:secūda lachesis: et tertia antropos . Ūn versus Cloto colum baiulat:lachesis trahit:antropos occat.i.scindit ⁊ qe

cidit et rumpit filum. Prima significat statuȝ hominis post concepti onem in vtero matris. Secunda gñationem extra vterum et progres= sum vite hũane vsqȝ ad morté. Tertia significat mortem hoīs que aliñ scindit: filum vel vitam aliqñ citius et aliñ tardius et ab ista vltia ter minatiue dicunt tres sorores parce idest a parcendo per antifrasiȝ: q: mors nulli parcit. istud ergo melius intelligitur de xp̄o qui fecit oms hoïes immortales morte eterna aïe cuius qui manducat carnem ꝛ bi bit sanguinem viuet in eternum. ¶ Aggredere o magnos. Hic est parenthesis et inuitat et hortatur illũ puerũ ad magnos honores quia est de genere deorum vt dictũ est. ¶ Et magnũ incrementũ id est nutrimentũ quod iupiter nutriuit et est modus loquendi rusticus q̃ cõuenit carmi buccolico: sed melius intelligitur de xp̄o qui verus fili us dei est: aspice id est arripe honores quia ecce tellus: mare: et oīa le= tant in aduentu tuo quod melius intelligitur de xp̄o cui sol et luna deseruiunt quod apparet de petro qui dimisit nauem et venit ad xp̄m ambulans super mare. hoc etiam ꝯpletũ fuit cum cantauerunt ange li gloria in excelsis deo et quando reges terre obtulerunt ei mune= ra. ¶ O mihi tam longe. o aduerbium optantis est sicut vtinã vbi desiderat virgilius videre dies illos in quibus tanta bona fluerent in terra quia tunc faceret optima carmina: q: materia essȝ pulchra ꝛ delectabilis in qua intellectus maxime delectaretur et istud iuuat ad multũ bene cantandum. In quo notatur ꝙ virgilius optat carmẽ de xp̄o nõ q̄tũ spectat ad suã diuinitatẽ: sȝ quãtũ spectat ad possibilitatẽ intellectus virgilii et in isto sermone intelligitur quod dicit simeõ q̃ optauit se non videre mortem donec videret xp̄m dñi. ¶ Non me car minibus. hic ꝯparat se duobus fratribus scȝ orpheo theologo et lino poete dicens: si ip̄e viueret illo tp̄e ip̄e cãtaret theologice sicut orphe⁹ ꝛ poetice sicut linus q̄uis orpheus fuerit filius apollinis. ¶ Pan etiã prius excesserat rem buccolicam quia apollo et caliopea excedũt deos pastorum: ideo redit ad deos pastorum dicens ꝙ illo tempore pã non excederet illum in cantu etiam ꝭm iudicium archadie que est pa tria in qua ip̄e pan colitur. ¶ Incipe parue puer. hic tangit rẽ gestã et rem naturalem verum eñi fuit ꝙ ille puer risit in sua natiuitate et naturale est ꝙ sicut maiores cognoscuntur ꝑ sermonem ita pueri ꝑ ri sum quando rident ad illos quos cognoscũt. Dicit ergo virgilius ad puerum: o puer incipe cognoscere matrẽ per risum et debes letificare parentes tuos dando spem boni hominis et tollendo suspitionẽ ma= li presagii: vbi notatur ꝙ virgilius fecit carmen istud ad letificanduȝ pollionem et eius vxorem qui erant tristes et dubitantes quid signi= ficaret predictus risus: et tũc virgilius ꝯsolatur eos applicando pue ro carmen sybille quod ip̄sa fecit de xp̄o. Rogatus eñi fuit a romanis vt exponeret eis significationem illius carminis: ideo blandiendo ce= sari et pollioni applicuit istud carmẽ vtriqȝ q̄uis multi dicant ip̄ȝ ha= buisse spiritum propheticũ de christo. ¶ Mater longa decem id est qñ

istud carmen fuit factum ille puer habebat decem menses et tāto tē=
pore parentes eius erant tristes. Potest etiam intelligi de xp̄o q̄ cum
maxima leticia natus est: parentes tamen fuerunt tristes in eius na=
tiuitate. quia dicitur in euangelio. Dolentes querebamus te. Dolu
erunt etiam quando furtiue et latenter portatus est puer in egyptū
herode interficiente innocentes a bimatu et infra. ¶ Nec deus. Hic
comparatur ille puer vulcano qui natus fuit difformis sic q̄ mr̄ sua
iuno non recepit cum in suo cubili nec habebat ip̄m carum nec miner
ua voluit ip̄m habere maritum: nec iupiter voluit q̄ sederet ad men=
sam deorum et transtulit ipsum nutriendum in insula lēpnos: et sic
pollio et sua vxor spernebant istum puerum anteq̄ fieret istud carmen
de eo. Xp̄s etiam in sua puericia non erat in magna reuerentia: q̄ ser
uiebat parentibus et reputabant eum iudei pro nihilo. Cetera videā
tur supra textum. ¶ Quinta egloga. Me.

Cur non mopse boni quoniā conuenimus ābo
Tu calamos inflare leues: ego dicere versus
Hic corilis mixtas inter consedimus vlmos

O mopse cur hic non ꝯsedimus id est quiescimus inter vlmos id est il
las arbores mixtas corylis id est illis arboribus qm̄ nos ābo boni. i.
docti conuenimus idest simul nouimus tanq̄ amici. tu mopsus es do
ctus inflare calamos leues et ego menalcas sū doctus dicere id est ad
scribendum versus. ¶ Cur non mopse. Hec est quinta egloga in qua
introducuntur duo pastores sc3 menalcas et mopsus qui tāq̄ duo a=
mici inuitant seinuicem ad faciendum aliquod carmen et primo de
liberant de loco apto in quo melius possint cantare et de materia de q̄
cantabunt et deliberato super istis incipiunt carmen ibi extinctum
nimphe: et menalcas significat virgilium et mopsus significat alium
bonum poetā. Et dicit menalcas ad mopsum: nos ābo conuenimus
et diligimus nos inuicem tāq̄ boni poete et philosophi quare nō cō=
sedimus hic in silua inter vlmos et corylos cantare vnū bonu3 carmē
Tu enim es doctus inflare calamos. i. facere richmos et plana carmi
na pastoralia et ego sum doctus dicere versus grandiloquos vbi nota
tur q̄ metrificantes requirunt loca secreta et sine tumultu. Juxta il=
lud Ouidii. Carmina secessum scribentis et ocia querunt

Mopsus.

Tu maior: tibi me est equum parere menalca
Siue sub incertas zephiris motantibus vmbras
Siue antro potius succedimus: aspice vt antrum
Siluestris raris sparsit labrusca racemis

¶ O menalca tu es maior id est dignior equum. i. iustū est me mopsu3

parere.i.obedire tibi siue succedimus.i.subintramus sub zephiris.i. illis ventis motantibus.i.mouentibus vmbras refrigeria:siue succedimus sub antro.i.fouea aspice vt labrusca vinea siluestris sparsit.i. cooperit antrū.i.foueaꝫ racemis.i.vuis raris.i.parcis.¶ Tu maior Respondet mopsus reuerenter dicens ꝙ menalcas incipiat qꝛ dignior est incipere.¶ Siue sub incertas.Hic proponit duo loca apta ad cā tandum vt eligatur melior:qꝛ vnus locus est sub vmbra arboris:aliꝰ locus est in antro vel in cauerna:sed antrum preualet quod est locꝰ q̄etus magis.Nam vmbra est incerta causa propter ventos turbatiuos foliorum et vmbrarum:tū etiā propter solem qui semp mouetur ꝛ nō semper manet eadem vmbra.Sed antrū est magis tutum a ventis et ē locus secretus a calore nimio:quia semper antrū debet habere labruscam.i.vitem aggrestem que dicitur a labro quia crescit in labro vel in margine agri vel in superficie terre sicut labra vel labia sunt in corpore. Me.

Montibus in nostris solus tibi certet amyntas

O menalca ego volo ꝙ amyntas.i.ille pastor solus certet.i.pugnet tecum in nostris mōtibus tibi.i.tecum.¶ Montibus in nostris.Replicat menalcas dicens ꝙ mopsus debet incipere quia non est in aliis finibus aliquis sibi cōparabilis nisi amyntas pastor scꝫ cornificius inimicus virgilii. Mo.

Quid si idem certet phebum superare canendo

O menalca quid:dictio est indignātis si idē scꝫ amyntas certet superare.i.vincere phebum.i.deū carminū canendo.i.cantando.¶ Quid si idem certet.Respondet mopsus indignanter quia menalcas cōparauit eum ignaro poete q̃uis menalcas non dixerit illud amare.dicit ꝙ nō est mihi cura si amyntas certet mecum quia non vereor illum sicut nec phebus illum veretur qui phebus est deus carmīs. Me.

Incipe mopse prior: si quos aut phyllidis ignes
Aut alconis habes laudes:aut iurgia codri
Incipe: pascentes seruabit tityrus hedos

O mopse incipe prior.i.primus canere si tu habes aliquos ignes.i. aliquos amores phyllidis illius amasie:aut si habes laudes gloriam alconis.i.illius sagittarii:aut si habes iurgia.i.bella codri.i.illius ducis.o inq̄ mopse incipe cantare quia tityrus.i.ille pastor seruabit hedos.i.capras vel agnos pascentes.¶ Incipe mopse prior.hic menalcas proponit materiam de qua debeat cantare scꝫ de amore phyllidis vel de laudibus alconis vel de iurgiis codri:vbi notandum ꝙ phillis regina triacria seu siciliensis amauit demophontem regem atheniēsem filiū thesei redeuntem de bello troiano ꝛ rogauit eum sibi copulari in coniugem,ille autem acquieuit donec tamen prius vidisset athenas ꝛ disposuisset de rebus suis:vbi quia ip̄e diu moratus est phyllis

existimans se deceptam desperata se suspendit ad arborem amigdalum sine frondibus et statim redijt demophon. et quia phillis iam mutata erat in arborem amigdali demophon amplexus est stipitez arboris que sentiens presentiam sui amici statim produxit frondes. ¶ Alchon fuit sagittarius optimus cuius filiuz dracho inuasit: sed ipe de sagitta iter fecit drachonē sine lesura filii. Codrus fuit dux atheniensis vnde ortuz fuit bellum inter lachones et athenienses et datum est responsum a diis ꝙ illa pars cuius dux interficeretur obtineret. Tunc ille codrus volēs mori pro populo iuit in habitu dissimulato ad exercitum lachonum dicendo et prouocādo eos ad multas iniurias vt lachones eum interficerent quod et ipsi fecerunt Mo.

Immo hec in viridi nuper que cortice fagi
Carmina descripsi: et modulans alterna notaui
Experiar: tu deinde iubeto certet amyntas

¶ Construe sic. Ego mopsus experiar. i. canā hec carmina que descripsi in cortice. i. folio viridi fagi. i. illius arboris ꝛ que carmīa ego modulās i. canens alterna. i. alternatim dicta notaui. i. signaui. et tu menalca iubeto ꝙ amyntas certet scꝫ canendo. ¶ Immo hec in viridi. Respondet mopsus ꝙ illa materia nō sibi placet sed vna alia materia quā ipse incepit et scripsit in cortice fagi quia pastores non habēt papirum nec pgamenum ad scribendum et illa materia est funeralis cuiusdā sui amici ¶ Alterna. i. varia quia in musica sunt varii soni et in illis funeribus sunt duo genera carminū alterna. i. vnum post aliud. est eñi vnum carmen epithediuz quod dicitur cadauere nondū sepulto. et epythafiū qđ dicitur cadauere iam sepulto sicut patebit in sequentibus Me.

Lenta salix quātum pallenti cedit oliue
Puniceis humilis: quantum saliunca rosetis
Judicio nostro tantum tibi cedit amyntas
Sed tu desine plura puer: successimus antro

¶ Quātū salix. i. illa herba lēta. i. flexibilis cedit. i. dat locū oliue. i. illi arbori pallēti. i. pallide. et q̄tū saliūca. i. illa herba huīlis. i. vilis cedit rosetis. i. rosariis puniceis. i. purpureis tātū iudicio nr̄o amyntas. i. ille pastor cedit tibi. scꝫ o puer desine. i. cessa plura loq̄ successimus antro. i. venimꝰ in speluncā ¶ Lēta salix. Qꝛ menalcas ꝑcepit ꝙ mopsus indignāter sustinet cōparari amynte iō blādit ei et pacificat eum dicēs ꝙ mopsus excellit amyntā sicut rosa saliūcam. et est saliūca vilis spēs tribuli ¶ Scꝫ tu desine. i. dimitte vel desiste loq̄ de amynta et veniamꝰ ad pricipale pꝰ q̄ sumus in antro scꝫ in loco apto et tuto ad cantandū Mopsus

Extinctum nimphe crudeli funere daphnim
Flebant: vos coryli testes: et flumina nimphis
Cum complexa sui corpus miserabile nati

Atq; deos: atq; astra vocat crudelia mater
Non vlli pastos illis egere diebus
Frigida daphni boues ad flumina: nulla nec amnem
Libauit quadrupes: neq; graminis attigit herbã
Daphni tuum penos etiam ingemuisse leones
Interitum: mõtesq; feri: silueq; loquuntur
Daphnis et armenias curru subiungere tigres
Instituit: daphnis thyasos inducere baccho
Et foli is lentas intexere mollibus hastas
Vitis vt arboribus decori est: vt vitibus vue
Ut gregibus thauri: segetes vt pinguibus aruis
Tu decus omne tuis postquã te fata tulerunt
Ipsa pales agros: atq; ipse reliquit apollo
Grandia sepe quibus mandauimus ordea sulcis
Infelix lolium: et steriles donãtur auene
Pro molli viola: pro purpureo narcisso
Cardinis et spinis surgit paliurus acutis
Spargite humum folus: inducite fontibus vmbras
Pastores: mandat fieri sibi talia daphnis
Et tumulum facite: et tumulo superaddite carmen
Daphnis ego in siluis hinc vsq; ad sydera notus
Formosi pecoris custos: formosior ipse

¶ Construe sic. Nimphe. i. dee flebant. i. plorabant daphnim. i. illũ deũ pastorum vel illũ ver pastorem extinctũ. i. mortuũ funere crudeli. i. morte horribili. et o corylli vos estis testes nimphis et vos flumina estis testes q nimphe fleuerũt supple tunc cum. i. quãdo mater. i. roma amplexa est corpus miserabile. i. dignũ miseratõe nati. i. filii sui scz daphnidis et ipsa mater vocat. i. ĩuocat deos in vindictã et vocat. i. appellat astra. i. stellas crudelia. i. crudeles. o daphni nõ vlli. i. nulli pastores supple egere i. duxerunt boues pastos. i. ad pascendũ vel saturatos illis diebus. i. tp̃e mortis tue ad flumina frigida. et nulla quadrupes. i. nullũ aĩal libauit. i. hausit amnem. i. aquã illius fluuii. nec quadrupes attigit. i. comedit herbã graminis: et o daphni montes feri. i. duri et silue. i. nemora loquũtur i. dicũt leones penos. i. affricanos ingemuisse. i. plorasse interitum tuum i. tuam mortem et daphnis instituit subiũgere. i. supponere tigres armc

nias.i.illa aialia de armenia curru.i.aratro:et daphnis instituit induce
re.i.celebrare thyasos.i.coreas baccho.i.illi deo et daphnis ĩstituit intē
xere.i.circundare hastas.i.tirsos lentas.i.flexibiles foliis.i.campis mol
libus dulcibꝰ.⁊ vt.i.sicut vitis.i.vinea ē decori.i.pulchritudini arboribꝰ
et vt vue sũt decore vitibꝰ:et vt thauri sũt decori gregibꝰ.i.pecoribꝰ et vt
segetes.i.fruges sũt decore aruis.i.cãpis piguibꝰ.i.fertilibꝰ.o daphni
tu es decus oĩc oĩs honor et laus tuis rusticis vel pastoribꝰ ⁊ postꝙ fa
ta.i.dii tulerũt.i.abstulerũt te pales.i.dea pabuloꝝ et ipse apollo.i.deus
pastorũ reliqt.i.dimisit agros.i.cãpos qbus.i.agris sulcis.i.laborati
mãdauimꝰ.i.cõmẽdauimꝰ grãdia ordea.i.magna grana frumẽti ⁊ loliũ
i.illa herba ĩfelix.i.infecũdũ dñatur et auene.i.ille herbe dominãtur.i.
crescũt steriles.i.infecũde:et cardinis.i.illa herba inutilis et paliurus.i
alia herba surgit.i.crescit acutis spinis.i.inter spinas acutas ꝓ molli vi
ola.i.loco illiꝰ floris et pro narcisso purpureo.i.loco illius floris purpu-
rei et o pastores spargite.i.implete humũ.i.terram foliis.i.floribꝰ et in
ducite vmbras fõtibus.i.facite nemora circa fontes.nã daphnis man-
dat.i.vult talia sibi fieri.i.cõpleri.⁊ o pastores facite tumulũ.i.sepulcrũ
et supaddite.i.ĩscribite carmẽ versus tumulo.i.sepulchro ⁊ ego daphnis
sum notꝰ.i.cognitꝰ ĩ siluis et ego sũ notꝰ hic.i.ĩ isto loco vsqꝫ ad sydera
id est ad celum.et ipse.id est ego daphnis ero custos formosior id est di-
gnior vel bonus imperator formosi pecoris id est optimi gregis.¶Ex-
tinctum nimphe.Hic aggreditur materiam principalem huius eglo-
ge et incipit lugere super morte daphnidis pastoris optimi et dat modũ
plangendi in aliis funeribus.vel secũduꝫ alios hic defletur iulius cesar
quem brutus et cassius interfecerũt in senatu ideo dicitur:crudeli vul-
nere:vel potest ĩtelligi de quĩtilio varro cognato virgilii.Dicit ergo ꝙ nĩ
phe pietate mote deflebãt daphnim pastorẽ vel iuliũ cesarem vel quĩtili
um varrũ et quia ĩcredibile est ꝙ deefleuerũt ideo adduxit testimoniuꝫ
scꝫ corylos et flumina more pastoruꝫ q̃ sũt simplices vocãdo ĩ testioniũ
res irrõnales vel hoc facit ad designãdũ aliqđ miraculũ quod fuit fcm̃
tp̃e illo vel quia persona tristis credit ꝙ oĩa sentiãt tristitiã sicut ipsa
¶Cũ ꝯplexa fu.i.tũc nĩphe fleuerũt qñ daphnim mortuũ amplexa est.
sua mater sicut faciũt lugẽtes.⁊ illa mater in dolore suo ĩniuriabat cele
stibus quia vocauit astra crudelia q: dederũt filio suo tale fatũ ¶Non
vlli pastos.Dicit ꝙ mors daphnidis fuit ita damnosa toti mũdo ꝙ om
nia animalia muta senserunt inde dolorem et iacturam nec voluerunt il
lis diebus comedere nec bibere:⁊ hoc est etiam incredibile ideo adduxit
ad testimonium ¶Daphni tuuꝫ.id est leones feroces de poenia gemue
runt et vocem dederunt silue ¶Daphnis ⁊ armenias.Hic dicit laudes
illius mortui vt dolor accrescat.et maxime intelligitur de iulio cesare
qui primus adduxit romam sacra et festa lyei vel liberi et faceret tyr-
sos bachi.i.coreas et saltationes que fiebant in festo bachi:ip̃e etiam in
stituit domare tigres sic ꝙ possent ligari ad aratrũ sicut alia animalia
ipse etiam instituit sustinere vitem in vlmis.¶Vitis vt arboribus.

Iterū laudat eū quia ipe erat de celo et pulchritudo totius sue ꝓgeiei sicut vitis decorat arbores et vue vites et tauri greges: campos segetes. ¶ Postq̄ te fata. i. post mortē tuā pales dea frumēti. et apollo deꝰ herbarum reliquerūt agros et vbi semiabātur ordea nō nascebātur nisi herbe iutiles et auene steriles nec creuerūt post herbe vtiles sꝫ ꝓ viola vel flore narcisso pulcherrimo nascūtur ī terra cardones et papauer et paliuri spinosi. et ē paliurus quedā spēs tribuli sicut lapa vel glis ¶ Spargite humū. Hic cōmandat aliis pastoribus vt faciant tumulū et statuant arbores circa fontes quia aīe nobiliū dicebātur vagari circa siluas lucos fontes et flumīa. mādat etiā fieri et rogat vel ordinat in suo testamento sepulchrū sibi fieri ¶ Su ꝑaddite carmē. i. super tumulum dicite epithaphium istud quod sequitur. Daphnis ego in siluis. id est hic iacet daphnis qui est notus vsqꝫ ad sydera qui fuit pastor pulcherrimꝰ pulcherrimi pecoris inter omēs pastores Me.

Tale tuum carmen nobis diuine poeta:
Quale sopor fessis in gramine: quale per estum
Dulcis aque saliente situm restringere riuo
Nec calamis solum equiparas sed voce magistrum
Fortunate puer tu nunc eris alter ab illo
Non tamen hec quocūqꝫ modo tibi nostra vicissim
Dicemus: daphnunqꝫ tuum tollemus ad astra
Daphnim ad astra feremus: amauit nos quoqꝫ daphnis

¶ Construe. O poeta diuine tuū carmen. i. tuū epithaphiū ē tale. i. tā gratū nobis q̄le. i. q̄lis res est sopor. i. sōnꝰ fessis. i. fatigatis in gramīe. i. illa herba et q̄le est. i. q̄lis res ē restrīgere. i. opprimere sitim. i. appetitū bibendi riuo. i. apud riuū saliente trāseūte dulcis aq̄. nec o puer fortunate. i. felix nō solus eq̄paras. i. nō es similis calamis. i. fistulis sꝫ eq̄paras magistrū voce. i. cantu: et o puer tu eris nūc alter. i. secundus ab illo magistro. ⁊ nos dicemꝰ. i. ꝓponemꝰ vicissim. i. alternati hec nr̄a carmīa q̄cūqꝫ modo poterimus et nos tollemus. i. erigemus tuū daphnī ad astra. i. ad sydera. et nos feremus. i. portabimus daphnim ad astra. i. ad celū q̄a daphnis amauit nos pastores ¶ Tale tuū carmen. Hic menalcas laudat mopsum dicēs q̄ suū carmē est tā delectabile sibi sicut est somnꝰ fessis hoībus vel aqua frigida sitientibus. ¶ Nec calamis solum. i. tu es par magr̄o tuo non solum in instrumētis musicis sed etiā in voce q̄r vteris pulchris vocibus et sententiis delectabilibus et iā tu eris scd̄s ab illo magistro ¶ Nos tamē. i. q̄uis non sim dignus cantare tecum tamen alternatim taliter qualiter ego etiam volo laudare daphnim qui fuit amicus meus Mop.

An quicquā nobis tali sit munere maius
Et puer ipse fuit cantari dignus: et ista
Iā pridem stimichon laudauit carmina nobis
¶ Construc sic. an. i. vtrum quicꝙ. i. aliquid sit maius. id est prestātius nobis. id est pastoribus tali munere. id est ꝙ celebrare seu eleuare istum daphnī vsqꝫ ad astra et ipse puer. i. daphnis fuit dignus cātari. i cātādo laudari et stimichon. id est quidam pastor laudauit iampridem. id est iā dudum ista carmina facta de daphnide ¶ An quicꝙ nobis. Respondet mopsus ꝙ vere iustuꝫ est vt ambo faciant carmina pro daphni mortuo nec potest esse melius opus quia salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluantur et mortuos sepelire: hoc etiam dixit pastor quidam stimichon. i. quidam bonus poeta. Me.
Candidus insuetum miratur lumen olimpi
Sub pedibus que videt nubes: et sydera daphnis
Ergo alacris siluas et cetera rura voluptas
Panaqꝫ: pastoresqꝫ tenet: driadasqꝫ puellas
Nec lupus insidias pecori: nec retia ceruis
vlla dolum meditantur: amat bonus ocia daphnis
Ipsi leticia voces ad sydera iactant
Intonsi montes ipse iam carmina rupes
Ipsa sonant arbusta deus deus ille menalca
Sis bonus o felixqꝫ tuis: en quatuor aras
Ecce duas tibi daphni: duoqꝫ altaria phebo
Pocula bina nouo spumāti lacte quot annis
Cratherasqꝫ duos statuam tibi pinguis oliui
Et multo in primis hilarās conuiuia bacho
Ante focum si frigus erit: si messis in vmbra
Uina nouum fundam calathis aruisia nectar
Cantabunt michi dametas et lictias egon
Saltātes satyros imitabitur alphesibeus
Hec tibi semper erunt: et cum solennia vota
Reddemus nimphis: et cum lustrabimus agros
Dum iuga mōtis aper: fluuios dum piscis amabit

Dumq; thymo pascentur apes: dum rore cicade
Semper honos nomenq; tuum laudesq; mane/
bunt.
Ut bacho cereriq;: tibi sic vota quot annis
Agricole facient: damnabis tu quoq; votis

¶ Construe sic. Daphnis candidus. id est gloriosus miratur. id est admiratur lumen olimpi. id est ingressum magnificentiã celi insuetum id est oĩo in solitum videri et ipse videt nubes. id est sydera sub pedibus suis et videt sydera. id est stellas sub pedibus ergo voluptas. id est leticia alacris. id est leta tenet. id est amplectitur siluas. id est nemora et cetera rura. i. altos agros et tenet inq̃ pana. i. deum pastorum et pastores ipsos et puellas driadas. i. illas nimphas et lupus. i. illud animal nõ meditat̃. i. cogitat isidias. i. deceptionẽ pecori. i. gregi. et ulla retia nõ meditãtur dolũ. i. fraudẽ ceruis. i. illis aĩalibꝰ. et daphnis amat ocia. i. pacẽ et ipsi mõtes intõsi. i. herbã hñtes iactãt. i. emittũt voces ad sydera. id ẽ vsq; ad celũ leticia. i. ꝓpter leticiã et rupes ipẽ. i. ipã saxa iactãt carmia et ipsa arbusta. i. ipẽ arbores sonãt. i. cãtãt o menalca ille. i. daphnis q̃ ẽ mortuꝰ ẽ deꝰ. o daphni felix. i. gloriose sis bonꝰ. i. ꝓpiciꝰ tuis. i. famulis en. i. ecce cõsecramus supple q̃tuor aras. i. altaria ecce o daphni cõsecramus duas aras tibi. et cõsecramꝰ duo altaria phebo. i. illi deo et ego statuã. i. cõstituã quot annis. i. singulis annis duo pocula. i. duo vasa spumãtia. i. redũdantia lacte nouo: et ego statuã duos crateras. i. duo vasa oliui piguis. i. olei dulcis. et ego hylarãs. i. letificãs ꝯuiuia. i. leta carmina in primis. i. sup omĩa cũ multo bacho ego fundã. i. spargã vina aruisia. i. vina optima de illa patria sc; nectar nouũ calatis. i. vasis et si frigus erit fũdã ante focũ. i. ignẽ et si messis. i. estas sit ego fũdã vinum in vmbra: et post potũ dametas. i. ille pastor et egõ. i. alius pastor. lictiꝰ. i. crethensis cantabũt michi et alphesibeꝰ. i. aliꝰ pastor. imitabit̃. i. finget sathiros saltãtes. i. siluestres et hec sacrificia erũt semper tibi et cũ. i. quãdo reddemꝰ. i. dabimꝰ nĩphis. i. deabus vota. i. sacrificia solennia. i. magnifica et cũ lustrabimꝰ. i. circundabimus agros et dũ aper. i. porcꝰ silvestris amabit iuga montis. id ẽ colles mõtiũ et dũ piscis amabit fluuios et dum apes id ẽ illa aĩalia pascentur id est nutrientur thimo id ẽ illo flore et dũ cicade id est illa animalia pascentur rore id est pruina semper honos tuus et nomen tuum id ẽ fama tua et laudes manebunt id est erunt in memoria hominum et agricole id est rustici colentes terrã facient tibi vota id est sacrificia quot annis. id ẽ singulis annis sicut faciunt bacho id ẽ illi deo et cereri id ẽ dee frugum et damnabis id ẽ obligabis homines votis id ẽ ad sacrificia facienda ¶ Candidus. Hic menalcas incipit carmen suum continens vigintiquinq; metra sicut fe

cit predictum carmen mopsi ephycedium. id est extinctum nimphe: et ephythaphium ibi. Daphnis ego in siluis. Dicit ergo menalcas ꝙ daphnis est nunc candidus felix et gloriosus in celo respiciens sub pedibꝰ suis lumen celi scilicet speram ignis et aliorum elementorum et quia est in celo altissimo cum magnis diis videt sub pedibus suis astra et quando dicit candidus vult dicere ꝙ ideo vidit super ethera quia per cōtrarium mortui dicūtur nigri ¶ Ergo alacris. i. luctus predictus vertitur in gaudium et omnia illa que fleuerunt mortem daphnidis nunc exultāt quia viuit et regnat in celo et sic meror vertitur in gaudium ¶ Nunc ergo voluptas alacris. i. leta tenet siluas rura et pana deum pastorū ⁊ pastores et dryadas. i. deas montium et florum contra illud quod dictum fuerat extinctum nimphe ¶ Nec lupus. i. lupus ⁊ animalia ferotia exultant laudantes daphnim deificatum. i. tam amici ꝙ hostes laudabūt iulium cesarem post mortem ¶ Intonsi montes. i. pleni arboribus et arbusta scilꝫ iuuenes homīes et barbati homines vocant ipsum deum dicendo bis deus deꝰ ille est: quia geminatio vocabuli facit certitudinē ¶ Sis bonus o felix: dii dicuntur felices ab effectibus scꝫ quando dant felicia dona. sis ergo felix. id ē propicius tuis amicis quia augustus persecutus est acerrime percussores iulii cesaris patris sui. ¶ En quatuor aras. Dicit se facturū quatuor aras duas daphnidi et duas phebo. ara enim ē communis inferis et superis diis: sed altaria pertinent solis superioribus diis et dicuntur ab altitudine. Sed queritur quare non dat phebo altaria in numero impari quia postea dicetur numero deus impari gaudet. Respondetur ꝙ secundum porphiriuꝫ apollo habet triplicem potestatem: dicitur sol apud superos. et dicitur liber pater in terris et apollo apud inferos ideo simulachrum apollinis habet tria insignia scꝫ lyram que significat celestē armoniā et ptātem solis in celo. et hēbat gryphem que ostendebat eum esse terrenum: et habebat sagittas ostendentes eum esse noxium et deum infernalem ideo oratius vocauit eum tam pestilētie ꝙ salutis actorem: iō virgilius per altaria ostendit numē supernuꝫ et per duas aras in numero pari ostendit numen infernum ¶ Pocula bina. id ē statuam duo vasa plena lacte nouo ad sacrificandū quot āṅis id est singulis āṅis. ¶ Cratherasq́ꝫ duas. id est duo vasa plena oleo ad infundendum super sacrificium. ¶ Et multo in primis. id est ego letificans conuiuia in primo cum multo bacho fundā vina aruisia scilicet nectar nouum et dulce mustum ante focum in hyeme et sub vmbra in estate. Et est aruisium castrum in ytalia vbi sunt optima vina. ¶ Cantabunt michi id est post potum erunt ibi pastores leti scilicet dametas et egon lictius id est cretensis qui cantabunt michi carmīa q: vinū letificat corhois ¶ Saltātes satyros. i. ibi erit alphesibeus pastor qui saltabit sicut satyri dii cāpor: vn̄ licitū ⁊ religiosū ē saltare in sacrificiis ad ostendendum ꝙ quelibet pars corporis sentit in se leticiam sacrificii et gaudium anime redundat in corpus ¶ Hec tibi semꝑ

erunt.i.non sufficiet nobis semel sacrificare imo perseuerabimus quolibet anno quando lustrabimus agros sicut prius dictum est. ¶Cum faciam vitulã. et etiam in festo nimpharum ¶Dum iuga montis apes .i. quandiu manebit rerũ natura sacrificabimus tibi sicut alibi dicitur. In freta tum fluuii carent: sed dum pisces amabũt fluuios et apes amabũt tymũ ⁊ cicade rorẽ ¶Ut bacho cereri.i.sicut agricole maxĩe colũt illa duo numia scʒ bachũ et cererem quia sunt necessaria vite. sic etiam sacrificabunt tibi quotannis.i.omĩbus annis ¶Damnabit tu quoqʒ votis.i.munera sumpta ligant et obligant et cõdemnant vel iudicant hominem eẽ obnoxiũ datori. Dicit ergo. o daphni nos sacrificabimus tibi et tu dabis multa bona quare erimus tibi obnoxii et obligati. Mo.

Que tibi que tali reddam pro carmine dona:
Nam neqʒ me tãtum venientis sibilus austri
Nec percussa iuuãt fluctu iã littora: nec que
Saxosas inter decurrunt flumina valles

¶Construe sic Que dona.i.munera o menalca reddam.i.dabo pro tali carmine: nam neqʒ sibilus.i.flatus austri.i.illius venti venientis.i.spirantis non me delectat tantũ sicut carmina tua. neqʒ littora.i.ripe ꝑcussa.i.mota fluctu.i.vndis tantũ me iuuant.i.delectant. nec flumina q̃ decurrunt.i.fluũt inter valles saxosas.i.plenas saxis tãtum me delectant ¶Que tibi. Hic mopsus laudat menalcã quia ipẽ optime cantauit ⁊ in isto dicto est sollicitus quo munere donabit eum quia carmẽ suũ est sibi tam iocundum q̃ iocundus est sibilus venti australis in calore vel sonitus aque decurrentis per valles saxosas Me.

Hac te nos fragili donabimus ante cicuta
Hec nos formosum corydon ardebat alexim
Hec eadem docuit cuium pecus an melibei.

¶Construe nos donabimus te mopsum cicuta hac.i.ista fistula fragili.i.molli: et hec.i.fistula docuit nos illam eglogam que ĩcipit Formosũ pastor corydon. ⁊c. et docuit nos aliam eglogam. Dic michi dameta cuium. ⁊c. ¶Hac te. Hic menalcas tanq̃ liberalis pastor ꝑoccupat donum quia qui cito dat bis dat. et dat mopso vnam fistulam factam fragili cicuta cũ qua cantauit illas eglogas. formosũ pastor: ⁊ dic michi dameta: et est donum pastorale Mo.

At tu sume pedum: quod me cum sepe rogaret
Non tulit ãtigenes: et erat tum dignus amari
Formosum paribus nodis: atqʒ ere menalca

¶Cõstrue sic. O menalca sume.i.accipe peduʒ baculũ curuũ qd pedũ ãtigenes.i.ille pastor nõ tulit.i.nõ hũit cũ rogaret me sepe.i.ipẽ ãtigenes erat tũ.i.tũc dignus amari. dico ergo pedũ formosum.i.pulchrum nodis paribus.i.equalibus ere.i.clauis. ¶At tu sume pedũ.i.baculũ cur

nuȝ ad retinēdū pecudes p pedē qd pedū ipe nāqꝫ voluit dare ātigene pastori q̄ tamē erat iuuenis et dign⁹ amari qd pedū est nodosum sed ē politum ⁊ in quolȝ nodo est vn⁹ clauus ereus ad ornatū baculi. ideo dicit formosum paribus nodis atqꝫ ere

Prima syracusio dignata est ludere versu
Nostra nec erubuit siluas habitare thalia
Cum canerem reges vel proelia cynthius aurem
Vellit: et āmonuit pastorem tityre pingues
Pascere oportet oues: deductum ducere carmen
Nunc ego nāqꝫ super tibi erunt que dicere laudes
Varre tuas cupiant vel tristia condere bella
Aggrestem tenui meditabor arundine musam
Non iniussa cano: si quis tamen hec quoqꝫ: si quis
Captus amore leget: te nostre varre mirice
Te nemus omne canet: nec phebo gratior vlla est
Quā sibi que varri prescripsit pagina nomen
Pergite pierides chronus et masyllus in ātro
Sillenum pueri sōno videre iacentem
Inflatum hesterno venas vt semper iacho
Serta procul tātum capiti delapsa iacebāt
Et grauis attrita pendebat cantarus ansa
Aggressi nā sepe senex spe carminis ābos
Luserat: iniiciunt ipsis et vincula sertis
Addit se sociā timidisqꝫ superuenit egle
Aegle naiadum pulcherrima iāqꝫ videnti
Sāguineis frontem moris et tempora pingit
Ille dolum ridens satis est potuisse videri
Carmina que vultis cognoscite: carmina vobis
Hinc aliud mercedis erit simul incipit ipse
Cum vero in numerum fannosqꝫ ferasqꝫ videres
Ludere tum rigidas motare cacumina quercus
Nec tātum phebo gaudet parnasia rupes

Nec tãtum rhodope miratur: et ismarus orphea
Quãtum omnis mundus gaudet cãtãte silleno
Nanqꝫ canebat uti magnum per inane coacta
Semina terrarumqꝫ animeqꝫ marisqꝫ fuissent
Et liquidi simul ignis ut his exordia primis
Omnia ipse tener mundi concreuerit orbis
Cum durare solum: et discludere nerea ponto
Ceperit: et rerum paulatim sumere formas
Jãqꝫ nouum terre stupeant lucescere solem
Altius: atqꝫ cadant summotis nubibus imbres
Incipiant silue cum primum surgere: cunqꝫ
Rara per ignotos errent animalia montes
Hinc lapides pyrrhe iactos saturnia regna
Caucaseasqꝫ refert volucres furtumqꝫ promethei
His adiungit hilaꝫ naute quo fõte relictum
Clamassent ut littus hila hila oĩe sonaret
Et fortunatam si nunquã armenta fuissent
Pasiphem niuei solatur amore iuuenci
Ah virgo infelix que te dementia cepit
Pretides impleruntur falsis mugitibus agros
At non tantum turpes pecudum tamen ulla secuta est
Cõcubitus: quãuis collo timuisset aratrum
Et sepe in leui quesisset cornua frõte
Ah virgo infelix tu nunc in mõtibus erras
Ille latus niueuꝫ molli suffultus hyacinto
Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas
Aut aliquam in magno sequitur grege claudite nimphe
Dictee nimphe nemorum iã claudite saltus

Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris
Errabunda bouis vestigia: forsitan illum
Aut herba captum viridi: aut armenta secutum
Perducāt alique stabula ad cortinia vacce
Tum canit hesperidum mirataꝫ mala puellā
Tum phetōtiadas musco circundat amare
Corticis: atqꝫ solo proceras erigit alnos
Tum canit errāteꝫ parmissi ad flumina gallum
Aonas in mōtes vt dixerit vna sororum
Ut que viro phebi chorus assurrexerit omnis
Ut linus hec illi diuino carmine pastor
Floribus atqꝫ apio crines ornatus amaro
Dixerit: hos tibi dāt calamos en accipe muse
Ascreo quos ante seni: quibus ille solebat
Cātādo rigidas deducere montibus ornos
His tibi grinei nemoris dicatur origo
Ne quis sit lucus: quo se plus iactet apollo
Quid loquar aut scyllam nisi quā fama secuta est
Candida succintā latrātibus inguina mōstris
Dulichias vexasse rates: et gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis
Aut vt mutatos teri narrauerit artus
Quas illi philomena dapes: que dona parari
Quo cursu deserta petierit: et quibus ante
Infelix sua tecta superuolauerit alis
Omnia que phebo quondam meditāte beatus
Audiit eurotas: iussitqꝫ ediscere lauros
Ille canit: pulse referunt ad sydera valles
Cogere donec oues stabulis numerumqꝫ referre
Iussit: et inuito processit vesper olimpo

¶ Construe sic. Thalia. id est illa musa prima id est principalis. dignata est. id est voluit ludere id est cantare versu syracusio. id est versu buccolico. et ipsa thalia non erubuit id est non puduit eam habitare id est freqũtare siluas. i. nemora ꝛ cum canerẽ reges. i. cum describerẽ facta regũ ꝛ ꝓlia. i bella apollo sinthi⁹. i. ĩ illo mõte nat⁹ vellit. i. mouit aurẽ ꝛ ip̃e admonuit. i. docuit pastorẽ. i. me v̾giliũ dicẽdo. o titrre. i. o virgili oꝫ pascere ouẽs pĩgues. i. dicere carmẽ buccolicũ ꝛ oꝫ dicere carmẽ deductũ. i. bñ digestũ. ꝛ ego virgili⁹ meditabor. i. cogitabo musã aggrestẽ. i. carmẽ buccolicũ arũdine tenui. i. fistula dulcimã aliq̃ superũt tibi. i. supabũdabũt q̃ cupiãt. i. o varre dicere. i. describere tuas laudes ꝛ q̃ cupiãt cõdere i. narrare ꝛ̃ stia bella. i. ꝓlia dura: ꝛ ego nõ cano ĩiussa si q̃s tñ sit capt⁹ amore. i. leticia leget carmia tua ꝛ laudes tuas. ꝛ o varre nr̃e mirice. i. ille arbores et nemus omne. i. oĩs silua canet te. i. laudabit tua facta et nulla pagina. i. charta est gratior. i. delectabilior q̃ illa pagina que p̃scripsit nomẽ. i. laudes ip̃ius varri. o pierides o muse pgite. i. cãtate. chron⁹. i. ille iuuenis. et masyllus. i. ali⁹ iuuenis videre. i. viderũt sillenũ. i. illũ pedagogũ bachi iacẽtẽ. i. q̃escentẽ somno. i. ꝓpter somnũ iflatũ venas. i. plenũ venas iacho. i. bacho hesterno. i. hesterna die sumpto vt semp solet et serta i. corone iacebãt. i. erãt delapsa. i. remota capiti. i. a capite ꝓcul. i. longe et cãtar⁹. i. illõ vas grauis. i. põderosũ pẽdebat. i. pẽsus erat ansa attrita. i fracta et ipsi pueri aggressi sunt et ĩiciũt. i. adiũgũt vincula ex ip̃is sertis. i. coronis quia ille senex. i. sillenus luserat. i. deriserat illos ãbos pueros spe carmĩs. i. sperãdo carmĩa ab illo et egle. i. illa puella addit. i. adiũgit se sociã timidis. i. illis pueris timẽtib⁹. egle. i. illa dea pulcherrima naiadũ. i. nimpharũ fontiũ pĩgit. i. maculat vidẽti. i. silleno frõtem moris sanguineis. i. illis fructibus rubeis et pĩgit tẽpora. i. illas partes capitis: ille scꝫ sillen⁹ ridẽs. i. deridẽs dolũ. i. fraudẽ inq̃t. i. dixit q̃. i. ꝓp̃ q̃d nectitis. i. colligitis vincula. i. ligamĩa: o pueri soluite. i. dissoluite me satis est me potuisse videri a vobis et cognoscite. i. eligite: o pueri illa carmina q̃ vultis et carmĩa erũt vobis ꝓ mercede: et aliud mercedis. i. alia merces erit huic. scꝫ egle. et ip̃e sillen⁹ ĩcipit cãtare simul. i. pariter. tũ. i. qñ sillen⁹ ĩcepit cãtare videres. i. videre potuisses fãnos. i. deos siluestres et feras. i. aĩalia siluestria ludere. i. saltare ĩ numerũ. i. scđm armoniam cãtus: et tũ videres cacumĩa. i. frõdes motare. i. frequẽter mouere quercus rigidas. i. asperas: et rupes ꝑnasia. i. mons thessalie nõ tm̃ gaudet phebo. i. illi deo. et ismarus et rodope. i. illi mõtes thracie mirãtur. i. admirãtur orphea. i. orpheũ cantantẽ. quãtũ oĩs mũd⁹ gaudet. i. letaꝛ̃ silleno cãtãte et ip̃e sillen⁹ canebat vti. i. sicut semĩa terrarũ et aĩe. i. aeris et maris. i. aque et ignis liquidi. i. puri fuissent coacta. i. collecta ꝑ ianemagnũ. i. ꝑ magnũ aerẽ vacuũ et ip̃e canebat vt. i. sicut oĩa exordia. i. principia faerũt his primis scꝫ seminibus et canebat sicut orbis. i. rotunditas tener. i. mollis mundi concreuerit. i. simul creuerit et canebat sicut solum. idest terra ceperit durare. id est fieri durum. et canebat quomodo

orbis cepit discludere.i.in diuersas partes claudere nereā.i.deū marinū pontho.i.a mari.et canebat qualiter orbis ceperit paulatim sumere formas.i.figuras rerū et canebat sicut terre stupeant.i.mirātur solem lucescere.i.lucē emittere nouū.i.insolitū et ipse canebat sicut ymbres.i.pluuie cadant.i.decidant altius.i.ab ethere sūmotis nubibus.i.eleuatis nubibus in altum:et ipse canebat sicut silue.i.nemora incipiāt surgere.id ē crescere primū.i.a principio et ipe canebat cūq3.i.quo tpe aīalia rara.i pauca aīalia errant.i.vagantur p mōtes ignotos.i.incognitos et ipe refert.i.canit lapides pyrre.i.illius mulieris iactos.i.proiectos post se et canit saturnia regna.i.diluuium ipsius saturni.et ipse refert narrat volucres.i.aues caucaseas.i.a caucaso monte dictas:et ipse refert furtum pmethei.i.illius astrologi et ipse sillenus adiūgit hylam.i.illū puerum relictū.i.submersum in fonte quo.i.in quo fonte naute.i.nauigātes clamassent.i.clamando vocassent ita vt omne littus sonaret.i.resonaret illas voces deiectas sc3 hyla hyla ⁊ ipse sillenus solatur.i.consolatur pasiphe3.i.vxorem mynois regis amore iuuēci.i.ppter amorem vnius thauri fortunatam.i.felicem si nūq̄ armenta.i.thauri fuissēt et ipse sic canebat.ah virgo.i.o mulier infelix.i.misera que dementia.i.stultitia cepit.i decepit te:nā pretides.i.ille filie impleuerunt.i.repleuerunt agros falsis mugitibus.i.falsis vocibus:tamen nulla illarū secuta est tam turpes concubitus.i.tam mala cōnubia pecudū.i.thaurorum q̄uis ille timuissēt aratrum.i.iugum collo.i.in collo et q̄uis ipse quesissent.i.quesiuissent cornua in fronte leui.i.plana fronte et ipse sillenus canebat ista verba. Ah virgo infelix.i.misera tu nūc erras.i.vagaris in montibus:⁊ ille sc3 thaur⁹ suffult⁹ lat⁹ niueū.i.hñs lat⁹ niueū.i.cādidū iacītho.i.illa herba rumīat.i.digerit herbas pallētes.i.pallidas sub ilice.i.illa herba nigra i.vmbrosā:aut.i.vel ille thaur⁹ seqt̄ aliquā.i.vaccā ī magno grege.i.in magno armento boum.et vos nimphe dictee.i.cretēses claudite.i.claudatis saltus.i.saltationes nemoru3.i.siluarū.si q̄ vestigia bouis.i.thauri errabunda ferant sese.i.veniant obuia.i.facta in obuiam nostris oculis forsitan alique vacce perducant.id est ducant illum thaurum captu3 amore vnius vacce in herba viridi aut secutum armenta.i.alios boues perducant inq̄ ad stabula corthinia.i.cretensia et ipse sillenus canit puellam hesperidū.i.illarū triū puellarum miratā.i.que admirata est mala.i.poma et ipse sillenus circūdat.i.narrat phetontiadas.i.sorores phetontis esse mutatas musco.i.in muscum corticis amare.i.acerbe et ipse sillen⁹ erigit.i.eleuat alnos.i.arbores pceras.i.altissimas solo.i.a tra. et sillen⁹ canit vt.i.quemadmodu3 vna sororum.id est vna musarum duxerit in montes arnas.i.in colles parnasi gallū.id est illum poetam errantem ad flumina.id est aquas parmissi.id est illius fluuii et sillen⁹ canit vt omnis chorus id est omnis populus phebi.i.illius dei assurrexit id est honorem fecerit viro.i.gallo:et sillenus canit vt linus.i.ille pastor ornatus crines.i.habens crines ornatos apio.i.illo flore amaro:et ornatus floribus dixerit.i.ptulerit diuino carmine hec verba sequentia illi

sc3 gallo.o galle muse.i.nimphe dant tibi hos calamos.i. istas fistulas tu accipe illos quos calamos muse dederuntante ascreo.i.illi poete se=ni.id est antiquo q̄bus calamis ille linus solebat deducere.i.deorsuz du cere ornos rigidas.i.illas arbores duras cantando.id est modulando il lis calamis:et o galle dicatur.id est canatur origo.i. principiū nemoris grinei.i.silue dedicate apollini ne quis sit lucus.i.ne aliquod sit nemus quo.i.de quo apollo iactet se.i.glorietur.quid loquar.i.quid debeo dice=re:aut loquar.i.canam scyllam.i.filiam nisi.i.illius regis quam scilicet scyllam succintam.id est circundatam inguina candida. id est illas par=tes candidas monstris marinis.id est canibus marinis fama secuta est i.de qua dicitur ipsam vexasse.i.versasse rates dulichias.i.naues vlixis quā fama secuta est lacerasse gurgite in magno.i.in alto mari nautas i.nauigātes timidos canibus marinis.id est illis monstris.¶ Aut q̄d ego loquar aut loquar.id est dicā vt sillenus narrauerit artus.id est mē bra theri.id est regis therei mutatos.id est variata ꝓpter dapes: quas dapes.id est que cibaria et q̄ dona philomena.id est vxor sua pararit.id ē parauerit illi thereo et sillenus canit quo cursu.id ē q̄ velocitate ille the reus petierit deserta sc3 loca et quibus alis.i.cum quibus alis ille there us infelix.id est miser volitauerit super tecta sua:et ille id est sillenus ca=nit id est narrat omnia que eurotas id est ille fluuius que beatus id est felix audit id est audiuit phebo quondā meditante id est cogitante et ca nit omnia que iussit lauros id est illas arbores ediscere id est comprehen dere et valles pulse id est percusse referūt illa dicta a silleno ad sydera et ipse sillenus canebat donec vesper iussit id est precepit cogere id est duce re oues stabulis et donec iussit referre numerum id est reducere numeꝝ et canebat donec vesper processit id est venit olimpo id est ab illo mōte ī=uito id est nolente quia ille mons libenter audiebat armoniaz cantus ipsius silleni.¶ Prima cyracusio. Titulus huius eglogeest fannorum satyrorum silenorum delectatio.et sunt fanni dii pastoꝝ. satyri vero sūt parui dii rep̄hensores.silleni sunt dii īcubi. Istam eglogam fecit virgili us principaliter ad laudem varrii amici sui et sepe fuit decantata ī citha=ris quia delectabilis est et iocosa:et primo excusat se virgilius quia sub stilo buccolico decantat laudes varri. Posset eñ reprehendi eo ꝙ non ē vsus stilo grandiloquo.dicit igitur ꝙ non est reprehendendus stilus buc colicus.quia talia prima et principalis musa dignata est ludere vel can tare versu ciracusio.i.est musa ytalica locuta est per theocritum poetaz qui erat de ciracusa ciuitate:et est cyracusius deriuatio greca quia lati ne dicitur cyracusanus Iste enim theocritus fecit buccolica et ipsum in secutus est virgilius in hoc opere buccolico quod intelligitur nunc per siluas et nemora ¶ Cum canerem id est quando ꝓponerem scribere e=neydē ⁊ gesta regū romanoꝝ apollo cinthius diuertit aurem meam ꝗ

carmine buccolico. Et dicit notanter apollo quia ipse est deus carminũ Et dicitur cynthius a monte cynto vbi colitur et vbi nutritus fuit ante q̃ esset deificatus. Per hoc vult dicere q̃ quando volebat scribere eneydem octauianus iussit eum describere buccolica et iocosa carmĩa ¶ Admonuit pastorem. id est dicit virgilio. tityre oportet pascere pingues oues id est dicere carmen buccolicum deductum. i. bene digestũ et subtile. et ẽ translatio sumpta a lana bene carpinata que deducendo subtiliatur.

¶ Nunc ego: ponit aliam excusationẽ quia multi alii erũt qui dicent laudes et prelia vari qui obtinuit contra germanos ⁊ acquisiuit magnã gloriã ⁊ pecuniã maximam. qui varus procurauit virgilio q̃ plurimos honores et fauores apud cesarem. ¶ Non iniussa cano. Ponit aliam excusationem quia ex precepto cesaris vtitur stilo buccolico ¶ Si quis tamẽ. id est q̃uis iste stilus non sit grandiloquus sed buccolicus et humilis sicut mirica est arbustum humile tamen in eo videbuntur laudes vari ¶ Nec phebo id est nullum carmen ẽ delectabilius cesari q̃ illud quod est intitulatũ de varo. Et est alia excusatio. cesar multum dilexit varum ⁊ libẽter audiuit carmĩa de eo facta siue buccolice siue alr̃ ¶ Pergite pierides. Hic virgilius vocat pyrrides id est musas que sunt in monte pyrenco vt cantent ⁊ dicant illa que sillenus dixit pueris: et ponit hic nomĩa puerorum quorũ vnus vocabatur chronus ⁊ alius masylus qui secum habebant vnã puellam sociam ⁊ nympham que vocabat aegla in latino ⁊ aegle in greco. isti tres petebãt carmen a silleno poeta: vel deo incubo. ¶ Et est notandum q̃. varus et virgilius studuerunt sectam epycuri. philosophi sub sirone doctore. ideo propter vicinitatem vocabulorum: per syllenum intelligit syronem loquentem. et per chronum et masylum intelligit se et varum et adiungit puellam ad ostendendum sectã epycuream que posuit felicitatem in delectationibus corporeis. et quidam ibi habent versum truncatum. chronus masilus aegle. sed non est versus immo est quidam titulus continens nomina personarum sequentium ¶ Sillenum pueri. id est isti pueri predicti scilicet varus et virgilius viderunt sillenum id est syronem magistrum suum iacentem in antro. Et describit hic virgilius vnum hominem ebrium. Epycurei eñi ponebãt felicitatẽ in delectatõe ciborũ et venereorum vt dictum est. Dicit ergo q̃ ille magister tantum potauerat q̃ dormiebat in antro quia ceciderat in foueam et tam alte leuauerat nasum suum in potando q̃ sertum suum scilicet laurea magistralis ceciderat a capite et cantarus id est gobeletus vel vas aptum ad poculum ceciderat. ex alia parte et habebat ansam ruptam

¶ Aggressi nam sepe. id est isti pueri sepe sunt aggressi ad illum senem cũ aegle puella et q: ipse senex sepe ꝓmiserat eis carmĩa sꝫ soluere recusabat ideo in se conspirauerunt ligare pedes ⁊ manus eius ⁊ nunq̃ euꝫ

dissoluere donec daret eis ꝓmissa sepe carmina. Ceperūt igitur virgas ex quibus erat facta corona et ex illis virgis ligauerūt eū vt proposue-rant: aegle autem musa pulcherrima cepit mora et intinxit eius faciem ¶ Ille dolum ridens. i. ille magister sillen⁹ videns se deceptū risit nec ve recūdatus est quia secūdū sectam epycuri non erat verecundū inebriari et dicit ad pueros quo vincula nectitis. i. soluite me eodem iure quo li gastis quia pro. delectatione debet vobis sufficere vidisse me ebriū ꝛ liga tum et hoc etiā dicit q: fani nimphe et silleni non videntur nisi quādo volūt: soluite ergo me ꝛ dabo vob ābob⁹ carmīaq̄ vultis sʒ socia vestra scʒ ae gle hēbit aliam mercedem q̄ carmen scʒ stuprū qd virgili⁹ dicit verecū-de ¶ Simul incipit ipse. i. his dictis sillenus incipit dicere carmē quod sequitur ¶ Tum vero. i. quando sillen⁹ incepit cantare tūc carmen suū erat tam suaue et tam iocūdū q̄ omnia coreabant scʒ fere siluarū mon tes et nemora ¶ Et dicit in numerum. quia saltantes in coreis mouen-tur secundum mensuram carminis. et est motare freq̄tatiuum de mo ueo moues ¶ Nec tātū phebo. i. mons ꝑnasus vbi adorat̄ pheb⁹ in thes salia non hūit tātū gaudiū cantante ibidem phebo q̄tū gaudiū habue-runt montes et silue cātante silleno: nec ismarus et rodope mōtes thra-cie. In quibus cātauit orphe⁹ tātuʒ gauisi sunt ex carmine orphei q̄tū ex carmine silleni ¶ Nāqʒ canebat. Hic reddit cām illius leticie. q: ca-nebat sillenus quomodo mūd⁹ incepit et ex quib⁹ principiis cōstat om ne quod est et quomodo semina rerū fuerūt coacta per inane. ¶ Unde de rerum origine sicut hēt̄ in phisicis. diuerse fuerūt philosophoꝝ opini ones q: anaxagoras dicebat omīa fieri ex igne. et thales milesius ex hu more. ideo vocāt poete occeanū prēm: alii ex q̄tuor elemētis sicut ampe docles. Sed epycurei dicūt duo esse rerū principia scʒ corp⁹ et inane. di-cūt enim corpus esse athomos. i. paruas ꝑtes indiuisibiles que appa-rent in radiis solarib⁹. et vocauerūt inane illd spatiū in quo sunt atho-mi. Donat⁹ etiā sapiebat istā sectam qñ dixit nomē significare corp⁹ aut rē: q: corpus vocat rem sensibilem. rem vero vocat illud qd non sentit̄ et quia omne quod est aut est cōtinens aut cōtentum. ideo ex istis duob⁹ sunt quatuor elementa et ex elementis sunt mixta. ideo dicit q̄ ista duo sunt semina terraꝝ ¶ Et anime. i. venti vel aeris ignis et aque. vocat eñ aerem aīam vel ventū aut spiritū ¶ Liquidi. i. puri et postea totus or bis creuit ab istis. Canebat etiā quomodo mundus incepit crescere et accipere diuersas figuras ¶ Iamqʒ nouū. i. canebat quomodo sol ince pit lucere: et est lucesco inchoatiuū de luceo luces ¶ Altius atqʒ cadāt id est canebat quō fiebat pluuia ex vapore aquoso eleuato sursum ꝛ cū frigiditate medie regionis aeris cōcreto et ī guttas constricto que a sua pluralitate dicūtur pluuia. ¶ Rara per ignotos. i. canebat quomodo aīalia inceperūt discurrere per mōtes nouos et ignotos ¶ Hic lapides Hic tāgit fabulam de origine mūdi quā late ponit ouidius in primo me thamorphoseos. loquit̄ eñ hic ad pueros predictos. pueri auteʒ delectā tur in fabulis: fabule etiam in parte inuēte sunt ad delectationem illa

autem fabula dicit ꝙ post diluuiũ pyrra et deuchalion remanserunt soli sed a phebo habuerunt oraculum seu responsuȝ ore prolatũ ꝙ mulier preiiceret post se lapides et similiter vir et ex lapidibus mulieris debebant nasci mulieres et ex lapidibus viri nascituri erant mares. ¶Saturnia regna. Hic mutatur ordo fabule quia primũ diluuium non fuit tempore saturni sed tp̃e egidis regis thebanorum. Scd̃m ꝯo diluuiũ fuit tempore deucalionis et pyrre. ¶Caucaseasꝗ. i. sillenus canebat quomodo in caucaso monte altissimo assyrioꝝ mercurius deus eloquẽtie deus rõnis deus prudentie ligauerat ad petram prometheum cuius cor corrodebat aquila ꝛ causa huius fuit ꝙ cũ oĩs ignis ex iouis institutione eẽt extinctus in terris Minerua dea sapientie dedit cõsiliũ prometheo vt cum quadã facula furaretur ignem phebi et ip̃m dedit hominibus iõ dii fuerunt irati et immiserunt mundo fameȝ et matrem ꝑ quam fictionem intelligitur ꝙ ꝓmetheus fuit prudentissimus astrologus et primus docuit assyrios astrologiã quã studuit in monte caucaso cum maxĩa solicitudine et cura peruigili que intelligitur per aquilam corrodentem cor quia cura dicitur quasi cor vrens. Iste prometheus consilio minerue furatus est ignem solis id ẽ cognouit per rõnes naturales quõ gñatur ignis in aere ꝛ ostendit hominibus quõ p̃t ignis generari in terris ex collisione duoꝝ corporum solidoꝝ sicut in fusillo. Ağ irati dii miserunt fameȝ in terram quia ex vsu ignis generatur fames quãdo scȝ bellatores incenderunt vrbes et villas et etiam si homines omẽs vacarent ad fabricam auri ꝛ argẽti totus mũdus efficeretur sterilis et famelicus. ¶His adiungit hylam id ẽ sillenus adiunxit predictis historiam hyle qui fuit quidã speciosus puer quẽ amauit hercules qui iuxta misiam ciuitatem qñ vadabat equos submersus est quem fecit queri hercules ꝑ nautas clamantes et altis vocibus dicentes. hyla hyla. et non est inuentus locꝰ eius. ¶Et fortunatã: id est canebat etiam sillenus de pasiphe vxore regis minoys que concubuit cum thauro cõtra quã exclamat qr turpissime amauit et dicit. ¶Ah virgo infelix. et est ah interiectio fremoris sicut fy vel poy. pasyphem aũt meretricem vocat virginẽ nõ a virtute sed ab etatis verecunditate. ¶Prethides implerũt. Iste prethides fuerunt filie pretei et anthiope que filie arroganter presũpserũt dicere se eẽ iunone pulchriores quare iuno indignata immisit in eis talem fantasiam ꝙ semper putabant se esse vaccas credentes se habere cornua et timentes aratra nulla tamen earum commisit tam turpe cõnubium sicut fecit pasiphe et in hoc vitupat eam plusꝗ̃ prethides Et capitur ibi leui pro plano et habet primam longam. Iuxta illud Pro plano leui: pro leuitate leui. et est vltia de prethides breuis more grecorum sicut in primo eneidos. Ah virgo infelix. exclamat iteruȝ cõtra eius nfortunium vocans eam virginem sicut prius: dicens tu virgo infelix erras et vagaris nunc in montibus: et thaurus amicus tuus iuxta te cubans super latus in herba molli scȝ iacintho vel alia

herba ruminat herbas virides vel forte sequitur aliquam vaccā ī ali quo grege in silua cortines in qua cortine fuerūt aliquando stabula armentorum solis. Et non dicit ꝙ ille taurus sequatur aliquam vaccam in nemore gnosio quia mynos maritus pasiphes ibi regnabat ideo taurus non audebat illuc accedere et in his videt pasiphe sperare liberari a thauro et ipm dimittere ꝙdiu ruminat et quando sequit alia armenta ideo precatur nymphas predictas vt claudant tauro saltus nemorum sc; introitus vel exitus eorum. Et dicuntur silue saltus quia ibi salliant aīalia siluestria. ¶ Rumen est pars gutturis ad quam aīalia mittunt iterum herbas quas prius gulose sūpserunt. et ruminare est herbas sic digerere. ¶ Cum canit hesperidū. silue athlātis vocate fuerūt hesperide quia regnauerunt in hesperia inter quas fuit vna noīe athlātis cursu potissima que interfecit multos maritos quos currendo superauit. sed ypomenes eam deuicit in cursu in virtute pomorumque sibi dedit venus vt latius habetur super tertio eneydos Sillenus ḡ canebat istam historiam sc; quō athlāta mirabatur illa poma. ¶ Cum phetontiadas. i. sillenus canebat quomodo silue sorlis deflebant mortem phetontis fratris sui: et mutate sunt in alnum arborem vel in populum vt habetur decimo eneydos. ¶ Cum canit errantem id est sillenus canebat quomodo gallus poeta fuit effectus poeta et diuinator. vnde gallus semel ambulabat iuxta parmessū fluuium boecie grecie regionis qui parmessus habet multa brachia ideo dicit parmessi ad flumina. ⁊ tunc assumpsit eum quedā nympha ī montes aonas vel aonos. et est aonas actūs grecus et possessiuus et in illis montibus linus filius apollinis dedit sibi coronam magistralem ⁊ calamos musicales quos prius dederat cuidā antiquo poete de escrea ciuitate sc; eufori oni qui fecit quedā carmina de certamine calcantis et mopsi in grinco nemore de pericia diuinandi sed mopsus obtinuit qui melius diuinauit de paritate vel imparitate pomorum cuiusdam arboris: et ex dolore ꝯfusus calcas interiit Sed gallus de quo est hic sermo transtulit in latinū carmina illius euphorionis ciuis ascrei qui euphorion carmīe letificabat ornos et alias arbores. ¶ Quid loquar an scillam. Due fuerunt scille vna fuit filia nysi: et alia phorci. Sed poetice hic accipitur vnū pro alio sc; scilla nysi pro scilla phorci sicut ī georgicis domitus pollucis habenis id est castoris q̄ fuit domitor eq̄ꝝ Scilla eñi filia nysi non fuit mutata ī mōstrū marinū: sꝫ filia phorci Scilla aūt filia nysi regis megarēsiū mutata fuit ī alaudā ꝓpt̄ suꝰ ī nysū [illegible] sui noīs de qua scilla sic mutata ⁊ de p̄re suo solet dici. nō est tuta nisi sine niso filia nisi. quia auceps seu nisus semper prosequitur scyllam id ē alaudā: et scilla nisi ē regimē supplementi sicut dalida sansonis. ¶ Quam fama secuta est. id ē fama dicit istam scillam versasse et infestasse naues vlixis redeuntis a bello troiano: et est dulichius adiectiuum possessiuum regionis in qua regnabat vlixes.

¶ Aut vt mutatos. id est sillenus canebat quomodo membra thesei re

gis thracie fuerunt mutata et turbata propter dapes quas sua vxor dedit sibi comedendas. Et capitur nomen pro nomine sicut prius scilicet philomena pro phrogne sorore sua. Ãn theseus duxit phrognẽ in vxorem suam que erat filia pondionis regis athenarum que rogauit maritum suum vt iret athenas et adduceret sibi suam sororem videndam scꝫ philomenaꝫ: quam cum theseus adduceret violauit eaꝫ in via et ne ipa eum accusaret in via abscidit ei linguam dimisitqꝫ eã in nemore ipa tamen de proprio cruore scripsit in veste quã misit sue sorori quicquid sibi contigerat: que cum percepisset scelus patratum accepit ithim filium suum de theseo quem bene interfectũ et bñ coctũ dedit patri suo comedendum cui patri instantissime querenti vbi erat ythis. mater respondit Quod petis intus habes. id ẽ filius tuus est in ventre tuo. quo audito pre desperatione theseus fugit in solitudinem tanq̃ furiosus. igitur isti quatuor mutati sunt in aues scilicet theseus in hupupam fedam auem: ythis in phasianum volucrem comestibilem. progne in hyrundinem auem instabilem. et philomena in lucinam auem canoram. Et sic patet q philomena accipitur in textu pro progne sorore sua vel pro seipã quia ipã fuit occasio dandi illas dapes. ¶ Omnia que phebo. i. sillenus canebat omnia carmina que phebus cantauit in eurota fluuio filici laconum qui erat phebo consecratus iuxta quem sũt lauri plurimeqꝫ arbores phebi quas docebat phebus sua carmina. ¶ Ille canit. id est quando sillenus canebat: valles resonabant vsqꝫ ad celum yperbolice loquendo. ¶ Cogere donec oues. id ẽ canebat vsqꝫ ad vesperam sed sol quasi inuitus tendebat ad occasum propter delectationem quam habebat in illo cantu.

Septima egloga.

Forte sub arguta consederat ilice daphnis:
Cõpulerantqꝫ greges corydon et thirsis in vnum
Thirsis oues: corydon distentas lacte capellas
Ambo florentes etatibus: archades ambo:
Et cantare pares: et respõdere parati
Hinc mihi dum teneras defendo a frigore myrtos
Uir gregis ipse caper deerrauerat: atꝫ ego daphniꝫ
Aspitio: ille vbi me cõtra videt: ocius inquit
Huc ades o melibee: caper tibi saluus et hedi.
Et si quid cessare potes requiesce sub vmbra

Huc ipsi potum venient per prata iuuenci
Hic virides tenera pretexit arundine ripas
Mintius: eque sacra resonant examina quercu
Quid facerem: neqꝫ ego alcipeꝫ nec phyllida ha/
bebam
Depulsos a lacte domi que clauderet agnos
Et certamen erat corydon cum thyrside magnum
Posthabui tamen illorum mea seria ludo
Alternis igitur contendere versibus ambo
Cepere. alternos muse meminisse volebant
Hos corydon: illos referebat in ordine thirsis

¶ Construe sic. daphnis id ē ille pastor consederat id ē sisterat forte id
est a casu sub ilice id ē sub illa herba arguta .i. sonora et corydō ⁊ thyr
sis id est illi pastores copulerant. id ē ꝯgregauerant greges id est armē
ta in vnū et thyrsis id est ille pastor copulauerat oues et corydon co=
pulauerat capellas. i. capras distentas id est plenas lacte et ambo scꝫ
corydon et thyrsis erant florentes etatibꝰ. i. iuuenes ⁊ ambo erant ar
chades id ē pastores archadie et ambo erant pares id est eq̄les canta=
re id est ad cantandum et ambo erant parati respondere hic. i. in isto
loco dum defendo. i. prohibeo myrthos id ē illas arbores teneras id ē
molles a frigore id ē frigiditate caper vir id ē masculus gregis id est
armēti deerrauerat id ē deuiauerat et ego aspicio illū daphniꝫ pastorē
et vbi id ē postq̄ꝫ ille daphnis videt. i. aspicit contra. i. econtrario ipse
otius id est quietus inquit. i. ait o melibee ades huc. i. veni huc caper
est saluus tibi et hedi. i. capri et si potes cessare aliquid id est dimittere
laborem requiesce sub vmbra et iuuenci. i. ipsi boues venient huc po=
tum id est ad potandum per prata id ē per agros et mītius id ē ille flu
uius pretexit id ē cooperit ripas virides arundine id ē calamo tenera
i. recenti et examina. i. apum ꝯgregationes resonāt. i. murmur faciūt
de quercu sacra. i. illa arbore consecrata. Quid facerē in isto loco: qr
ego nō hēbam alcipem id est illā puellam neqꝫ phillida. i. amasiā illā
q̄ clauderet. i. includeret agnos depulsos remotos a lacte. i. ab vberi
bus matris et corydon erat. i. hēbat magnū certamē. i. magnū iurgi
um cū thirside. i. cū illo pastore et ego posthabui. i. postposui mea seria
i. meas delectationes ludo. i. ioco illoꝝ āboꝝ et ābo cepere. i. inceperūt
cōtēdere. i. certare versibꝰ alternis. i. alternati dictis et muse. i. dee vole
bant. i. cupiebant meminisse. i. memorasse versus alternos et corydon
referebat. i. proferebat hos versus et thirsis referebat illos versus in

ordine .i.per ordinem.¶ Forte sub arguta.Huic egloge preponit̄ ta-
lis titulus:melibeus ⁊ corydon thirsis: tamē in textu pro melibeo pōi
tur daphnis et introducunt̄ duo pastores scꝫ thirsis ⁊ corydon qui cer
tant inuicem et vocant daphnim vt audiat eorum certamē Et volunt
aliqui intelligere ꝑ daphnim cesarē et per corydonem virgiliū et per
thirsim inimicos virgilii et vincūt̄ sicut fuerunt bauius et meniꝰ poe
te miseri .et alii volunt ꝙ thirsis sit macer et corydon virgilius et me
libeus varus et alii volunt ꝙ thirsis sit tullius q̄ certat ꝯtra virgiliū
dr̄ ĝ forte.i.fortuitu aduerbiū dubitandi vel casuale daphnis sedebat
sub ilice arbore arguta.i.sonora resonanti vel stridenti :sed alibi argu
tum significat breue sicut in georgicis argutūqꝫ caput. Daphnis aūt
intelligitur quidā dominus qui fuit filius mercurii¶ Copulerant.i.
ꝯgregauerāt in vnū.i.simul:et est ꝓlēsis.Thirsis oues.i.thirsis copu
lerat oues et corydon capras distentas lacte.i.plenas qꝛ plena vbera
distendunt̄¶ Ambo florentes etatibus.i.iuuenes archades ābo.i.nō
vere de archadia qꝛ res agebatur in mātua que non est in archadia sꝫ
archades .i.sapientes sicut si eēnt de archadia vnde fuerūt multi pħi
¶ Et cantare pares .i.erant in scientiis equales et parati responde-
re.¶ Hic mihi .i.qñ colligebā myrthos teneras in estate ꝓ ouibus ne
corrūpantur a frigore hyemis.¶ Vir gregis.et capitur ibi vir abusi
ue qꝛ solū ꝑtinet hoī sed nō tūc aspicio daphni et ip̄e me vocauit o me
libee .i .o virgili qꝛ nunc capitur melibeus pro virgilio ades huc.id ē
veni qꝛ nō solū caper est tibi saluus imo et hedi .i.pr̄es mātuani et eoꝝ
filii qd̄ daphnis certificabat tanq̄ diuinus poeta.¶ Et si quid. i. scio
te esse virum laboriosum tamen si potes cessare et quiescere a labore re
quiesce mecū sub vmbra.¶ Huc ipi potū .i.maneas hic qꝛ locus est de
lectabilis qꝛ h̄ est mitius circūdatus arundine ⁊ herba viridi et ē pr̄ia
abūdās melle qꝛ sunt examina .i.societates apum ī quercu. ¶ Quid
facerem .h̄ virgilius tacite excusat se nō posse hic morari:qꝛ nō hꝫ h̄ su
am ꝯiugē sicut hn̄t illi duo certatores q̄ gubernaret agnos suos ⁊ ma
xime qꝛ longū et magnū est certamē.¶ Posthabui.i.postposui meam
necessitatē querēdi caprū ludo eoꝝ.i.versibus eoꝝ qꝛ dictū ē prius lu
dere q̄ vellē.¶ Alternis.i.muse nolebant ꝙ ego seruareꝫ oīa dicta eo
rum.¶ Hos corydon.i.corydon incipiebat hos versꝰ .et thirsis respō
debat.

¶ Corydon

Nimphe noster amor libetrides aut michi carmen
Quale meo codro concedite:proxima phebi
Versibus ille facit:aut si non possumus omnes
Hic arguta sacra pendebit fistula pinu

¶ Construe.o nimphe libetrides .i.sic dicte exn̄tes nr̄ amor . i. nostre
delicie concedite.i.date mihi corydōi tale carmē quale dedisti meo co-
dro .i.illi poete quia ille codrus faciebat carmina proxima . i.similia

versibus phebi id est illius dei. aut si nõ possumus facere oms versus similes phebi versibus fistula arguta id ē sonora pendebit in pinu id ē illa arbore sacra id est cõsecrata. ¶ Nimphe nr̄ amor. hic incipit corydon et inuocat nimphas qr vt dicit varro nimphe et muse idem sūt qr aque in motu suo faciunt musicam et dnr libetrides a libetro fõte vbi coluntur nimphe: orat ergo nimphas vt cõcedant sibi facere talia carmina qualia faciebat codrus qui faciebat versus similes versibus phebi. ¶ Aut si non possumus. qr postea dicet nõ oia possumus oms: iõ orat vt si non possit oms versus facere similes versibus codri saltem ꝓ sacrificiorum munere suspendet fistulam suam ad pinū sacrā que est arbor consecrata matri deorum. Thirsis.

Pastores hedera crescentem ornate poetam
Archades: inuidia rumpantur vt ylia codro
Aut si vltra placitum laudarit bacchare frontem
Cingite: ne vati noceat mala lingua futuro

¶ Construe. o pastores archades ornate id ē adornate me poetam crescentē id ē nascentē hedera id ē illa herba. vt ylia id ē viscera rumpantur id ē frangātur inuidia id est propter inuidiā codro. i. illi poete aut si ille laudarit id ē laudauerit codrum vltra placitū. i. vltra ꝙ placeat mihi cingite. i. ornare frontē. i. caput bacchare id ē illa herba ne mala lingua noceat vati futuro id ē pote venturo. ¶ Pastores hedera. hic thirsis respondet corydõi per quatuor versus et loquitur humilr̄ non dicens se poetam nisi solum insipientē et sibi displicet ꝙ iam corydon orauit fieri similis codro id ē cornificio in arte poetrie iõ orat pastores archadie vt dent sibi coronam hederā ex qua coronabanť poete quia semꝑ viridis est sicut et carmina merenť eternitatem. Et petit illā coronā sibi dari vt codrus ꝑ inuidiā crepetur medius qr inuidus pl⁹ nocet sibi ꝙ inuidioso et qr inuidia est inter pares et inuidia respicit ī alterum. iõ oñdit se maiorem vel parē codro. Aut si vltra. id ē si codr⁹ derisorie laudauerit me ad vituperationem. o pastores archadie cingite frontē meam bacchare. i. herba que valet contra fastinum siue est espicon herba perforata vel herba sctī iohis que dr fuga demonū: ne vana id ē ne lingua inuida codri noceat mihi.

Corydon

Setosi caput hoc apri tibi delia paruus
Et ramosa micon viuacis cornua cerui
Si proprium hoc fuerit leui de marmore tota
Puniceo stabis suras euincta cothurno

¶ Construe. o delia. i. o dyana micon. id ē seruus tuus paruus. id est iuuenis dabit tibi dono caput apri setosi id i. habentis setas et dabit

tibi cornua ramosa.i.ramis plena cerui viuacis.i.illius aialis diu viuentis et si hoc scz donū meū fuerit proprium .i.si tibi placet scz tu stabis.i.eris euincta tota.i.ornata tota de marmore leui.i.plano dico euicta suras.i. caligas hñs cothurno.i.illo calciamento puniceo.i.punicei coloris tincto. ¶ Setosi.hic loquitur corydon ad dyanam quatuor versibus dicēs ꝙ micon iuuenis pastor seruus ꝛ nepos suus dabit munera dyane que est dea venatorꝫ dabit eni sibi caput apri et cornua cerui viuacis .i.diu viuentis:qr sicut dicit plinius in historia nāli ceruꝰ senex querit serpentē et ex respiratione hanelitus trahit eum de foramine et ipm comedit et in illa comestione viuiscit et resumit vigorem. ¶ Si propriū fuerit.i.si acceptum fuerit tibi mihi dare munus quod peto faciam tibi statuam de leui marmore .i.plano et terso et dabo tibi caligas puniceas .i.purpureas et est cothurnus calciamentū vtriqꝫ pedi aptum: iō dr cothurno in singulari et suras.i.thibias in plurali et pertinebant poetis et venatoribus.

Thirsis.

Sinum lactis et hec tibi liba priape quot annis
Expectare sat est: custos es pauperis horti
Nunc te marmoreum pro tempore fecimus: at tu
Si fetura gregem suppleuerit: aureus esto

¶ Construe.o priape.i o deus hortoꝝ sat est expectare.i. satis expectasti sinū lactis .i.vas plenuz lacte et hec liba id ē hec sacrificia quot [an]nis id est singulis annis: et tu es custos horti. i.agri pauperis et nos fecimus te marmoreū id ē ymaginem tuam marmoream pro tempore Si tamen fetura id ē si nutrimentum vel partus suppleuerit id ē augeat gregem tu esto aureus id ē faciem tuam statuam auream.
¶ Sinum lactis.Hic thirsis facit votum priapo deo hortorum et dicit ꝙ tempore sue paupertatis habebat eius ymaginem marmoream in horto paupere et presentabat ei munera parua scz sinum lactis vel placētas que in estate iocose comedunt in hortis et ꝺm aliquos sinum pro vase est neutri gñis prima longa.Seruꝰ tamen et greci dicunt sinus quia semper est masculini generis .Sed pro vase est prima longa et pro gremio prima breuis iuxta illd Replet mamma sinum lactisqꝫ coagula sinū.ꝛ est semper quarte declinationis et in sinu abrahe et ꝓ vase sinus est vas in quo colatur lac mulsus .dicit ergo thirsis ad deū horti.o priape iam satis expectasti sinum lactis et liba et fuisti horti custos pauperis .Sed si muse vellent mihi concedere q̄d postulo ego tibi faciam statuam auream scilicet si sim diues et si fetura id est nutrimētum a fouendo suppleat gregez id est administret et augeat gregē.

Corydon

Nerine galathea thimo michi dulcior hyble
Candidior cygnis: hedera formosior alba
Cum primum pasti repetent presepia tauri
Si qua tui corydonis habet te cura: venito

¶ Construe. galathea .i. amica mea nerine id est nerei filia est dulcior id ē suauior mihi corydoni thimo id ē illa herba hyble id est illius opidi et galathea est mihi candidior cignis. id est illis aīalibus ⁊ ē formosior id ē pulchrior hedera id ē illa herba alba. i. candida et o galathea si qua cura id est aliquis amor tui corydonis id ē tui amatoris hꝫ te. i. te detineat venito. i. veni ad eum cum thauri. id ē illa aīalia pasti. id ē saturati repetēt id est querēt vel redibūt ad presepia. i. ad stabula sua ¶ Nerine galathea. hic loquitur corydon certando de pulchritudīe amice et dicit ꝙ nerine id est galathea filia nerei est sibi dulcior ꝙ̄ sit thimus apibus in illo opido vbi est abūdātia thimi herbe quā diligunt apes et ē nerine patronomicū grecū: qꝛ feminina patronomica terminant in ne sicut nerine aut in yas sicut pelias: aut in is sicut phillis. ¶ Cādidior id est albior illa aue scꝫ cigno et pulchrior ꝙ̄ hedera alba cuius lignū est pulchrius ꝙ̄ hedere nigre. ¶ Cum primū. Precatur corydon amicam suam nerinem vt veniat ad eum qn̄ tauri erunt pasti saltem si habeat curam corydonis vel diligat eum. Thir.

Immo ego sardoniis videar tibi amarior herbis
Horridior rusco: proiecta vilior alga:
Si michi non hec lux toto iā longior anno est
Ite domum pasti si quis pudor: ite iuuenci

¶ O amica mea imo ego videar. id ē videri possum tibi id ē a te amarior herbis sordoniis. i. de sardonia ⁊ videar horridior. i. asperior rusco id ē illa herba amara et videar tibi vilior id ē turpior alga id ē illa herba ꝓiecta id ē cōtēpta. Si hec lux. i. dies ista nō est iā lōgior toto āno. o iuuenci pasti id ē saturati ite domū si quis pudor nobis est. i. si quā habetis verecundiam ¶ Immo ego. thirsis ꝑ cōtrariū loquitur de amica sua dicens ꝙ ipe bn̄ diligit eā sed nō diligit ab ea imo ipe est amarior sibi ꝙ̄ herbe sardonice qꝛ in sardonia sūt herbe similes apiastro que mel faciunt amarissimū et cōtrahūt labra hoīs edentis ac si vellet ridere et interficiūt hoīem ridendo Et ruscus ē herba amara et alga etiam quā ꝓiicit mare super littora ex qua stercorant agri. ¶ Si mihi nō hec lux. ostēdit se amare eā qꝛ vna dies est sibi longior āno. ¶ Ite domū. loquitur ad gregem vt redeat domū: qꝛ pudor est tā diu morari in pascua et hoc dicit qꝛ sperat ꝙ qn̄ venient iuuenci de pascuis sicut prius dicit corydon cū primū pasti tunc veniet amica sua.

Corydon

Muscosi fontes: et somno mollior herba
Et que vos rara viridis tegit arbutus vmbra
Solsticiuz pecori defendite: iam venit estas
Torrida: iam leto turgent in palmite gemme

Construe sic. vos fontes muscosi. i. herba muscosa cooperti ꝛ tu herba mollior. i. dulcior somno ꝛ arbutꝰ viridis. i. illa herba q̄ tegit. i. coperit vos fontes vmbra rara id ē parua defendite id ē ꝓhibete solsticiū id ē calorem solis pecori. i. gregi qꝛ estas id ē calor torrida id ē vehemēs venit et gemme. i. botri turgent. i. inflant in palmite leto. i. in ramis vinearum. ¶ Muscosi fontes. h loquitur corydō et certat de alia delectatione tp̄is estum precando ꝙ crescat herba que est mollis ad dormiendū et ꝙ fontes sint muscosi. i. herba coopiat eos. et sint arbuta frōdosa. orat ḡ oīa ista sibi dari vt depellant solsticiū qꝛ qn̄ ista nascuntur recedit solsticium hyemale et accedit estas Thir.

Hic focus et tede pingues: hic plurimus ignis
Semper: et assidua postes fuligine nigri
Hic tantum boree curamus frigora: quantum
Aut numerum lupus: aut torrentia flumina ripas

¶ Construe sic. focus id est locus ignis est h id ē i p̄ria mea sp. et tede pigues. i. ille arbores grosse sūt sp hic. ꝛ plurimꝰ ignis. id ē copiosꝰ igis est sp h. i. in p̄ria mea et postes. i. pillaria domoꝝ sūt facti nigri. id est nigra fuligine id est fumo assidua. i. continuo et nos curamus. i. timeꝰ tantū frigora boree. i. illius vēti ꝙtū lupus timet numerū ouium ꝛ ꝙtum flumina torrētia. i. aque abūdātes timēt ripas id est littora.
¶ Hic focus. Loquitur thirsis dicens ꝙ per ꝯtrariū in patria sua sp sunt ignis et thede pingues et postes domorum semp sūt nigri ꝓpter ignez assiduum. et est fuligo nigra sordicies camini. ¶ Hic tm̄ boree id est ꝓpter ignē quē facimꝰ nō dubitamus boream sicut nec lupus veret nūeꝝ ouiū: qꝛ bn̄ comedit oues nūeratas vel sicut flumia torrentia nō verent ripas q̄s trāscēdūt et supeminēt vel ꝯ q̄s fluctuāt. Co.

Stant et iuniperi et castanee hirsute
Strata iacent passim sua queqz sub arbore poma
Omnia nunc rident ac si formosissimus alexis
Montibus his abeat: videas et flumina sicca

¶ Construe. et iuniperi. i. ille arbores et castanee hirsute id est spinose stant id ē sunt in venetia et poma queqꝫ sua iacent id ē sunt strata id est demissa sub arbore et omnia omne rident id ē sūt leta ac si alexis id est ille iuuenis formosissimus abeat id ē recedat ab his montibus et

videas flumina sicca. ¶ Stant et iuniperi. hic corydon iterum laudat venetiā et redit ad illud quod iam dixit turgent in palmite gēme ibi etiam sunt castanee hirsute. Juniperus est arbor thurifera et dura dicta quasi gignens pir .i. ignem quia in eius ligno optime nutrit ignis. ¶ Castanea significat arborē et fructum sicut nux et ficus. et dr castanea quasi caste nata per contrarium qr eius fructus nascitur in folliculo ad modum duorum testiculorum absconditorum. Et est notādum q iste versus est exameter sine daptilo in quinto pede et vocalis non cedit vocali nec fit collisio vocalium in fine de iuniperi: cū illa cōiunctione et nec in fine de castanee cum principio de hyrsute et sic sūt ibi due boethesis sicut in doctrinali. o vtinā alme deus &c.

¶ Strata iacent id ē in venecia abundāt fructus pomorū stratorū sub arboribus. ¶ Oīa nūc rident. id ē ibi abundant herbe florentes.

¶ At si formosus. Hic retorquet totam laudem predictā in cesarē qui ē bonus rector imperii quasi diceret: ac si alexis id ē cesar abeat ab illa patria ipa manebit sterilis et inculta: qr bon9 pastor impīguat oues et flumina sicca id ē arida et est yperbole ad ostendendū magnam sterilitatem patrie que non habz bonum rectorem.

Thirsis

Aret ager: vicio moriens sitit aeris herba
Liber pampineas inuidit collibus vmbras.
Phillidis aduentu nostre nemus omne virebit
Jupiter et leto descendet plurimus ymbri

Cōstrue. ager .i. cāp9 aret .i. desiccat defectu aeris et herba moriēs vicio .i dfectu aeris corrupti sitit .i. affligitur et liber id ē bach9 iuidit .i. ī iuidiā habuit vmbras pāpineas folia vitis collibus et oīe nemus id ē oīs silua virebit id ē frondebit aduentu nostre phillidis et iupiter id ē aer superior descendet plurimus id ē abundans ymbri id ē pluuia leto id est dulci. ¶ Aret ager. Hic thirsis sub aliis verbis laudat cesarem dicens q sine eius dominio tota patria est pestifera et aer corruptus et herba fit carens pluuia: et bachus non dat folia vitis. Sed si phillis veniat id ē amica sua habeat gratiam cesaris oīa sibi bene succedent et virebit oīe nemus et aer superior dimittet pluuiam.

Corydon

Populus alcide gratissima vitis iaccho:
Formose myrthus veneri: sua laurea phebo
Phillis amat corylos illas dum phillis amabit
Nec myrtus vincet corylos: nec laurea phebi

¶ Construe sic. Populus id ē illa arbor est gratissima alcide id ē her

culi et vitis est gratissima iaccho id est bacho et myrtous id est illa arbor est gratissima veneri id est illi dee et sua laurea id est propria laurea est gratissima phebo. et phillis id est amica mea amat corylos id est illas arbores et dum phillis amabit illas corylos mirthus non vincet corylos et laurea phebi non vincet corylos. ¶ Populus alcide. Hic corydon iterum laudat cesarem dicens quod hercules amat populum arborem sibi consecratam: et bachus amat vitem: et phebus laurum et venus amat myrthum. Sed phillis per quam intelligitur cesar pulcher et delectabilis amat corylos arbores nuciferas id est mantuanos et quamdiu cesar amabit eos nulla gens superabit eos quod intelligitur in hoc quod dicitur. Nec mirthos vincet corylos nec laurea phebi.

Thirsis

Fraxinus in siluis: pulcherrima pinus in hortis
Populus in fluuiis: abies in montibus altis
Sepius at si me lycida formose reuisas
Fraxinus in siluis: cedet tibi pinus in hortis

¶ Construe. fraxinus id est illa arbor est pulcherrima in siluis id est nemoribus: et pinus est pulcherrima in hortis: et populus id est illa arbor est pulcherrima in fluuiis. et abies. scilicet sapinus est pulcherrima in montibus altis. o licida o puer meus formose si reuisas me id est si venias ad videndum me fraxinus cedet id est dabit tibi locum in siluis. et pinus cedet tibi in hortis.
¶ Fraxinus in siluis. Thirsis iterum laudat cesarem qui intelligitur per lycidam et dicit quod fraxinus naturaliter crescit in siluis et ibi est pulcherrima. Sed pinus est pulchrior in virgultis. et populus est pulcherrima iuxta fluuios. et abies est pulchrior in montibus altis. quelibet enim res melius se habet in loco naturali. Sed si licidas dignetur reuisere vel visitare thirsim tunc ipse thirsis faciet ipsum pulchriorem quam sit fraxinus in siluis vel mirthus in hortis id est laudabit eum super omnes principes: sed ista laudatio non est liberalis quia est conditionalis et mercenaria scilicet si bene feceris laudabo te et ideo corydon liberalius cantauit. i. laudauit quam thirsis.

Melibeus.

Hec memini: et victum frustra contendere thirsim
Ex illo corydon corydon est tempore nobis

¶ Construe: ego memini hec carmina vestra et memini thirsim esse victum et frustra contendere. cum coridone et ex illo tempore est nobis amicus. i. ex illo tempore cepi amare coridonem propter victoriam. Hec memini. nunc loquitur melibeus qui erat electus iudex et quia prius dixit alternos muse meminisse volebant ideo nunc dicit se meminisse carmina predicta et recenset thirsim id est cornificium victum et coridonem victorem et ex illo tempore coridon fuit sibi amabilis.

¶ Octaua egloga.

Pastorum musam damonis et alphesibei
Immemor herbarum quos est mirata iuuenca
Certantes: quorum stupefacte carmine lynces
Et mutata suos requierunt flumina cursus
Damonis musam dicemus et alphesibei
Tu mihi: seu magni superas iam saxa timaui
Siue oram illirici legis equoris: en erit vnquã
Ille dies: michi cum liceat tua dicere facta
En erit: vt liceat totum michi ferre per orbem
Sola sophocleo tua carmina digna cothurno
A te principium: tibi desinet accipe iussis
Carmina cepta tuis: atq3 hãc sine tempora circum
Inter victrices hederã tibi serpere lauros
Frigida vix celo noctis decesserat vmbra
Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est
Incũbens tereti damon sic cepit oliue

¶ Construe. Non dicemus id ẽ cantabimus musam. i. cantilenã pastorum sc3 damonis et alphesibei quos certantes sc3 pastores iuuenca imemor herbarum id est oblita pastus mirata est id est admirata ẽ et quoꝝ sc3 pastoru3 carmine id est cãtilena lynces id est illa aialia fuerunt stupefacte et quoꝝ carmine flumina mutata. i. aque separate a loco requierunt id est quesiuerunt proprios cursus suos et dicem⁹ musam damonis et alphesibei et tu cesar superas. i. vincis mihi. i. apud me saxa id ẽ lapides timaui magni. i. illius fluuii venetie siue tu legis id ẽ transis oram. i. regionem equoris illirici. i. maris damalchie en vnq̃ erit ille dies id ẽ nũquid veniet. mihi tempus vt liceat. i. expediat mihi dicere id est decantare tua facta. i. gesta tua an erit id est certe erit id est veniet dies vt liceat mihi ferre id ẽ dicere per totũ orbẽ sc3 tua carmĩa sola. i. q̃ sola sũt digna cothurno sophocleo. i. stilo thragico quo vsus est sophocles. principium muse mee erit a te augusto ⁊ musa desinet id est finiet a te et tu accipe carmina cepta id est incepta tuis iussis. et sine id est permitte hãc hederam id ẽ paruam coronã meam circũ tp̃a serpere. i. latẽter ire ĩter lauros victrices. i. ĩter maximos et triũphos p̄bos ⁊ vmbra frigida noctĩ vix decesserat a celo ⁊ cũ. i

quando ros id est pluuia est gratissimus pecori id ē gregi in herba tenera ¶ Damon incumbens oliue id ē baculo oleastri tereti id ē rotundo sic cepit loqui. ¶ Pastorum musam. huic egloge preponitur talis titulus damonis et alphesibei pastorum contensio. vnde in ista egloga primo proponit poeta: deinde prosequitur ibi ¶ Nascere. primo ergo proponit se dicturum carmina damonis et alphesibei scz cornificii et virgilii quā eglogam fecit vir zilius in laudem pollionis de cuius puero prius dicit incipe parue puer. dicit ergo virgilius: nos dicemus musam damonis et alphesibei pastorum qui contendunt de suis amoribus vt dicetur post et est eorū carmē tam delectabile ꝙ iuuenca id ē iuuenis vacca obliuiscitur pastum et linces feroces bestie sunt stupefacte in dulcedine illius carminis. Et incipit constructio in illo verbo dicemus. ¶ Tu mihi. hic virgilius affectat videre diem in quo possit laudare pollionem et sperat illud fore statim qꝛ vtitur aduerbio demōstratiuo scz en: vel optandi quia vtrāqꝫ habet significationem et est thinanus fluuius venecie et mare illiricuz est mare dalmacie vbi pollio habuit multas victorias. ¶ Et sola sophocleo. Sophocles fuit vnꝰ ex optimis poetis et altiloquis humiliter ergo dicit virgilius: ꝙuis sensus meus non sufficiat dicere laudes pollionis magnas que sunt digne solo sophocleo tamen pro posse meo dicam laudes tuas ¶ A te principium id est ista egloga facta est ex tuo precepto et finitur in laudibus tuis. ¶ Hanc sine tp̄a. Hic est anastropha et quia pollio erat etiam poeta ideo celo id ē hora matutina damon incepit loqui vt sequitur Et dꝛ teros illud quod est longum et rotundum sicut lancea vel arbores.

Damon

Nascere: preqꝫ diem veniens age lucifer almum
Cōiugis indigno nyse deceptus amore
Dum queror et diuos: quāquā nil testibus illis
Profeci: extrema moriens tamen alloquor hora
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Menalus argutumqꝫ nemus pinosqꝫ loquentes
Semper hꝫ: semper pastorum ille audit amores
Panaqꝫ: qui primus calamos non passus inertes
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Mopso nysa datur: quid non speremus amantes.
Iungentur iam griphes equis: euoqꝫ sequenti

Cum canibus timidi venient ad pocula dāme
Mopse nouas incide faces: tibi ducitur vxor
Sparge marite nuces: tibi deserit hesperus oetam
Incipe menalios mecum mea tibia versus
O digno coniuncta viro dum despicis om̄is
Dumqꝫ tibi est odio mea fistula: dumqꝫ capelle
Hirsutumqꝫ supercilium: prolixaqꝫ barba:
Nec curare deum credis mortalia quenquem
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Sepibus in nostris paruā te roscida mala
Dux ego vester eram: vidi cum matre legentem
Alter ab vndecimo tum me iam ceperat annus.
Jam fragiles poteram a terra contingere ramos
Ut vidi vt perii: vt me malus abstulit error:
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Nunc scio quid sit amor. duris in cotibus illum
Ismarus: aut rodope aut extremi garamantes:
Nec nostri generis puerū nec sāguinis edunt
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Seuus amor docuit natorum sanguine matrem
Cōmaculare manus: crudelis tu quoqꝫ mater
Crudelis mater magis: an puer improbus ille
Improbus ille puer: crudelis tu quoqꝫ mater
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Nunc et oues vltro fugiat lupus: aurea dure
Mala ferant quercus: narcisso floreat alnus
Pinguia corticibus sudent electra mirice
Certent et cygnis vlule: sit tityrus orpheus.
Orpheus in siluis: inter delphinas arion.
Incipe menalios. et ce.

Omnia vel medium fiant mare: viuite silue
Preceps aerii specula de montis in vndas
Deferar: extremum hoc munus morientis habeto
Desine menalios: iam desine tibia versus
Hec damon: vos que responderit alphesibeus

¶ Construe. o lucifer. i. stella preueniens id est anteueniens age. i. duc vel fac diem almum id est clarum nascere id est in lucem venire dum ego damon deceptus amore indigno quasi non sim dignus amore nise. i. illius puelle coniugis mee queror deos. i. lamentor apud deos quamquam. i. quamuis nil profeci id est nullum fructum feci illis testibus. id est ipsis diis scientibus tamen ego moriens id est statim moriturus alloquor id est diuos conuenio in extrema hora. o mea tibia. i. mea fistula incipe. i. canta mecum versus menalios. i. versus archadicos menalus id est ille mons semper habet nemus argutum id est siluam resonantem et habet pinos id est illas arbores loquentes. i. sonum facientes et ille scilicet menalus audit semper amores pastorum id est carmina de amoribus facta ipsorum pastorum et ipse audit pana. i. illum deum qui non est passus primus id est qui primus non permisit calamos inertes. i. fistulas sine arte. ¶ Incipe menalios. etc. et nisa id est puella mea datur in vxorem mopso id est illi pastori quid non speremus amantes. id est quid est quod non debeamus sperare: quasi dicat omnia: et griffes. i. illa animalia iungentur. i. coniungentur equis id est cum equis euo sequenti. i. etate sequenti: et dame timidi. i. illa animalia timentia venient. i. accedent cum canibus ad pocula id est ad fluuium. o mopse otu deformis incide. i. incidas nouas faces id est thedas. Nam vxor. i. coniunx ducitur. i. datur tibi. o marite. i. mopse sparge id est infunde nuces hesperus id est illa stella deserit id est dimittet tibi oetam. i. illum montem thessalie. Incipe menalios. etc. o coniuncta id est vxor viro. i. marito digno. i. nobili dum tu despicis id est spernis omnes homines et dum mea fistula est tibi nise odio. i. in odium habes. et dum capelle sunt tibi odio et dum supercilium hyrsutum id est dum grauitas pillosa est tibi odio et dum barba prolixa id est magna est tibi odio tu non credis quemquam deum aliquem deorum curare mortalia id est solicitum esse de rebus humanis ¶ Incipe menalios. etc. et ego vidi te nisam puam. i. iuuenem legentem id est colligentem cum matre tua mala. i. poma roscida. i. viridia in nostris sepibus id est clausuris nostris. et o capelle tunc ego eram vester dux. i. ducebam vos et alter annus i. secundus ab vndecimo anno tunc. i. tunc ceperat me. i. attigerat et tunc ego poteram contingere. i. attingere ramos fragiles. i. faciles a terra. id est stans in terra vt vidi id est mox vel cito vidi vt perii. i. qualiter perii et vt malus error. id est ille amor abstulit id est arripuit me. ¶ Incipe menalios. et cetera. ¶ Et nunc scio id est cognosco quid sit amor

ismarus id est ille mons et rodope id ē alius mons et garamantes extremi id ē illi populi longīqui generant amorez illum in cotibus duris id est inter saxa aspera et illi non edunt id est nō pariūt illū pueruz id est amorem nostri gn̄is vel sanguinis id est eē natum ex hoībus humanis. ¶ Incipe menalios. ₇c. et amor seuus crudelis docuit matrez id est medeam maculare manus sanguine natorum id est puerorū et tu mater id ē medea es crudelis an id ē vtrū mater id ē medea sit magis crudelis an puer id ē amor improbus id ē crudelis fuerit mag; dico: q̄ ille puer. i. amor fuit improbus et tu mater id est medea es crudelis. ¶ Incipe menalios. ₇c. Nunc lupus id ē illud aīal fugiat vltro id ē spōte oues id ē agnos et quercus id ē ille arbores dure id ē rigide ferant id est p̄ducant mala id ē poma aurea id ē matura et aln⁹ id ē illa arbor floreat narciso id est p̄ducat illū florez et myrice. i. ille arbores sudent id est emittant electra pinguia id est gemmas succinas pro corticibus suis et vlule id ē volucres ille certent id ē contendent cignis id est cum illis aīalibus et tityrus id ē ille pastor sit orphe⁹ id ē bonus musicus sicut fuit orpheus: orpheus sit in siluis id est sit rusticus. ¶ Incipe menalios ₇c. Et omnia fiant id ē efficiant mare medum et o silue viuite id est valete q: nolo plus habitare siluas ₇ ego preceps deferar id est deorsum ferar de specula id est de altissimo montis aerii id est montis altissimi in vndas id est in aquas et o tu nisa habeto id ē accipe hoc munus id est donū extremum id est vltimuz mei damonis morientis. et o mea tibia desine id est cessa cantare vers⁹ menalios id ē archadicos et damon dicit hec carmina et o pierides dicite id ē canite carmina que alphesibeus id ē ille pastor responderit id est cantauerit et nos om̄s non possumus cantare oīa carmina.

¶ Nascere preq; diem. Hic prosequitur quod promiserat sc; damōis musā ₇ introducitur damon faciens conquestionem ad deos super impietate sue coniugis que ip; dimisit et aliū desponsauit ₇ nomē illi nysa fuit. ¶ Dum queror. prima sillaba de queror est breuis et est deponens: sed quando est passiuū producit primam sillabam. dicit ergo q̄uis ego conquestus sum ad deos de deceptione mee coniugis et nihil mihi profecit tamen tanq̄ desperatus dicam verba vltima. dicit ig̊ coniugis nō quā habebat sed quam habere sperabat. ¶ Nil profeci. hic loquitur s̄m epycureos qui non sperant post hanc vitam premiū nec supplicium. Iuxta illud nec bonuz pro merito capitur nec tangit̄ ira illic vel igni extrema hora sicut in quarto eneydos. Incubuitq; tauro dicitq; nouissima verba moriens. id est statim moriturus ¶ Incipe menalios. Hic est fictio noue persone et loquitur ad rem irrōnabilem per prosopopeyam figuram sc; ad fistulam quā vocat tibiā que est instrumentū longum ad modū tibie. dicit ḡ ad suū mg̅r̅m musicum Incipe mecum dicere carmīa menalia. i. optima: q: menalius est mōs vbi. fuerunt optimi poete qui locuti sunt de amoribus pastor̄ et dicit̄ iste versus interscalaris sicut sunt aliqui dies in calēdario qui sepe re

sumuntur sicut est dies bissexti ¶ Mopso nysa datur. Hic icipit carmē
miserabile et dolorosum qꝛ nisa vxoꝛ sua datur alteri marito scꝫ mopso
¶ Quid nos speremus amantes. quia amatores sperant oīa fieri pos=
sibilia imo etiam sperāt illa que sunt cōtra naturā. est eñi contra natu=
ram ꝙ illa speciosa nysa detur illi rustico scꝫ mopso sicut et contra natu=
ram est ꝙ gryffes et equi diligant seinuicē et ꝙ dāme timidi canum bi
bant simul cū canibus. est autē griffes volatile habens corpꝰ sicut leo ⁊
caput et pedes aquile et naturaliter odit equos. dāma est dubii gene=
ris et est aīal cornutū timēs canes. griffes habet vltimam breuem sicut
nomina greca. ¶ Mopse nouas. qꝛ antiqtus vxores nocte ducebantur
ad maritos cum facibus. ¶ Sparge marite. quia cōsuetudo erat spar
gere nuces quando sponsa erat cum sponso vt pueri vacātes raptim nu
cum cū magno strepitu cassando et colligēdo illas nuces īpedirēt audi
ri colloquiū spōsi cū sponsa. et est oeta mōs altus in thracia vel in tessalia
vbi videntur stelle occidi sicut in yda videntur oriri: et est vesperꝰ stel=
la prima noctis iuxta illud. Vesperus ē stella. ⁊ c. ¶ Incipe menalios.
Iterum resumit versum interscalarē ¶ O digna coniūcta viro. Nūc ī
sultat et obiurgat illi nyse que dimisit omnes alios maritos pro illo ru
stico mopso: et est sarcosmos hostilis derisio: quasi diceret tu es mi=
serrima que diligis illum rusticū et dimittis me et meā fistulam ꝗ ha=
beo supcilia aspera et pilosa et barbam longuā quia sunt signa fortis vi
ri et robusti iuxta illud. Est homo pilosus fortis vel luxuriosus. ¶ Nec
curare deū. i. nō putas deos habere curā de rebus inferioribus: et loqui
tur scdm stoicos qui dixerunt ꝙ deꝰ circa cardines celi perābulat ⁊ no=
stra non considerat dicentes ꝙ non est cura deo de bobus et asinis itaqꝫ
nysa credit ꝙ dii eā nō puniāt ¶ Sepibus in nostris. Hic damon aggra
uat suum dolorem et increpat cupidinem deū amoris ꝗ necdū fecit hoc
malum matrimoniū imo multa alia: loquitur ergo ad nysam dicens ꝙ
ipse a puericia eam cognouit ab illo tēpore quādo cū matre sua collige
bat poma rosida. i. humida sicut ros et viridia qui pueri talia amant
¶ Dux ego vester. Loquit᷑ ad capras suas quarū iā erat pastor: vel loq̄
tur ad nysam vel matrem suam quas ad poma ducebat ¶ Alter ab vnde
cimo. i. tūc erat annorū xiii. quia duodecimꝰ nō est alter ab vndecimo im
mo est primus et tūc incipit pubertas et tunc etiā damon incepit amare
et iam erat magnꝰ quia iam attingebat ad ramos arboris ⁊ est parēthe
sis. dux ego: quia vna clausula cōmiscetur cū alia ¶ Vt vidi vt perii No
tandū est ꝙ istud aduerbiū vt. aliqñ est temporis et aliquādo similitudi
nis: vt vidi. i. mox vel cito vidi vt perii. i. qualiter perii vt me malus. i. q̄
liter amor fecit me errare: et est boethesis: sed nec cedit vocalis vocali il
lius verbi perii ¶ Nunc scio quid sit amor. Hic diffinit amorem descri=
bens eius natiuitatem quia nūq̄ fuit natus ex hominibus mansuetis
sed fuit natus ex montibus asperrimis sicut sunt ismarus et rodope vel
ex hominibus siluestribus seclusis ab hūana conuersatione sicut sūt ga
ramantes populi extranei in finibus affrice. ¶ Seuus amor docuit.

Narrat mala que fecit amor: quia medea videns se cōtentā a iasone iter fecit pueros suos ¶ Crudelis tu quoqȝ. Increpat etiam ipam medeaȝ vt non videatur prorsus excusari nec fit tota culpa libidis. homo etiaȝ q̄ est animal rōnale debet habere rōem dominātem super insultuȝ amoris veruntamen puer scȝ cupido fuit crudelis incitando et mater fuit crudelis etiā obediendo ¶ Nunc et oues. Hic tanq̄ desperatus optat puerti totū ordinem nature: q2 postq̄ nisa quā ipse cognouit a puericia auertitur ab eo optat vt lupus timeat oues et quercus ferat poma rubea et aln9 ferat narcisum florem optimum et geneste ferant electrum gūmi preciosum ¶ Certent et cignis vlule. i. hupupe q̄ sunt aues turpes cantent sicut cigni. et tityrus pastor videatur in siluis cantare sicut orphe9 optimus lirista. et videatur in mari inter delphinas optimus cytharista sicut fuit amon qui cum fuisset deprehensus a pyratis rogauit eos vt diceret vnū carmen in cythara et statim congregati sunt delphines circa nauem ad audiendū sonum: ip̄e autē saliit super vnum delphinem et sic euasit a piratis. et est delphinas actūs grec9 et corripit as ¶ O ia vel mediū. Hic tanq̄ desperans optat q̄ non sint amplius aliquę herbe imo omnia sint in medium. i. sint in mare sicut dicit ouidius ī primo methamorphoseos Omnia ponthus erat. Mare igitur dicitur mediū q̄a tenet plusq̄ mediū mūdi ¶ Viuite silue. viuo verbum est cū desperatiōe recedentis ac si diceret valete et viuite ⁊ ad deum sitis ¶ Preceps aerii Hic optat precipitari in mare de cacumine alicuius mōtis et sic mori et vult q̄ nisa habeat istud carmen pro munere ab ipso moriente ¶ Desine menalios. i. non vult amplius cātare post mortem ¶ Hec damō. Hic loquitur poeta dicens q̄ damon dicit que dicta sunt sed illa que dicēda sunt non sunt verba humana sed potius diuina ideo requirunt deas carminū q̄si dicat oīa p̄dicta sūt vtcūqȝ dicta sȝ ad seq̄tia necesse ē inuocare diuinū auxiliū vbi hoīes nō sufficiūt p̄ scipsos q2 non oīa possum9 oēs

Effer aquā et molli cinge hec altaria vitta Alphe.
Verbenasqȝ adole pingues et mascula thura
Coniugis vt magicis sanos auertere sacris
Experiar sensus nichil hic nisi carmina desunt
Ducite ab vrbe domuȝ mea carmina ducite daphni
Carmina vel celo possunt deducere lunā
Carminibus circe socios mutauit vlixis
Frigidus in pratis cātādo rumpitur anguis
Ducite ab vrbe domuȝ mea carmina ducite daphni
Terna tibi hec primum triplici diuersa colore
Licia circundo terqȝ hec altaria circum

Effigiem duco: numero deus impare gaudet
Ducite ab vrbe domuz mea carmina ducite daphni
Necte tribus nodis ternos amarilli colores
Necte amarilli modo: et veneris dic vincula necto
Ducite ab vrbe domuz mea carmina ducite daphni
Limus vt hic durescit: et hec vt cera liquescit
Uno eodemqz igni sic nostro daphnis amore
Sparge molā et fragiles incende bitumine lauros
Daphnis me malus vrit: ego hāc i. daphnide laurū
Ducite ab vrbe domuz mea carmina ducite daphni
Talis amor daphnim qualis confessa iuuencum
Per nemora atqz altos querendo bucula lucos
Propter aque riuum viridi, procumbit in herba
Perdita nec sere meminit decedere nocti
Talis amor teneat nec sit michi cura mederi
Ducite ab vrbe. et cetera
Has olim exuuias michi perfidus ille reliquit
Pignora cara sui: que nunc ego limine in ipso
Terra tibi mando: debent hec pignora daphni
Ducite ab vrbe. et cetera
Has herbas: atqz hec ponto michi lecta venena
Ipse dedit meris: nascuntur plurima ponto
His ego sepe lupum fieri et se condere siluis
Merim: sepe animas imis exire sepulchris
Atqz satas alio vidi traducere messes
Ducite ab vrbe. et cetera
Fer cineres amarilli foras: riuoqz fluenti
Trāsqz caput iace: ne respexeris his ego daphnim
Aggrediar: nichil ille deos: nil carmina curat
Ducite ab vrbe. et cetera

Aspice corripuit tremulis altaria flāmis
Sponte sua dum ferre moror: cinis ipse: bonum sit
Nescio quid certe est et hilas in limine latrat
Credimus: an qui amāt ipsi sibi somnia fingunt
Parcite: ab vrbe venit: iā parcite carmīa daphnis

Construe. Effer. i. deferas aquā et cinge. i. circūda hec altaria vitta. i. illa herba molli. i. dulci et adole. i. incende verbenas. i. herbas illas pingues. i. crassas et adole thura mascula. i. fortia vt ego experiar auertere. i. peruertere sensus sanos id est nō amantes coniugis mei sacris magicis id est ab arte magica et nichil deest in isto loco nisi carmina. i. incātationes desunt. i. deficiunt. o mea carmina ducite daphnim. i. meū maritum ab vrbe. i. a ciuitate domum. i. ad domum rusticam et carmina. i. incantationes possunt deducere. i. deorsum ducere lunam ex celo. i. de celo et circe. i. illa mulier mutauit carminibus. i. incātationibus socios vlixi. i. illius nobilis et anguis. i. serpens frigidus. i. noxius in pratis. i. per prata rumpitur. i. amittit vim suam cantando id ē duꝫ incantatur ducite ab vrbe. et cꝭ. O daphni ego circundo. i. scindo tibi terna licia. i. tria fila hec diuersa colore triplici primum. i. in primis et ego duco id ē traho effigiem. i. ymaginem coniugis ter. i. triplicem circa hec altaria deꝰ gaudet numero impari ¶ Ducite ab vrbe. ꝛc. o amarilli necte. i. liga ternos colores. i. illos triplices colores tribus nodis et o amarilli necte. i colliga modo. i. nunc istos colores et dic ego necto vincula veneris. i. dee amoris. Ducite ab vrbe ꝛc. et vt. i. sicut limꝰ. i. terra durescit. i. fit dura. ⁊ vt. i. sicut hec cera liquefit. i. fit liquida vno et eodem igni. i. per ipsuꝫ solem sic. i. eodemmodo daphnis durescat et liquescat amore nostro.
O amarilli sparge. i. infunde molam. i. far et salem et incende. i. comburere lauros fragiles bitumine. i. diuino igne ⁊ daphnis malus. i. amor anxius vrit me et ego comburam hanc laurum. i. arborem. in daphnide. i propter amorem daphnidis. Ducite ab vrbe et ceťa. tais amor teneat daphnim qualis amor fuit cum buccula. i. parua iuuenca procubuit. i. quieuit in herba viridi perdita scꝫ buccula propter amorem propter. i iuxta riuum aque querendo iuuencum suum per nemora ⁊ per lucos altos. i. siluas magnas. ⁊ ipsa buccula nō meminit decedere. i. recedere nocti sere. i. tarde et talis amor teneat daphnim ne cura. i. sollicitudo mederi. i. querendi medicinam sit michi. Ducite ab vrbe. ꝛcꝭ. Ille scꝫ daphnis perfidus. i. malus reliquit michi has exuuias. i. vestes tanꝙ pignora. i. munera cara sui: que scꝫ pignora o terra ego mando tibi in ipso lumine. i. in loco sacro et ipsa pignora debent daphnī ipsum reducere ab vrbe. ¶ Ducite ab vrbe. et cetera. Ipse meris. i. ille magicus homo dedit michi has herbas et dedit hec venena michi lecta. i. collecta pontho i. in tali regione plurima venena nascuntur. i. crescunt pontho. i. in illa regione et ego vidi merin. i. illum magicum sepe fieri. i. mutari in lupū

his.i.herbis et vidi se condere.i.abscōdere in silvis et vidi animas exire id est extra ire sepulchris imis.i.profundis et vidi ipsum traducere id est transmutare messes.i.blada satas.i.seminatas ab alio homine ¶ Ducite ab vrbe.et cetera.o amarilli fer.i.porta cineres foras et iace.i. pice illas:trans caput.i.retro caput riuo fluenti.i.in aquam currentem et caue ne respexeris retro te et ego aggrediar.i.adoriar daphnim his artibus magicis et ille daphnis nil curat deos et nil curat carmina.i.incantationem ¶ Ducite ab vrbe.et c.o amarilli aspice ipse cinis corripuit.i.rapuit altaria sua sponte flammis tremulis.i.leuiter flammis trementibus dum moror.i.tardo ferre.i.portare:et vtinam hoc sit bonum:certe nescio quid hoc est:et hylas.i.ille iuuenis latrat.i.clamat in limine.i.in loco illo.credimus.i.ita iudicamus an.i.vtrum qui amant fingunt.i.cogitant somnia sibi et o carmina mea parcite quia nolo amplius cantare quia iam daphnis venit ab vrbe. ¶ Effer aquam. Loquitur alphesibeus in persona vxoris tullii vel daphnidis loquentis ad ancillam suam amarillidem vt afferat sibi aquam et alia que requiruntur ad fascinum construendum pro marito suo qui repudiat eam et vult facere incātationes et carmina ad mouendum et mutandum animum mariti sui vt conuertatur ad eam et precipit ancille sue afferre aquam et circundare altaria de vitta.id est de fascia vel benda:et debet vitta scribi per duplicem.tt. ¶ Verbenasque. Verbena a verberando dicta est quia est congrua in sacrificiis amoris quia est generatiua lactis et respicit mammillas.et ideo potest dici vberina quia confortat vbera vel verbera quasi veruena quia viridis sicut herbe caste dicuntur a virtute virides quia virtus non senescit.antique vero glose habent verbenas.i.herbasillas vel folia oliue. ¶ Adole.i.incende vel inflamma mascula thura.i.fortia que sunt ad modum testiculorū ¶ Coniugis vt magicis.i.da michi predicta vt possim peruertere sensus sanos coniugis mei ¶ Sanos id est nō amantes quia per contrariū amantes dicūtur insani et non amatores sunt sani sicut erant daphnis et tullius ad vxores suas repudiatas ¶ Nichil hic nisi.i.non dubito quin reuocauerim ad amorem meum daphnum si fiāt incantationes vel carmina ¶ Ducite ab vrbe.id est scio quod carmīa cōpellent daphnim redire a ciuitate ad domum rusticam et pastoralem versus vxorem suam. ¶ Carmina vel celo.facit argumentum ad probandum a fortiori quod carmina possunt mutare mentes hominum quia carmina possunt facere quod luna descendat de celo.quia sortilegi dicunt quod quando luna est in defectu ipsa non est amplius in celo sed descendit in terram per incantationes mulierum.luna enim habet potestatem in celo super terram et in inferis.et ideo dicitur in eneyde tria virginis ora dyane.et dicitur luna quasi lucentium vna ¶ Carminibus circe. Facit aliud argumentum.quia cyrce filia solis mutauit socios vlixis in bestias per suas incantationes et per sua carmina. ¶ Fugidus in pratis. carmina nedum mutant sensum hominis imo faciunt serpentes veire

ad incantatorem ita etiã faciã amatorem meum venire ad me ¶ Terna tibi. Hic incipit facere fascinium circundando altare triplici litio. Et dicitur litium quasi ligatium per quod ligantur stanna textorum i trincata ideo conuenienter vtitur litio ad incãtandum amatores ⁊ ad intrincandum eos. et erant ter tria litia tribus coloribus sc3 tria rosea et tria alba et tria nigra et sic erant nouem sicut in principio misse noni es dicitur kyrieleyson etc. dyabolus enim vult suum sacrificium fieri sicut diuinum ¶ Effigiem duco. quia incantatrices et malefici faciũt duas ymagines vnam de luto et aliam de cera quas ymagines ducebãt ter circa altare ¶ Numero deus. Assignat causam quare dicit ter q̃a deus gaudet numero ternario vel impare cuiusmodi est ternarius qui est diuinus numerus et perfectus: habet enim principium medium et finem: sed poete hoc dixerunt de echate vel luna que habet tres potestates vt dictum est vel de quolibet numero propter perfectionem dicti numeri ternarii ¶ Necte tribus. Loquitur iteru3 vxor tullii ad ancillam suam dicens facias in quolibet colore predicto tres nodos ⁊ sic erũt tres nodi et dicas ego necto vincula amoris et est modus incantandi sortilegarum. ¶ Limus vt hic. Ponit aliud misterium sacrificiorum paganorum. Prius enim dictum est q̃ fiebant due ymagines vna de luto alia de cera: nunc facit orationem deprecando q̃ sicut vnus et idem sol durefacit lutum et liquefacit ceram ita vnus et idem amor reddit cor istius amatoris molle et tenerum et postq̃ conuersum fuerit cor amatoris in amorem meum possit confirmari et solidari sicut lutum solidatur a sole. ¶ Sparge molam. Tangit aliud misterium quod fiebat a maleficiis antiquorum: quia fiebat quedam massa ex solo et farina que dicebatur mola salsa que aspergebatur super sacrificium ⁊ ignem holocausti: ignis autem ille fiebat ex lauro que est arbor viridis sicut amor ⁊ cũ sulphure quod est vehementer ardens et flammabile. Et intelligitur p̱ bitumen quod generatur ex fulmine circa babilonem vbi cadunt multa fulmina et est quedam terra tenax ad significandum tenacitatem amoris ¶ Daphnis me malus. Verba sunt ipsius qui faciebat maleficium. i. sicut ego vror amore daphnidis ita ego propter eum vram istam laurum ¶ Talis amor. Loquitur optatiue. i. vtinam daphnis habeat talem amorem sicut buccula. i. parua vacca vel iuuenca que est fessa querendo taurum per nemora et lassa procũbit in viuo frigido et ibi remanet tota nocte. sic contingat daphnidi amare me ardenter et ego nolim sibi dare remedium per artem magicam nec me sibi iungendo q2 istis duobus modis refrigeratur amor. ¶ Has olim exuuias. Dicit q̃ daphnis sibi dimisit queda3 vestimenta sua in pignus sui amoris que ipa vult nunc sepelire in introitu domus qui est locus sacer et dicatus veste sc3 dee ignis et dicit q̃ ista vestimenta debent sibi daphnidem reddere in virtute artis magice. et facit prosopopeyã loquẽdo ad rẽ irrationabilem cum dicit terra tibi mando ¶ Has herbas. Ponit fiduciam in suo opere quia herbe sunt collecte ĩ pontho insula vbi sunt optĩa venena ¶ Ipse

dedit meris.i.ille:qui fuit optimus magicus:docuit illā ¶ His ergo cō firmat per experientiā φ ars sua est efficax cū ipsa iam mutauit homies in lupos.ipsa etiam vidit φ meris pastor magicus reuocabat animas a sepulchris et resuscitabat mortuos et transferebat segetes vnius agri in alium agrum ¶ Fer cineres. Postφ laurus et ymagines predicte sunt redacte in cinerem illa domina precipit ancille sue afferre cineres ⁊ proiicere eos retro caput suū in riuū fluentem et non respiciat retro ad significandum φ malicia daphnidis sit deleta et nunφ redeat amplius in suum errorem nec amplius dimittat vxorem suam vel iubet φ nō respiciat retro ne videat deos qui sunt in sacrificio.dii enim ab hominib⁹ nolunt videri nisi miraculose et supnaturaliter ¶ Nihil ille deos.id est daphnis dicit deos non curare de istis inferioribus sicut opinātur stoici nec credit φ carmina possint imutare mentes hominum sed ego probabo sibi contrarium et ipsum reducam ad me ¶ Aspice corripuit.loquitur ancilla ad dominam dicens videbo quomodo ille cinis sponte sua sine igne inflammat altaria φ diu ego retardo ipsum proiicere retro me sicut iussisti nescio quid significat.quia hylas catulus noster fortiter clamat in limine vbi sunt abscondita vestimenta in terra quando dictuꝫ ē: terra tibi mando. ¶ Credimus. Iste textus reperitur varius quia quidam habent en qui amant et alii habent dii quid amant et alii habent an qui amant:et videtur esse melius capiendo an disiunctiue pro vel.et est trocheus in secundo pede exametri.nam en qui et prima de amāt faciunt trocheum faciendo synalimpham non obstante doctrinalis regula. Sedes nulla datur.etc.quia iste liber factus est multo ante alexandrum qui locutus est secundum vsum metrificandi modernum:et vult ibi dicere ancilla vel poeta sub eius persona φ nescit quid est de illis magicis et de visionibus que illic fiunt sed credit φ ipsi amatores estimant ⁊ somniant tales visiones fantasticas in quo notat φ virgilius purgat se a talibus magicis incantationibus ¶ Parcite ab vrbe.i.nolo amplius carminare quia iam certa sum φ daphnis venit ab vrbe ad me et est iam in via

Nona egloga sequitur. Lycida.

Quo te meri pedes:an quo via ducit in vrben

¶ Construe. O meri.i.o pastor quo.i.ad quē locū pedes tui ducūt te an quo.i.ad quē locū via ducit te an q.i.quare venit in vrbē ¶ Quo te merim. Hec nona egloga.in qua narrāt calamitates mātue ciuitatis de q fuit virgilius que ciuitas erat iuxta cremonam ciuitatem que cremona fauebat anthonio contra augustum sed captus fuit ab augusto violenter et dedit eā august⁹ suis militib⁹ ⁊ q: illa possessio nō erat satis ampla data ē eis mātua quā dure tractauerūt sic φ arri⁹ cēturio voluit interficere virgiliū volentē defēdere agros suos et coact⁹ ē virgili⁹ relinquere locū ⁊ dimisit pcuratorē suū cui ordiauit facere de possessioib⁹ qd meli⁹

est,et obedire illi tyranno donec fieret aliqua alia bona prouisio. Et fin-
guntur hic duo pastores scȝ lycidas et meris procurator virgilii et que
rit lycidas a meri quo vadis vel ad quem locum pedes tui portant te vn
de venis ad vrbem   Meris.

O lycida viui peruenimus aduena nostri
Quod nunquā veriti sumus: vt possessor agelli
Diceret: hec mea sunt: veteres migrate coloni
Nunc victi tristes: qm̄ sors omnia versat
Hos illi quod nec bene vertat mittimus hedos

¶ Construe. O lycida nos viui.i.diu viuentes peruenimus ad istam miseriam quod.i.quam miseriam nunq̄ veriti sumus.i.nunq̄ dubita-uimus vt aduena possessor.i.extraneus possessor nostri agelli.i.agri dice ret.i.auderet dicere. hec mea sunt. et vos coloni.i.habitatores veteres.i antiqui migrate.i.recedite et nos ergo tristes victi mittimus.i.dimitti mus hos hedos illi aduene scilicȝ istud donum hedorum quod nō bene vertat.i.proficiat. quia sors.i.fortuna versat.i.mutat omnia ¶ O lycida viui. Respondet meris. o lycida vix viximus vsqȝ ad istam miseriam quā nunquā sperauimus scȝ q̄ extraneus homo auderet dicere: veteres mi grate coloni ab isto agro quia non est vester sed noster. Et dicitur notan-ter qđ nunq̄ veriti sumus quia iacula preuisa minus feriunt et leuius ledit quicquid preuidimus ante: ideo nunc victi tristes portamus hedos et dona illi aduene tyranno, quod donum non vertat sibi in bonum sȝ si bi male proficiat quia fortuna omnia versat sed vtinam istud vertatur i peius.   Ly.

Certe equidem audieram qua se subducere colles
Incipiunt: molliqȝ iugum demittere cliuo
Vsqȝ ad aquā: et veteris iā fracta cacumina fagi
Omnia carminibus vestrum seruasse menalcam

¶ Construe. Equidem.i.certe ego audieram menalcam vestrū seruasse i.retinuisse omnia scȝ predia carminibus ea parte scȝ qua colles incipi unt se subducere.i.in campos dissolui et qua montes incipiunt demitte re.i.deorsum mittere iugum.i.summitatem cliuo molli.i.assensu dulci vsqȝ ad aquam et vsqȝ ad cacumina .i. summitates fagi.i.illius arbo ris antique ¶ Certe equidem. Respondet lycidas et querit quomō po-test hoc fieri quia ego audieram q̄ vester menalcas.i.virgilius tueba-tur totam mantuam et descripsit illam patriam et fines eius. et situa-tionem   Meris

Audieras: et fama fuit: sed carmina tantum
Nostra valent lycida tela inter martia: quantum

Chaonias dicunt aquila veniente columbas
Quod nisi me quacunqꝫ nouas incidere lites
Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix
Nec tuus hic meris nec viueret ipse menalcas

¶ Construe. Veru .i. est ꝙ tu audieras et fama .i. rumor fuit sed nostra carmina tantum valent .i. possunt inter tela martia .i. inter facta bellicosa q̃tum homines dicũt columbas .i. illas aues chaonias .i. eupiroticas valere ip̃a aquila .i. aue illa veniente. quod nisi cornix .i. illa auis monuisset sinistra ab ilice .i. a quercu caua .i. cõcauam e merim incidere. id est abscindere lites nouas .i. magnas lites contra centurionem quacunqꝫ scilicet rõne nec tuus meris viueret hic .i. in mantua nec ip̃e menalcas viueret hic .i. in mantua ¶ Audieras Respondet meris bene potuisti audire et verum fuit ꝙ virgilius erat bene dilectus ab augusto propter sua carmina et erat ei mantua recommendata per virgilium: sed nunc in furore belli carmina nichil prosunt sicut non valet ꝑuum auguriũ adueniente maiore. nam in chaonia silua grecie in qua columbe dant responsa et auguria si superueniat aquila tũc cessat augurium columbe ¶ Quod nisi me .i. si ego non preuidissem michi. ego et menalcas fuissemus nunc mortui sed per augurium cognouimus ꝙ non debeamus resistere arrio centurioni. et ponit modum augurii quia cornix que ē auis garrula ⁊ que aliquando inuadit alias aues descendit a sinistris super ilicē concauã quod fuit nobis augurium ꝙ armigeri garruli descenderunt super ilicem .i. super mantuam patriam fertilem: et quia descēdit a sinistris ideo erat malum signum et arbor concaua signabat incolas esse frustratos bonis suis et quia malum est contra augurium recalcitrare ideo cognouerunt meris et menalcas ꝙ non debebant resistere litibus imo recedere. iuxta illud cathonis. Cede locum. ⁊c. Lx.

Heu cadit in quenquã tm̃ scelus: hec tua nobis
Pene simul tecum solatia rapta menalca
Quis caneret nimphas: quis humum florentibus herbis:
Spargeret: aut viridi fontes induceret vmbra
Vel que sublegi tacitus tibi carmina nuper
Cum te ad delicias ferres amaryllida nostras
Tityre dum redeo breuis est via pasce capellas
Et potum pascas age tityre: et inter agendum
Occursare capro: cornu ferit ille caueto

¶ Construe. Heu. i. proth dolor tantū scelus. i. nephas cadit. i. icidit in quenq̄ heu o menalca tua solatia sunt pene. i. quasi simul tecū. i. cuz te ipso rapta. i. excepta a nobis. quis caneret. i. cantaret nimphas. i. carmē buccolicum si virgilius fuisset mortuus et quis spargeret. i. cooperiret humū. i. terram herbis florentibus aut quis induceret. i. tegeret fōtes vmbra viridi. aut quis caneret carmīa que ego tacitus sublegi. i. furat⁹ sum tibi nuper. cū. i. quando ferres. i. duceres amarillida. i. amicā nostrā ad nostrā deliciam. o tityre pasce capellas dū redeo. i. reuertar et via est breuis. et o tityre age. i. duc capellas pastas. i. saturatas potū. i. ad potandum et inter agendum. i. dū tu ducis. caueto. i. caueas occursare. i. obuiare capro. i. arrio quia ille arrius ferit. i. nocet cornu. i. gladio ¶ Heu cadit. Lycidas admirando condolet quomodo potest esse tyrannus tā crudelis q̄ interficeret virū tā solēnē sicut erat virgili⁹ q̄ finierat adhuc carmina sua ymo fuissent mortua cuz eo ¶ Quis caneret. i. si virgili⁹ fuisset mortuus quis fecisset buccolica et georgica et agriculturas. ¶ Vel que sublegi. Fingit enim se furasse virgilio sua carmina quando virgili⁹ ibat ad amarillidam. i. romam que dicitur amor transponendo litteras. ¶ Titre. Hic virgilius recommendat suas possessiones suo procuratori quia virgilius vadit romā et stati redibit q̄r breuis viaē et sperabit habere ꝓuisionez et remediū ab augusto cesare ꝯ tyrānū arriū ¶ Et itera gēdū. iterq̄ debes agere illō q̄ sequitur scȝ occurrere vel obuiare capro scȝ arrio sed caute agēdū est ei blādiēdo et nō rigorē faciēdo q̄r ille caper cornu petit vel ferit q̄r ꝑcutit de gladio. occursare ē freq̄tatiuū de occurro

Immo hec que varro nec dum perfecta canebat

Varre tuum nomen superet modo mantua nobis

Mantua ve misere nimium vicina cremone

Cantantes sublime ferent ad sydera cigni

¶ Cōstrue Immo q̄s cātasset hec carīa q̄ ipse virgili⁹ canebat. i. cōponebat varro. i. illi duci necdū ꝑfecta. i. q̄ nō erāt cōpleta. o varre. i. o dux cygni. i. poete cātātes ferēt. i. portabūt tuū nomē sublime. i. nobile ad sydera mō. i. dūmō mantua. i. ostracitas sup̄et. i. sup̄sit nob̄ mātuanis. dico mantua vicina id est propinqua nimium cremone id est illi opido ¶ Immo hec. Prius dicit lycidas quis caneret nimphas sic dicit meris quis caneret carmen quod ego incepi varro amico meo quod non est adhuc limatum nec perfectum et intelligit eneydem quam facere ꝓposuerat ī honorem cesaris ¶ Varre tuum nomen. i. nunc maneat nomen tuum nobis propiciū vt tantūmodo nobis reddatur mantua. ¶ Mantua ve misere. i. defleo miseriā mantue que nullo modo malefecit contra augustū sed patitur multa damna propter vicinitatē cremone ciuitatis que tenebat partem anthonii ¶ Cantantes. o varre fac reddere mantuam et cygni. i. poete candidi leuabunt nomen tuum vsq̄ȝ ad astra

Sic tua cyrneas fugiant examina taxos Ly.

Sic cytiso paste distentent vbera vacce
Incipe si quid habes: et me fecere poetam
Pierides: sunt et michi carmina: me quoqȝ dicunt
Vatem pastores: sed nō ego credulus illis
Nā neqȝ adhuc varro videor nec dicere cynna
Digna. sȝ argutos interstrepere anser olores

Cōstrue. o meri icipe cātare si qd hēs. ꝛ sic. i. eo pacto oro vt tua examia. i. tue apes fugiāt taxos cyrneas. i. illas arbores sic dctās ꝛ oro ꝙ vacce paste. i. safate distētēt. i. repleāt vbera. i. māmillas lacte. icipe ergo si qd hēs ꝛ pierides. i. ille muse me fecere poetā. ꝛ carīa sūt mihi. i. apd me hēo carmia ꝛ pastores dicunt. i. nominant me vatem. i. poetam sed ego non suȝ credulus illis sed ego non videor dicere carmina que sint digna varro id est illo poeta vel cynna. id est illo poeta sed ego tanquam anser videor iterstrepe. i. strepitum emittere olores. i. cygnos argutos. i. sonoros ¶ Sic tua. Hic licidas adiurat meri vt dicat vnū carmē. ꝛ ē mos loq̄di sicut si dr̄et: sic de⁹ te adiuuet tāta. i. exoro ꝙ oīa tua ꝓsperēt ꝛ ꝙ oēs opes tue fugiāt taxos cyrnea. i. cyrne regiōis scȝ ptis grecie vbi sūt multi taxi arbores pestifere apib⁹ depcor etiā vt vacce tue p⁹ pastū repleāt lacte ꝛ iō icipe si qd hēs. i. dic si scis aliq̄d carmē qr ego libēt audiā. nā etiā ego sū poeta ꝛ muse fecerūt me poetā. Me q̄ȝ dicūt. Loqr̄ huilr̄ nec audȝ se dr̄e poetā sȝ solū ꝙ pastores reputāt eū talē nec audet dr̄e ꝙ viri sapiētes reputauerūt eū vatē: virgili⁹ ēi fuit poeta secūd⁹ sicut dcm̄ ē i pri° h⁹ libri Sȝ nō. i. nō credo pastorib⁹. nā nȝ. i. varr⁹ fuit magn⁹ poeta iō sibi magis credere ꝙ pastorib⁹ nec videor sibi eē dign⁹ dr̄e carīa digna cyna q̄ fuit altiloqu⁹ poeta sȝ videor varroni vel prudēti itstrepe. i. discordāt canere vel ipfecte sicut anser canit inter olores vel cynos q̄ optie cātabāt. Et dicit argutos olores. i. sonoros sicut pri⁹ forte sub arguta Me.

Id quidem ago: et tacitus lycida mecuȝ ipse voluto
Si valeā meminisse: neqȝ est ignobile carmen
Huc ades o galathea: quis nā est ludus in vndis
Hic ver purpureum: varios hic flumina circum
Fundit humus flores: hic candida populus antro
Imminet. et lente texunt vmbracula vites
Huc ades: insani feriāt sine littora fluctus

Cōstrue. id qd ago. i. cogito apd me facere aliq̄d carmē. o licida ipe tacit⁹ cogitabūd⁹. voluto. i. ꝯsidero mecū si valeā. i. si possī memīsse illoꝝ carminū et carmen meū nō ē ignobile. i. inutile. o galathea. i. o amica huc ades. i. venias quis ludus. i. que delectatio est in vndis id est aquis. et et hic ver id est tempus purpureum id est delectabile est apud nos. et

humus.i.terra fundit.i.spargit varios flores circum fluuia.i.in circultu fluuiorum et populus illa arbor candida imminet antro.i.in fouea et vites lente.i.flexibiles texunt.i.componunt vmbracula o huc ades.i.venias.et sine.i.permitte vt fluctus insani.i. magni feriant.i. tangant littora ¶ Id quidem. Loquitur meris.ego etiam cogito apud meipsuz aliquod carmen glorificum in memoriam mei et cesaris si possum memorari quia tribulationes mundane impediunt memoriā ¶ Huc ades Nunc inuocat galatheam que fuit vna nimpharum quam amauit ciclops et vocauit eam vt dimissis fluctibus veniret ad ipsum super terrā dicit ergo. O galathea amica mea.i.cesar huc ades.i.respice nos mātuanos:quia non est delectatio in vndis sicut in terra vbi sunt flores et flumina et arbores vmbrose vites. veni ergo.et permitte fluctus furiosos verberare littora Ly.

Quid:que te pura solum sub nocte canente
Audieram:numeros memini si verba tenerem

¶ Construe. O meri quid facis de illis carminibus que ego audieraz hoc dicto te canente solum sub nocte pura.i.serena et ego memini numeros.i.metra si tenerem.i.si haberem in mente verba. ¶ Quid que. Loquitur lycidas:o meri quid facis de illis carminibus que ego audiui te facere tota nocte quia bene audiui sonum et numerum scz ꝙ faciebas versus exametros sed non potui distincte percipere verba tua vbi nota ꝙ metra melius fiunt in tempore sereno et sub silentio

Meris

Daphni quid antiquos signorum suspicis ortus
Ecce dyonei processit cesaris astrum
Astrum quo segetes gauderent frugibus:et quo
Duceret apricis in collibus vua colorem
Insere daphni piros carpent tua poma nepotes
Omnia fert etas:animum quoqz.sepe ego longos
Cantando puerum memini me condere soles
Hinc oblita michi tot carmina:vox quoqz merim
Iam fugit ipsa:lupi merim videre priores
Sed tamen ista satis referet tibi sepe menalcas

¶ Construe sic. O daphni quid id est quare respicis ortus antiquos signorum idē stellarum ecce astrū.i.stella cesaris dyonei.i.venerei ꝓcessit.i.ortū est dico astrum quo scz astro segetes.i.frumēta gauderent id est

maturescerent frugibus.i.fructibus suis et quo astro vua duceret.i.ha beret in collibus apricis colorem o daphni insere.i. planta piros.i.illas arbores nepotes.i.successores carpẽt tua poma.etas.i. tps fert.i. au= fert oĩa etiam etas aufert animũ .i.memoriã ego sepe.i.plerũqꝫ memi me puerũ.i.cum essem puer condere.i.finire longos soles.i.magnos di es cantando.et nũc tot carmina sunt oblita michi.i.a me.et ipsa vox o= meri fugit me et lupi priores videre.i.viderũt meriꝫ.tamẽ menalcas.i. ille pastor referꝫ.i.cãtabit tibi sepe ista carmĩa que oblit⁹ sũ ¶ Daphni quid. Hic loqtur meris ad daphnidem et querit quare respiciebas stel las:et potest respõderi ꝙ respiciebat astrũ cesaris dionei.i.de gñe dyane quia fuit filius veneris ¶ Astrum quo segetes. Hic est anadiplosis quia versus incipit sicut precedens finiuit et est efflexegesis expõ prioris ⁊ est illud astrum quedã stella noua quã vidit augustus quando faciebat lu dos funebres patris sui et fuit visa in mense quintili quãdo segetes et vi nee maturescunt et ille mensis sortitur nomen iulii cesaris et in hoc lau datur augustus cesar ⁊ post istam laudẽ postulatur ab eo ꝓsperitas i ter ra mãtuanorũ non solũ pro presentibus sed etiam pro futuris nepotib⁹ cum dicit. Insere daphni piros. ¶ Omnia fert etas.i.aufert per ꝓthe= sim .et est sensus.nemo est perpetu⁹ imo nec memoria est perpetua nisi per pulchra gesta et magna beneficia ideo orat cesarem vt in vita sua fa ciat aliqua digna memoria post mortem. ¶ Sepe ego. Ego virgilius cantaui multis diebus blandiendo cesari sꝫ memoria tribulationis con turbauit sensus meos et oblitus sum carminũ que feci et non plus pos= sum cantare ꝙ ille qui efficitur raucus quẽ pri⁹ lupi viderũt. Phici eñ di cunt ꝙ qñ lupus prius videt hominem ꝙ videatur ab illo efficit homi= nẽ visum raucũ.vnde tractum est illud.lupus est in fabula.quãdo pri⁹ aduenit ille de quo fit sermo q̃r tũc tacem⁹ et efficimur muti. ¶ Sed tñ ista. locutus est virgilius de seipso sub persona meris nunc idẽ facit sub persona menalce et dic.o meri ego non possum cãtare carmina oblita sꝫ menalcas ea cantabit

Ly.

Causando nostros in longum ducis amores
Et nunc om̃e tibi stratum silet equor:et om̃s
Aspice ventosi ceciderunt murmuris aure
Hinc adeo media est nobis via :nãqꝫ sepulchrum
Incipit apparere bianoris.hic vbi densas
Agricole stringunt frondes:hic meri canamus
Hic hedos depone:tamen veniemus in vrbem
Aut si nox pluuiam ne colligat ante veremur:
Cantantes licet vsqꝫ:minus via ledet:eamus
Cantantes vt eamus:ego hoc te fasce leuabo

¶ Construe. O meri. tu ducis in longum. i. differs nostros amores. i. nostram voluntatem causando. i. allegando et nunc omne equor. i. mare stratum. i. tranquillum silet id est iacet tibi et aspice omnes aure. i. venti murmuris. i tumultus ventosi ceciderunt hic. i. ab isto loco media via est nobis et sepulchrum bianoris. i. conditoris mantue icipit apparere i. videri a nobis et o meri canamus hic vbi. i. postq̄ agricole stringunt. i. concutiunt frondes densas. i. folia magna et o meri depone hic edos tamen nos veniemus in vrbem. i. ad mantuā aut si veremur. i. ante timemus ne nox colligat. i. habeat pluuiam. i. ymbrem vsq3 eamus cantantes i. leti licet. i. honestū est quia via. i. iter minus ledet et vt eamus. i. si eamus cantantes ego leuabo. i. alleuiabo te hoc fasce. i. onere hedorum ¶ Causando. Loquitur licidas ad merim dicens tu occupas tempus causando et allegando et differs amores nostros. i. illud quod desidero audire scilicet carmina et nunc tp̄s est acceptabile ad cantandū q2 mare est placatum quod est signum serenitatis in quo significat spem salutis et recuperandi agros mantuanos et venti cessauerunt et breuis est via vsq3 ad mantuam. i. tribulatio finietur in breui ¶ Nanq3 sepulchru3. Probat q̄ breuis est via. ac si diceret ego iam video campanilia ciuitatis et sepulchru3 bianoris fundatoris mantue super cuius tumulum erat structa alta pinus ¶ Hic vbi densas. Dicit hic est locus frondosus et delectabilis ad cantandum ideo o meri depone hedos tuos et q̄ escamus ¶ Veniemus in vrbem. i. non obstante carmine habem9 satis temporis vt veniamus de die in vrbem. ¶ Aut si. i. si timeas noctem q̄ adducit pluuiam vadamus semper cantando et sic erit via breuis et ego portabo onus tuum Mo

Desine plura puer: et quod nunc instat agamus
Carmina tum melius: cum venerit ipse canemus

¶ Construe. O puer desine. i. cessa plura querere et agamus illud quod nunc instat. i. quod est necessarium: et nos canemus carmina tum meli9 i. multo meliora cum ipse. i. cesar venerit ¶ Desine plura. loquitur meris ad lycidam. dicens q̄ non est tempus cantandi donec venerit cesar q̄ est impeditus in bello artico Finis egloge none

Extremum hunc arethusa mihi cōcede laborem
Pauca meo gallo: s3 que legat ipsa licoris
Carmina sunt dicenda: neget quis carmina gallo
Sic tibi cum fluctus subterlabere sicanos
Doris amara suam non intermisceat vndam
Incipe sollicitos galli dicamus amores
Dum tenera attondent si me virgulta capelle:
Non canimus surdis: respōdent omnia silue

Que nemora: aut qui vos saltus habuere puelle
Naiades: indigno cum gallus amore periret:
Nam neqꝫ parnasi vobis iuga: nā neqꝫ pindi
Ullam morā fecere: neqꝫ aonie aganippe
Illum etiam lauri: etiam fleuere mirice
Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem
Menalus: et gelidi fleuerunt saxa licei
Stant et oues circum: nostri neqꝫ penitet illas
Nec te peniteat pecoris diuine poeta
Et formosus ouis ad flumina pauit adonis
Uenit et vpilio: tardi venere subulci
Uuidus hyberna venit de glande menalcas
Omnes vnde amor iste rogant: tibi venit apollo
Galle quid insanis: inquit: tua iura licoris
Perqꝫ niues alium perqꝫ horrida castra secuta est
Uenit et aggresti capitis siluanus honore
Florentes ferulas et grandia lilia cassans
Pan deus archadie venit: quem vidimus ipsi
Sanguineis ebuli baccis minioqꝫ rubentem
Et quis erit modus: inquit: amor non talia curat
Nec lacrimis crudelis amor: nec gramina riuis
Nec citiso saturātur apes: nec fronde capelle
Tristis at ille tamen cantabitis archades inquit
Montibus hec vestris soli cantare periti
Archades: o michi tum quā molliter ossa quiescent
Uestra meos olim si fistula dicat amores
Atqꝫ vtinā ex vobis vnus vestriqꝫ fuissem
Aut custos gregis aut mature vinitor vue
Certe siue michi phillis: siue esset amyntas
Seu quicunqꝫ furor. quid tum si fuscus amyntas

Et nigre viole sunt et vacinia nigra:
Mecum inter salices lenta sub vite iaceret
Serta: michi phillis legeret: cantaret amynthas.
Hic gelidi fontes: hic mollia prata lycori.
Hic nemus: hic ipso tecum consumerer evo.
Nunc insanus amor duris me martis in armis:
Tela inter media: atqꝫ aduersos detinet hostes.
Tu procul a patria: nec sit michi credere tantū:
Alpinas ah dura nives: et frigora rheni.
Me sine sola vides: ah te ne frigora ledant.
Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.
Ibo: et chalcidico que sunt michi condita versu
Carmina: pastoris siculi modulabor avena.
Certum est in silvis inter spelea ferarum
Malle pati: tenerisqꝫ meos incidere amores
Arboribus: crescent ille: crescetis amores.
Interea mixtis lustrabo menala nymphis.
Aut acres venabor apros. nō me ulla vetabunt
Frigora parthenios canibus circundare saltus.
Iam mihi per rupes videor/lucosqꝫ sonantes
Ire: libet partho torquere cydonia cornu
Spicula: tanquā hec sint nostri medicina furoris
Aut deus ille malis hominum mitescere discat.
Iā neqꝫ hamadryades rursus: nec carmina nobis
Ipsa placent: ipse rursus concedite silue
Non illum nostri possunt mutare labores.
Nec si frigoribus mediis hebrumqꝫ bibamus:
Scythoniasqꝫ nives hyemis subeamus aquose
Nec si cum moriens alta liber aret in ulmo:
Ethyopum versemus oves sub sydere cancri.

Omnia vincit amor: et nos cedamus amori
Hec sat erit diue vestrum cecinisse poetam
Dum sedet: et gracili fiscellam texit hibisco
Pierides vos hec facietis maxima gallo
gallo cuius amor tantum mihi crescit in horas
Quātum vere nouo viridis se subiicit alnus
Surgamus: solet esse grauis cantantibus vmbra
Juniperi grauis vmbra: nocent et frugibꝫ vmbre
Jte domum sature venit hesperus ite capelle

¶ Construe. o arethusa id ē o musa ꝯcede mihi hunc laborē extremū qꝛ pauca carmina sūt dicenda id ē canēda meo gallo id ē amico meo sꝫ carmīa que ip̄a licoris id ē amica ip̄ius galli leget quis id ē aliq̇s neget illa carmina esse gallo et sic. i. velis sic me iuuare sicut doris mr̄ aquaꝝ te adiuuit qn̄ labere. i. laberis subter fluctus sycanos id ē subter mare siciliense. et doris id ē mater aquaruꝫ amara id ē salsa nō intermisceat vndā suā id ē mare salsum tibi. o arethusa incipe mecū et dicamus. i. canamus amores sollicitos. i. anxios galli id ē illius poete dum capelle sime id ē hn̄tes nares pressas attondent id ē mordēt virgulta tenera id ē fructices teneras et non canimus id ē cātamꝰ surdis i. nō audientibꝰ silue respōdent. i. cātabūt nobis oīa. o puelle naiades q̄ nemora aut q̇ saltus id ē cāpi habuere id ē tenuere vos cū gallus periret id ē moriretur indigno amore: nā neqꝫ iuga id ē sūmitates parnasi id ē illius mōtis et pindi id ē alterius mōtis nō fecere id ē nō fecer̄t nobis vllā morā id ē aliquā tardationē nec aganipe aonie id ē ille fōs boetie nō fecit vobis morā et lauri. i. ille arbores et mirice. i. alie arbores fleuerūt illū gallū et menalus. i. mōs pinifer. i. ille ferēs pinū fleuit illū iacētē id ē q̇escētē sub sola rupe. i. deserto scopulo et saxa. id ē lapides licei. i. mōtis archadie gelidi. i. frigidi fleuer̄t illū et oues stāt id ē sūt circū illū gallū nec pēitet illas. i. oues nr̄i galli. o poeta diuine. i. o ꝟgili nec peniteat te ꝟgiliū pecoris. i. scribere buccolica et adonis. i. ille pastor formosus. i. pulcher pauit. i. nutrit oues ad flumīa et vpilio i. ductor boū vēit et subulci. i. custos porcoꝝ tardi. i. stulti venere et menalcas vuidus. i. pinguis de glande hiberna. i. hyemali venit et oēs rogāt. i. iterrogāt vnde iste amor processit ⁊ apollo id ē ille deꝰ vēit tibi. i. ad te. ⁊ ip̄e apollo inquit id ē dixit. o galle q̇d insanis lycoris. i. amasia tua exn̄s tua cura. i. tuus amor secuta est aliū scꝫ marcū anthoniū ꝑ niues. i. tp̄e frigido ꝑ castra horrida. i. asꝑa et siluanus. i. deꝰ siluaꝝ venit cū honore agresti. i. siluestri cassans. i. ꝯcutiens ferulas florētes et cassans lilia grādia. pan deꝰ archadie venit id ē accessit quē. i. pana

ipsi id est nos vidimus rubentem id est rubicundū baccis sanguineis i. fructib⁹ talē colorē hñtib⁹ ⁊ ipē pā inqt. i. dixit qs modus erit amori amor non curat talia et amor nō saturat lachrimis. i. gemitibus nec gramina. i. herbe saturant riuis. i. aquis nec apes saturant citiso id ē illo flore: nec capelle saturant fronde. i. foliis tamē ille pan tristis id ē mestus inqt: o archades vos pastores cātabitis vos inq̄ archades pastores q̄ estis soli periti id ē docti cātare hec carmina in v̄ris mōtibus o. i. opto q̄ molliter ossa quiescēt. i. q̄ tū molliter ego cubabo tū. i. tūc si fistula v̄ra dicat id ē canat olim. i. i futurū meos amores id ē meas voluptates atq; vtinā ego pan fuissem vn⁹ ex vobis pastorib⁹ aut custos v̄ri gregis aut vinitor. i. collector vue mature Certe siue phillis. i. amica mea siue amyntas. i. ille puer eēt in vrbibus siue quicūq; furor q̄d tum id ē tūc si amyntas fuscus id ē ita coloratus iaceret id ē quiescerz mecū inter salices. i. illas arbores sub vite id ē vinea lenta. i. flexibili et ibi viole. i. flores nigre sūt et vaccinia nigra id ē alii flores phillis id est amica mea legeret id est colligeret serta id est coronas mihi et Amynthas cantaret. o lycori fontes gelidi. i. frigidi sūt hic id est in hoc loco et prata mollia. i. frondosa sūt hic et nemus est hic et ego consumerer euo id est tecū cōsumerē etatem meam. nunc amor insan⁹ id ē magnus martis id est dei belli duri id ē crudelis detinet. i. moraf me gallum in armis id ē in preliis inter tela media. i. in medio bellorū et etiā detinet hostes. i. inimicos aduersos id ē cōtrarios: o lycoris tu es procul a patria id ē a roma nec sit mihi credere tantū. i. vtinā non possem credere q̄ illud eēt verū. ah interiectio: dura id est crudelis vides niues alpinas et vides frigora rheni id est illius fluuii et tu sola id est solitaria vides me et ego ibo ad te ne frigora ledant te et ne glaties secet id est scindat tibi plantas molles. i. pedes teneros et ego modulabor id est canam carmina pastoris siculi. i. theocriti auena id est stilo tenui que carmīa sūt mihi condita id ē composita versu. i. metro chalcidico. quo vsus est euphorio certum est. i. exploratum est me malle pati. i. velle magis tollerare in siluis id est in nemoribus inter spelea id est cubicula ferarū id ē bestiarum et certum est mihi id est magis volo incidere. i. insculpere meos amores id est carmina de amorib⁹ facta arboribus. id est corticibus arborū teneris id ē recentib⁹ et ille arbores crescēt. i. surgent et vos amores crescetis et interea ego lustrabo id est circundabo menala id est illū montē cū nimphis mixtis cōcomitantib⁹ aut ego venabor. i. agitabo apros acres id ē feroces et non vlla frigora vetabunt id ē prohibebūt me circūdare saltus parhenios id ē siluas archadicas cū canibus et ego videor mihi ire per rupes. i. per saxa et per lucos sonantes id ē p nemora resonantia: q: libet id est placet michi torquere id ē emittere spicula sydonia. i. tela cretensia cornu partho. i. arcu quo vtebant parthi: et hec spicula sint medicina nostri furoris aut ille deus id est ipē amor discat mitescere. i. mitē esse malis hominū. i. solicitudibus hoim. iā neq; hamadriades id ē nimphe

arborum nec carmina ipa placent nobis et ipe silue.i. vos nemora rursus id est iterum ꝓcedite id est recedite a me:nec nostri labores possunt mutare id est variare illum amoremetiam si bibamus hebrũ id ẽ illum fluuium frigoribus mediis id est in medio hiemis siue subeamus id ẽ subintremus niues scithonias id ẽ illius montis thracie hiemis aquose plene aquis nec si versemus id est pascamus oues ethyopũ sub sidere cancri id est illius signi cum id ẽ qñ liber id ẽ cortexmoriens id ẽ deficiens aret.i. desiccatᷣ in vlmo alta amor vincit omĩa et nos cedamus id ẽ demus locũ amori .o diue i.muse sat erit id ẽ sufficiet vobis vestrũ poetam id est virgiliũ cecinisse hec carmina buccolica dũ sedet.i. quiescit et texit id ẽ cõposuit fiscellam id ẽ illud instrumentũ hibisco id est illa herba gracil! id ẽ fragili .o pierides muse vos facietis hec carmĩa maxima gallo cuius amor tantum crescit mihi virgilio in horas id est singulis horis ꝙtuꝫ alnus .i.illa arbor viridis se subicit id est surgit nouo vere.id est qñ nouũ ver incipit venire.Surgamus .i. nos pastores recedamus qꝛ vmbra solet esse grauis id ẽmolesta cantantibus et vmbra iuniperi est grauis et vmbre nocent frugibus.id ẽ segetibꝰ: o vos capelle ite sature id est satiate domum quia hesperus id est illa stella venit id est appropinquat et iterum ite.

❡Extremum. Hec decima egloga cui preponitur talis titulus.cõquestio de agris cũ gallo cornelio.vbi sciendum est ꝙ hic tangitur de amore immensurato galli cornelii ad licorim meretricem per quẽ amorem excessiuũ põt etiaꝫ intelligi amor excessiuus virgilii ad agros mãtuanos et capitur hic licoris vna meretrix pro alia sꝫ citheride.Unde iste gallus fuit primus prefectus egipti et in principio fuit multũ carus cesari sꝫ postea fuit suspectus de falsa conspiratione contra augustum et ideo tandẽ occisus est.Iste gallus fuit magnus poeta qui trãstulit euphorionem de greco in sermonem latinum sed impatienter amauit cytheridem meretricem que ipso spreto secuta est anthonium euntem ad galliam:vnde multũ doluit gallus et ipm solatur virgilius:quia ipm ꝙplurimũ diligebat intantum ꝙ quartus liber georgicorum a medio vsqꝫ ad finem factus est in honorem eius.Sed iubente cesare virgilius mutauit laudes suas in fabulam de aristeo.Ista tamen egloga remansit integra quia si bene aspiciatur magis vituperat gallum ꝙ laudet propter amorem superfluũ:vituperat etiam anthonium qui contra statutũ romanũ tenuit in castris suis meretricem illam.Exercitus enim dicebatur castrũ et eius milites dicebantur castrenses a castitate quã debebant obseruare nec erat licitũ ducere mulieres in arma: orat ergo virgilius musam sicilie arethusam et petit auxiliũ theocriti qui fuit siculus iuxta illud cathonis auxiliũ a notis et cetera.❡Unde arethusa fuit nimpha mutata in fontem qui subtꝰ mare defluit in alpheum fluuium elide insule grecie vel secũdũ alios fuit econtra scilꝫ ꝙ ille fons defluit ab alpheo et est penultima longa in hoc nomine arethusa sicut creusa:quia secundũ rationem latinam

ita res se hz sz ẜm grecos corripit̃ vt dicit seruiꝰ: dicit ğ ꝟgilius. o arethusa musa da mihi ptātē faciēdi hūc extremū laborē. i. vltimā eglogā nō ꝙ carmē sit poete laboriosū. sz qꝛ nimphe sūt caste iō facere carmen de sugfluo amore meretricis videtur eis ꝯ suā nām laboriosū iō nō ab illa nimpha nisi pauca carmina cū dicit pauca; meo gallo amico meo q̄ carmīa nolo legi a lycori. i. a cytharide q̄ nūc ē cōis sicut oli fuit lycoris neget carmīa gallo qui libenter dedit aliis carmīa qꝛ fuit poeta sicut dcm̄ ē. ¶ Sic tibi cū fluctus. Hic verecūde ꝯiurat illā nimphā arethusam dicēs. o arethusa sic velis me adiuuare sicut est tibi propitiꝰ dorys fluuius mater aq̄ꝝ et ē femī gn̄is pro dea sz pro fluuio ē masculini generis: illa eīm doris te adiuuat qn̄ laberis et defluis subter mare sicili ense veniendo de elyde in siciliam vt dcm̄ est. qꝛ doris mr̄ aq̄ꝝ nō ꝑmittit mare salsū ꝑmisceri tibi. ¶ Incipe. i. o arethusa incipe mecū et dicamus amores curiosos et ipatiētes galli. ¶ Dū tenera. i. ꝙdiu capre nr̄e pascuntur virgulta tenera: vocat aūt capras simas qꝛ hn̄t nares depressas. ¶ Nō canimꝰ surdis: id ē nō debes dimittere carmē ꝓpter defectū audiētiū qꝛ silue audiēt illd̄ qd̄ probatur: qꝛ rn̄dēt ad oīa carmina nr̄a ꝑ sonū q̄ dr̄ echo q̄ ē vox reflexa. ¶ Que nemora. h̄ loq̇t tanꝙ stupefactus de hoc ꝙ tātꝰ poeta sicut erat gallus impatiēter amauit qꝛ muse poetice q̄ amāt castitatē debuerīt ꝯseruasse suū vatē ab imersione in amorē superfluuz iō fingēs illas ab eē. gallo: dicit vbi erāt tunc qn̄ gallus tantus poeta submersus est in amorē illū. et dicit nayades capiendo vnā spēm ꝓ alia qꝛ oreades sūt dee mōtiū et nayades sūt dee fontiū. ¶ Indigno amore. i. iniusto vt indigno tali viro. ¶ Nam neqꝫ ꝑnasi. i. vbi eratis tūc qꝛ nō erat in monte ꝑnaso thessalie neqꝫ ī mōte pendo thracie nec vos detinebant alii montes thracie scilicet aonii aganipe. Et sunt nominatiui singulares: isti enim montes sunt distantes a gallo: nec est ꝟisimile ꝙ ipm a tāta distātia dimitteretis. ¶ Illū etiā lauri. i. quō dimisistis eū ꝑire quē defleuērt arbores silue pecora ⁊ pastores magni et ꝑui ⁊ mōtes archadie scz lycenus. ⁊c. ¶ Stāt et oues. i. oues etiā circūdāt gallū plangētes cū nec illd̄ ē sibi verecundia scz fuisse pastorē ouiū vel fecisse carmīa buccolica: qꝛ etiā ego ꝟgilius nō ꝟecūdor similia fecisse. ğ galle o diuine poeta nō te dz penitere ¶ Et formosus. Arguit a fortiori: qꝛ adonis amasius veneris pulcherrimꝰ pastor seruauit oues iuxta flumina et fecit buccolica carmina. ¶ Uenit et opilio. i. pastor ouiū circūdedit gallū plangēdo ipm et subulci id ē pastores porcoꝝ. et dicit subulcos eē tardos qꝛ porci tarde vadūt ad cāpos. ¶ Uuidus. i. plenus humore sicut vua humore plēa dr̄ vuida. ⁊ sic menalcas pastor rusticus venit ad siluas hibernas vbi sūt plenius glandes. Omnes vn̄ amor. oēs isti pastores interrogabāt galluz vn̄ venit sibi iste amor ipatiēs et nedū venerūt ad eū pastores: sz etiam quidā dii q̄ fuerīt amatores: venit ei apollo dicēs: galle q̄d insanis: qꝛ lycoris que est tua cura: tuus amor sequit̃ aliū ī gallia et sic fatue agis eā diligendo: qꝛ ipa nō te diligit. ¶ Et ꝑ horrida castra. hoc dicit in de

testationem anthonii :apollo fuit amator danes :pan de9 archadie a=
mauit syringam et siluanus de9 nemoꝝ amauit cupressũ. iõ venerunt
ad consolandũ gallum amatorem. Siluanus vero venit sine via ꝑ fru
ctices quassans sub pedibus ferulas et luteola. et est ferula arbustũ c9
succus vocatur capsia. Pan etiam venit cũ illis diis. ¶ Sanguineis
id ē hẽbat faciẽ tinctã rubeo colore sicut pelicerii et bursarii tingũt pel
les suas ex baccis ebuloꝝ galice hyebles. Et cã q̃re pan sic describitur
et pingitur dictũ fuit prius cũ dicebat :pan primus calamos. ꝛc̃.
Pan igr̃ interrogat quis erit finis ip̃ius amoris vel quõ sanabit ip̃e
amans: qꝛ cupido deus amoris non p̃t satiari fletibus sicut nec prata
riuulis nec apes cytiso nec amor curat carmina vel incantationes.
¶ Tristis. i. gallus tristis rñdit ad pana deũ archadie. dicẽs ꝙuis a=
mor non curet carmĩa tñ ego volo ꝙ nos dii archadie vel poete opti=
mi ꝑ antonomasiaꝫ soli cantare periti canamus carmina de amore meo
et tũc me mortuo dulcius quiescerẽt ossa mea ¶ Atq; vtinã. Nũc dete
stat̃ morari in vrbibus et extollit vitam pastoralem dicẽs quid ꝓdest
mihi habitare in vrbibus vbi sunt pulchre sed fallaces meretrices : sꝫ
si fuissem pastor sicut vos habuissem lycorim castã ꝯiugẽ meã ꝛ amyn=
tham filiũ q̃ cantasset mihi carmina leta et vxor mea fecisset mihi sertũ
violaceum ab vtinam fuissem agricola mecũ iter salices iacuisset con=
iũx mea. ¶ Hic gelidi fontes. loquitur ad licorim quasi diceret q̃d q̃=
ris in gallia quia hic in ytalia sũt gelidi fontes et prata virentia et sil
ue vmbrose vbi vixissem tecum ꝑpetuo. ¶ Nunc insanus amor. Ab
isto loco vsq; ad finem describit̃ amor: et nũc sibi placet q̃d statim displi
cet et ecõuerso. dicit ḡ nũc apparet sibi ꝙ sua amica est in periculis in
ter tela armatorum in exercitu anthonii procul a patria ytalia scꝫ in
gallia nec sit mihi credere tui. i. vtinã eẽt sola visio ymagĩaria et ñ eẽt
periculi exñtia realis id ē ꝙ ip̃a appareret eẽ in gallia et ꝙ veraciter
non existeret ibi non tamẽ est ita imo re vera tu es ibi et ponit interie
ctioneꝫ metuentis ah. vel a. quasi diceret: timeo ne ledas pedẽ tuũ ad
lapidem duruꝫ sicut blandiuntur fatui amatores pelicibus suis ꝛ pl9
procurant eis ꝙ sibiip̃is. ḡ ne niues alpine te ledant multum timeo. et
dicũt̃ alpine ab alpibus id est montane. ¶ Et frigora rheni.
Rhenus est fluuius gallie velgice. ¶ Ibo et calchidico. Calchis ē in=
sula in euboea regione de qua fuit euforion cuius librũ transtulit gal
lus in latinũ vt dcm̃ est et ip̃m metrificauit ƀm stilũ theocriti poete
siciliensis :dicit ḡ ꝙ ip̃e dicet carmĩa pastoris siculi que sunt condita
versu calchidico et cantabat illa stipula auene quod est cõtra illud qđ
nuper dixerat scꝫ amor nõ carmina curat. ¶ Certũ est in siluis. Ħ mu=
tat propositũ :et dicit ꝙ nõ placet sibi cãtare: ĩmo placet sibi ire ad sil
uas vel spelea ferarum id ē ad cauernas :et est spelea nomen grecum
actũs pluralis aptote forme :et in illis siluis scriberet amores suos in
arboribus scꝫ in corticibus earum vbi crescũt amores sicut arbores
¶ Interea mixtus. nũc habet aliud propositum :quia cantarus cum

nimphis circundabat menala montes archadie. ¶ An acres. id ē vel venabitur apros et non timebit aliqua frigora ducens canes per silsuas pthenias. Parthenus est mōs archadie vbi virgines solebāt venari. ¶ Jam mihi per rupes. id est videtur mihi ꝙ sim ibi et torqueā sagittas sidonias: q̄r in sidone ciuitate fiunt optime sagitte et iacula et inde dicta est sidonia dido et in parthia fiunt boni arcus cornei.
¶ Tanq̄ hec. i. ac si ista eēnt remedia sui amoris et forte deus amoris miserebitur eius contra illud quod prius dixerat nec lachrimis crudelis amor. ¶ Jam neq̄ amadriades. mutat iam propositū q̄r non amplius placent sibi nimphe nec amadriades que sunt dee florū quasi amantes duas. i. flores: nascuntur eñ cum floribus ⁊ occidūt cū ipis Sed driades habitāt inter arbores et sunt dee arborū: iō dicit eis recedite: q̄r nō curo amplius de vobis. ¶ Non illum. mutat propositum quod dixerat tanq̄ hec nri. ₰c. q̄r non amplius sperat salutem vel remedium: imo si biberet hebrum fluuiū thracie frigidissimū vel niues cythonias in hyeme non posset refrigerari: et est cyton mōs thracie niuosus. ¶ Nec si moriens id ē sicut non pōt sedari sitis in ethiopia calidissima in insulis sub sidere cancri qñ liber id ē cortex medius vitis aret id ē moritur in vlmo. ¶ Omia vincit amor. Hic reddit seuctum ab amore. ¶ Hec sat erit. loq̄tur ad nimphas dicens: sufficit nobis istud carmen a gallo nro qñ facit fiscellam: vas de virgis ad faciēdum caseū. et est hibiscus arbustū flexibile sicut viburnus vbi virgilius notat se fecisse buccolica sub stilo humili faciēdo humile negotiū
¶ Pierides. iterū loquitur ad nimphas de monte pireo dicēs: ꝙuis ista carmina sint parua vos muse per gratiā vrām publicabitis ista p oīs vrbes amore galli. ¶ Gallo cuius amor. Hic latenter dicit virgilius se amasse virgilium sed non audebat ostendere amorem timore cesaris augusti qui odiebat eū. Sicut igitur in vere parua arbor crescit sub vmbra magne arboris sic latebat amor virgilii ad gallum sub cesare. ¶ Surgamus. Hic ponit finē sui libri dicens: dimittamus buccolica q̄r vmbra iuniperi solet pastorib9 nocere. i. amor galli posset mihi nocere sicut vmbra nocet frugibus. ¶ Jte domū sature. fingit sicut pastor ꝙ pecora sunt satura et iam apparet hesperus stella vespertina: ideo tempus est recedendi. Cetera videantur supra textum.

¶ Buccolicorum virgilii cum cōmento familiarissimo Finis.

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTUM
lepelican
Demarnef

Venezia [illegible] Broward V, 10 [illegible] II. 51 [illegible] 122, 123

[illegible]

[illegible] 1481

[illegible] Paris [illegible]"

[illegible] gilt

[illegible] V [illegible]

[illegible] 1495

Cl. II. 519

Po. 133 [illegible] 123a

